

มาตรการทางกฎหมายเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
(ฉบับสมบูรณ์)

นางสาวพนทิพย์ กระจ่างจันทร์

เอกสารนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2562

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของเอกสารที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของเอกสารที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of individual study in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the individual study authors' files submitted through the faculty.

หัวข้อเอกัตศึกษา มาตรการทางกฎหมายเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
โดย นางสาวพนทิพย์ กระจ่างจันทร์
รหัสประจำตัว 618 61890 34
หลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ
 คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
หมวดวิชา กฎหมายธุรกิจทั่วไป
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ทชมัย ฤกษ์ะสุด
ปีการศึกษา 2562

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้เอกัตศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ

ลงชื่อ.....*ทินพงษ์ ฤกษ์ะสุด*.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ทชมัย ฤกษ์ะสุด)

บทคัดย่อ

เอกัตศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหามาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย ด้วยวิธีการศึกษาและวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการรวบรวมข้อมูลเชิงเอกสารทั้งแบบปฐมภูมิและทุติยภูมิ เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ... และประเด็นปัญหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน ความเป็นมา แนวคิด และตัวอย่างของเศรษฐกิจชุมชน มาตรการในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษของสาธารณรัฐประชาชนจีน รวมทั้งปัญหาและผลกระทบของการไม่มีการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย แล้วจึงได้นำข้อมูลที่ได้ศึกษามารวบรวม และวิเคราะห์ โดยการศึกษา มาตรการต่างๆ ในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษของสาธารณรัฐประชาชนจีน และนำมาตรการของสาธารณรัฐประชาชนจีนมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย

จากการศึกษาพบว่า “ร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ...” ที่รัฐบาลมีความพยายามจะประกาศใช้ ถูกต่อต้านจากภาคประชาชนโดยเฉพาะคนในพื้นที่ สาเหตุมาจากการที่ประชาชนในท้องถิ่นถูกรีดรอนอำนาจและสิทธิในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม รวมถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน รวมถึงการที่ประชาชนไม่รู้สึกรถึงการมีส่วนร่วมและการเป็นเจ้าของ โดยมีประเด็นปัญหาที่สำคัญ 3 ประการคือ (1) ปัญหาจากการกำหนดนโยบายที่ไม่ได้ตั้งต้นจากชุมชน (2) ปัญหาจากการบริหารงานแบบรวมศูนย์อำนาจ ชุมชนไม่มีอำนาจการตัดสินใจ (3) ปัญหาจากการขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ต่อการกำหนดนโยบายที่เป็นของตนเอง จากปัญหาที่กล่าวมานี้ทำให้กฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทยยังไม่ถูกประกาศใช้

โดยผลการศึกษาพบว่า สาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นอย่างมาก โดยปัจจัยแห่งความสำเร็จ คือ (1) รัฐบาลมีนโยบายการดำเนินงานลักษณะจากล่างขึ้นบน (Top - Down) (2) มีรูปแบบการบริหารงานแบบกระจายอำนาจ (Decentralization) และ (3) มีนโยบายให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายที่เป็นของตนเอง นอกจากนี้แล้ว ภายใต้กฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษของสาธารณรัฐประชาชนจีนยังมีบทบัญญัติในการคุ้มครองแรงงานในพื้นที่ รวมถึงมีมาตรการที่สามารถสร้างความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจระหว่างเศรษฐกิจท้องถิ่นและเศรษฐกิจในประเทศได้เป็นอย่างดี จึงทำให้การส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษของสาธารณรัฐประชาชนจีนประสบความสำเร็จอย่างสวยงาม เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทยแล้ว ผู้เขียนจึงได้เสนอแนวทางในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย โดยปรับเปลี่ยนมาตรการของรัฐ ดังนี้ (1) กลไกในการกำหนดนโยบาย (2) กลไกในการบริหารงาน (3) กลไกในการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยรัฐบาลเป็นผู้กำกับดูแล เพื่อช่วยลดการต่อต้านจากภาคประชาชน และช่วยส่งเสริมให้เศรษฐกิจชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษประสบความสำเร็จ

กิติกรรมประกาศ

เอกัตศึกษาลบนี้สำเร็จลงได้ด้วยความเอาใจใส่ในการให้คำปรึกษา และคำแนะนำของ ศาสตราจารย์ทชมัย ถูกษะสุด ที่กรุณารับเป็นที่ปรึกษา และให้แนวคิดในการศึกษา ค้นคว้า เรียบเรียง และแก้ไขปรับปรุงตลอดระยะเวลาหลายเดือนที่ผ่านมาด้วยความเมตตา ผู้เขียนจึงขออน้อมรำลึกถึงความกรุณาที่มีให้ และขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศารทูล สันติวาสะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภศิษฏ์ ทวีแจ่มทรัพย์ อาจารย์ ดร.ปิติ เอี่ยมจำรูญลาภ กรรมการสอบเอกัตศึกษาทุกท่าน ที่ได้ให้ข้อคิดรวมทั้งแนวทางเสนอแนะ เกี่ยวกับการแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้เอกัตศึกษาลบนี้มี ความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณคณาจารย์คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน ที่กรุณาประสิทธิ์ประสาทความรู้ทางกฎหมายให้แก่ผู้เขียน พร้อมทั้งขอขอบคุณเจ้าหน้าที่คณะนิติศาสตร์ทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือและมีน้ำใจในการติดต่อประสานงานให้แก่ผู้เขียนตลอดมา

สุดท้ายขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา สำหรับความรัก ความเข้าใจ และคอยให้กำลังใจ ผู้เขียนเสมอมา รวมถึงผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานทุกท่าน ที่คอยให้คำปรึกษาและช่วยเหลือในระหว่างการจัดทำเอกัตศึกษานี้ด้วยดีตลอดมา

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกัตศึกษาลบนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจ หรือหน่วยงานต่างๆ ไม่มากนักน้อย และหากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้เขียนต้องขออภัยมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ฝนทิพย์ กระจ่างจันทร์

บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
1.3 สมมติฐานการศึกษา.....	2
1.4 ขอบเขตการศึกษา.....	2
1.5 วิธีการดำเนินการศึกษา.....	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 หลักการสำคัญของเศรษฐกิจชุมชน และประเด็นปัญหาของมาตรการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย.....	4
2.1 ความหมายของเศรษฐกิจชุมชน	4
2.2 แนวคิดของเศรษฐกิจชุมชน.....	5
2.3 รูปแบบการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ	6
2.4 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจชุมชน.....	6
2.4.1 พระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2547.....	7
2.4.2 พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548.....	7
2.5 ตัวอย่างของนโยบายการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน: โครงการโรงไฟฟ้าชุมชนเพื่อเศรษฐกิจฐานราก	8
2.6 ความสำคัญในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย.....	11
2.6.1 เขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย	11
2.6.2 ปัญหาของการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย.....	12
บทที่ 3 มาตรการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษของสาธารณรัฐประชาชนจีน	14
3.1 เขตเศรษฐกิจพิเศษของสาธารณรัฐประชาชนจีน	14
3.2 การบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษเชิงเงิน และการกระจายอำนาจทางเศรษฐกิจ (Decentralization).....	16
3.2.1 เขตเศรษฐกิจพิเศษเชิงเงิน ระยะแรกก่อตั้ง (1980 – 1991).....	16
3.2.2 เขตเศรษฐกิจพิเศษเชิงเงิน ระยะที่สอง (1992 – ปัจจุบัน).....	18
3.2.3 วิสาหกิจรวมหมู่ในท้องถิ่น (Township and Villages Enterprises: TVEs).....	18
3.3 การกำหนดนโยบายที่เริ่มต้นจากชุมชน	19
3.4 สถาบันชุมชน และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่.....	19
3.5 การคุ้มครองแรงงานในพื้นที่.....	20
3.6 ความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ (Backward and Forward Linkages).....	21

บทที่ 4 แนวทางในการนำมาตราการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษของสาธารณรัฐประชาชนจีน มาปรับใช้กับประเทศไทย.....	23
4.1 นโยบายที่ไม่ได้ตั้งต้นจากชุมชน.....	23
4.2 การบริหารงานแบบรวมศูนย์อำนาจ.....	24
4.3 การไม่มีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ต่อการกำหนดนโยบายที่เป็นของตนเอง.....	25
4.4 ปัญหาอื่นๆ และแนวทางในการแก้ไขปัญหา.....	26
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	28
5.1 บทสรุป.....	28
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	30
บรรณานุกรม.....	31

ภาคผนวก ก ร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ...

ภาคผนวก ข พระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2547

ภาคผนวก ค พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548

ภาคผนวก ง พระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษของมณฑลกว่างตุง หรือ Regulation on Special Economic Zones in Guangdong Province

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐบาลไทยมีนโยบายในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นเพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนของประเทศโดยใช้ประโยชน์จากความเชื่อมโยงด้านคมนาคมขนส่งของภูมิภาคอาเซียนตามข้อตกลงการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียนและข้อตกลงภายใต้กรอบเศรษฐกิจอื่น จึงมีความพยายามประกาศใช้ “ร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ...” โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการกระจายการพัฒนาไปสู่พื้นที่ต่าง ๆ เพื่อมิให้การพัฒนากระจุกตัวเฉพาะในเมืองใหญ่ โดยใช้กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลายเป็นตัวนำในการพัฒนา ซึ่งนอกจากจะช่วยกระจายการพัฒนาไปสู่พื้นที่เฉพาะที่ได้รับการจัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษอันเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่เฉพาะและพื้นที่ใกล้เคียงโดยตรงแล้ว ยังเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและศักยภาพในการแข่งขันของประเทศในเวทีการค้าโลกอีกด้วย การตรากฎหมายขึ้นใช้บังคับในเขตเศรษฐกิจพิเศษจึงมีขึ้นเพื่อเป็นหลักการปฏิบัติสำหรับการดำเนินกิจการต่าง ๆ ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ¹

นอกจากนี้ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ระบุว่าด้วยประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางภูมิศาสตร์ของภูมิภาค จึงควรผลักดันและส่งเสริมให้เกิดการลงทุนในประเทศ ส่งเสริมการส่งออกและให้มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการผลิตสินค้าและเป็นศูนย์กลางในการกระจายสินค้าในภูมิภาค ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และส่งเสริมความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษจึงเป็นการพัฒนาเขตเศรษฐกิจของประเทศไทยเพื่อประโยชน์ต่อการส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวก รวมทั้งให้สิทธิพิเศษบางประการในการดำเนินกิจการต่าง ๆ เช่น การประกอบอุตสาหกรรม การพาณิชย์กรรม การบริการ หรือกิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์แก่เศรษฐกิจของประเทศ เพื่อดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ และยกระดับรายได้ของประชากรในประเทศ โดยพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน และเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ เพื่อให้เศรษฐกิจและการค้าในพื้นที่มีความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น อีกทั้งยังส่งเสริมการท่องเที่ยววัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคและสร้างรายได้ให้กับประชาชนในแต่ละพื้นที่

ถึงแม้ว่าการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งจะส่งผลให้พื้นที่นั้นมีความเจริญทางเศรษฐกิจ และสามารถดึงดูดการลงทุนในพื้นที่ได้ แต่อย่างไรก็ตาม เขตเศรษฐกิจพิเศษอาจส่งผลทางลบต่อพื้นที่นั้นๆ ได้เช่นกัน กล่าวคือนโยบายที่ใช้ส่งเสริมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อดึงดูดให้นักลงทุนเข้ามาลงทุนในพื้นที่ ซึ่งนักลงทุนส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นคนในพื้นที่ ดังนั้นจุดมุ่งหมายของการเข้ามาลงทุนจึงประสงค์แค่ผลกำไรสูงสุดของธุรกิจ แต่ไม่ได้คำนึงถึงผลประโยชน์ของชุมชนเท่าที่ควร รวมทั้งการบริหารพัฒนาโครงการพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษยังขาดแผนการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน การเสริมสร้างภูมิปัญญาท้องถิ่น และการพัฒนาคนในชุมชน ทำให้นโยบายนี้ยังเป็นที่ต่อต้านของภาคประชาชนโดยเฉพาะคนในพื้นที่ จึงอาจส่งผลต่อเศรษฐกิจชุมชนของแต่ละพื้นที่ จึงไม่ใช่การพัฒนาที่ยั่งยืนและไม่ใช่การกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคอย่างแท้จริง

¹ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, *สาระสังเขปประเด็นการปฏิรูปประเทศไทยด้านเศรษฐกิจ* (กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2557), หน้า 204.

ทั้งนี้ สถาปนิกรูปแห่งชาติได้ศึกษาประเทศในแถบเอเชียที่ประสบความสำเร็จในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีความน่าสนใจและอาจนำมาเป็นแบบอย่างในการพัฒนาสำหรับประเทศไทยได้ ซึ่งก็คือ การบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษเมืองเซินเจิ้น สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นประเทศที่ประสบผลสำเร็จในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษและสามารถพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จีนเป็นประเทศที่มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษก่อนประเทศไทย รวมถึงนโยบายการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของสาธารณรัฐประชาชนจีน สามารถดึงดูดการลงทุนที่สร้างมูลค่าเพิ่มจากสภาพแวดล้อมในการประกอบธุรกิจ การค้า การลงทุนที่สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก

จากการศึกษามาตรการเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนของเขตเศรษฐกิจพิเศษในสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ พบว่าสามารถสร้างความเชื่อมโยงระหว่างเขตเศรษฐกิจพิเศษกับเศรษฐกิจในประเทศได้อย่างแนบแน่น และค้ำึงถึงประโยชน์จากการกระตุ้นเศรษฐกิจและสังคม (catalytic value) ของธุรกิจนั้นต่อท้องถิ่นเป็นหลัก โดยเขตเศรษฐกิจพิเศษแห่งแรกของสาธารณรัฐประชาชนจีนคือเมืองเซินเจิ้น

ดังนั้นถ้าประเทศไทยมีการศึกษาถึงต้นแบบในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ และศึกษามาตรการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษของสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งประสบผลสำเร็จแล้วนั้น น่าจะเป็นผลดีกับประเทศไทย ทำให้เศรษฐกิจชุมชนและเขตเศรษฐกิจพิเศษพัฒนาไปพร้อมกัน เกิดความสัมพันธ์อันดี และประโยชน์ร่วมระหว่างนักลงทุนและชุมชน สามารถดึงดูดการลงทุน ส่งผลต่อเศรษฐกิจภาพรวมของประเทศไทย และส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- (1) เพื่อศึกษาร่างกฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย ในส่วนที่เกี่ยวกับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน
- (2) เพื่อศึกษาถึงแนวคิดของกฎหมายในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนของไทย
- (3) เพื่อศึกษาถึงแนวความคิด และมาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษของสาธารณรัฐประชาชนจีน
- (4) เพื่อศึกษาและเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย

1.3 สมมติฐานการศึกษา

ร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ยังไม่มีการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

1.4 ขอบเขตการศึกษา

ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน และกฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษที่สามารถสร้างความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจระหว่างชุมชนกับนักลงทุน ของประเทศไทย และสาธารณรัฐประชาชนจีน รวมถึงการวิเคราะห์ประเด็นทางกฎหมายเพื่อนำไปสู่แนวทางในการปรับใช้มาตรการต่างๆ เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย

1.5 วิธีการดำเนินการศึกษา

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

(1) ทำให้ทราบถึงแนวทางของร่างกฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย ในส่วนที่เกี่ยวกับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน

(2) ทำให้ทราบถึงแนวทางของกฎหมายในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนของไทย

(3) ทำให้ทราบถึงแนวทางในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษของสาธารณรัฐประชาชนจีน

(4) เพื่อเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย

บทที่ 2

หลักการสำคัญของเศรษฐกิจชุมชน และประเด็นปัญหาของมาตรการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย

เศรษฐกิจชุมชนถือเป็นแนวคิด หรือรูปแบบการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีมานานในประเทศไทย นับตั้งแต่คราวที่ประเทศไทยประสบปัญหาทางเศรษฐกิจในปี 2540 โดยเศรษฐกิจชุมชนเป็นแนวคิดทางเศรษฐกิจที่ให้ความสำคัญกับชุมชนโดยให้ชุมชนเป็นแหล่งตั้งต้นของการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ตั้งแต่การผลิต การบริโภค และการจำหน่าย ให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ จากการใช้ทุนของชุมชน และจากศักยภาพที่มีอยู่ของชุมชน รวมทั้งเป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เพื่อให้เกิดการพึ่งพาตนเองได้ในยุคโลกาภิวัตน์ซึ่งแนวคิดด้านเศรษฐกิจนี้สามารถนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนได้

ในบทนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจชุมชน โดยเริ่มตั้งแต่ความหมายของเศรษฐกิจชุมชน แนวคิดเศรษฐกิจชุมชน รูปแบบการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ รวมทั้งกฎหมายเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งเป็นเศรษฐกิจตั้งแต่ในระดับฐานล่างจนนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศชาติได้ต่อไป

2.1 ความหมายของเศรษฐกิจชุมชน

ธเนศ ศรีวิชัยลำพันธ์² ได้ให้ความหมายของ “เศรษฐกิจชุมชน” ว่าหมายถึง ระบบเศรษฐกิจระดับท้องถิ่น หรือชุมชนที่มีลักษณะเป็นองค์รวม ซึ่งไม่ได้มีแต่เพียงมิติทางเศรษฐกิจที่เป็นตัวเลขของรายได้ รายจ่าย การผลิต และการบริโภคเท่านั้น แต่จะเป็นระบบเศรษฐกิจที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมวัฒนธรรม มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน และรวมถึงการมีระบบคุณค่าเข้าไปด้วย

ในทำนองเดียวกัน อรรถธรณ เกษร³ ได้ให้ความหมายของ “เศรษฐกิจชุมชน” ว่าเป็นเรื่องของกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ทั้งในด้านการผลิต การบริโภค การใช้สอยสิ่งต่าง ๆ และการจำหน่ายผลผลิตของชุมชน โดยคนในชุมชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมเป็นเจ้าของบนรากฐานความสามารถและศักยภาพที่มีอยู่ของชุมชน หรือจากการใช้ทุนของชุมชน ได้แก่ วิธีการผลิต ภูมิปัญญาของชุมชน วัฒนธรรม ประเพณี สภาพภูมิประเทศ และความหลากหลายทางทรัพยากรที่มีอยู่ เป็นต้น

นอกจากนี้ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดำเนินงานโครงการเศรษฐกิจชุมชน พ.ศ. 2541 ได้ให้ความหมายไว้ว่า “เศรษฐกิจชุมชน” หมายถึง เศรษฐกิจทุกสาขาของชุมชนและหมู่บ้าน ซึ่งดำเนินอยู่บนพื้นฐานการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม คุ่มค่าและ

² ธเนศ ศรีวิชัยลำพันธ์, *การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน* (เชียงใหม่: คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2556), หน้า 2.

³ อรรถธรณ เกษร, *การส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนกับกฎหมายที่ควรรู้ ตอนที่ 1*. แหล่งที่มา: https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/download/article/article_20190128125340.pdf.

ยั่งยืน เป็นการผลิตที่เลี้ยงชีวิต ครอบครัว และชุมชนได้อย่างพอเพียง ส่วนเกินแห่งผลผลิตนี้เป็น เศรษฐกิจแห่งการแลกเปลี่ยน ซื้อขายหรือแปรรูปตามกำลัง และวัฒนธรรมของชุมชนเอง

กล่าวโดยสรุปได้ว่า เศรษฐกิจชุมชนคือระบบเศรษฐกิจระดับท้องถิ่น หรือชุมชนที่มีลักษณะ เป็นองค์รวมซึ่งไม่ได้มีแต่เพียงมิติทางเศรษฐกิจที่เป็นตัวเลขของรายได้ รายจ่าย การผลิต และการ บริโภคเท่านั้น แต่จะเป็นระบบเศรษฐกิจที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม วัฒนธรรม มีความสัมพันธ์กับวิถี ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน

2.2 แนวคิดของเศรษฐกิจชุมชน

เศรษฐกิจชุมชนเป็นรูปแบบการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เริ่มตั้งแต่ในระดับฐานล่าง โดยมีชุมชนเป็นแหล่งตั้งต้นของการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ มีครอบครัวเป็นหน่วยการผลิตที่ สำคัญของชุมชน แนวคิดของเศรษฐกิจชุมชนมีผู้ให้แนวคิดไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา⁴ ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชนไว้ว่า เศรษฐกิจชุมชนมีครอบครัว เป็นหน่วยการผลิต แรงงานของสมาชิกในครอบครัวเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด เพราะแรงงานเป็นสิ่ง ที่ครอบครัวมีอยู่โดยธรรมชาติ ไม่ต้องจ้าง เป็นสิ่งที่มีมากับสถาบันครอบครัว โดยทั่วไป ครอบครัวคิดถึง การอยู่รอดก่อนแล้ว จึงสะสมและค้าขาย พึ่งแรงงานในครอบครัว พึ่งทรัพยากรท้องถิ่น พึ่งตัวเองและ พึ่งชุมชนก่อน และหากจะขายซึ่งเป็นขั้นตอนที่สูงก็จะขายในตลาดใกล้ตัว ตลาดภายในประเทศ แนวคิดนี้มุ่งให้คำนึงถึงชุมชน ศีลธรรม ครอบครัว เพื่อนบ้านและท้องถิ่นเป็นหลัก

กล่าวโดยสรุปได้ว่าเศรษฐกิจชุมชน หมายถึง กิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการ ผลิตการบริโภค การจำหน่ายแจกที่คนในท้องถิ่นชุมชนได้มีส่วนร่วมคิดร่วมทำ ร่วมรับประโยชน์ ของประชาชน และร่วมกันเป็นเจ้าของ เศรษฐกิจชุมชนมีรากฐานมาจากศักยภาพของชุมชน ภูมิปัญญาของชุมชน หรือทุนในชุมชน อาทิ วัฒนธรรม ประเพณี สภาพภูมิประเทศ ความหลากหลาย ทางทรัพยากรที่มีอยู่⁵

เป้าหมายสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน คือ เพื่อพัฒนาศักยภาพตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน โดยใช้กิจกรรมเศรษฐกิจสร้าง “กระบวนการเรียนรู้” ซึ่งจะทำให้ชุมชน พึ่งตนเองได้ ในขณะที่เดียวกันยังมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม อนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ หรืออีกนัยหนึ่ง เพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น อย่างบูรณาการ⁶

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน จึงสามารถสรุปได้ว่าแนวคิดเศรษฐกิจชุมชน หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจของชุมชน ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมทางการผลิต

⁴ ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, *แนวคิดเศรษฐกิจชุมชนเสนอทางทฤษฎีในบริบทต่างสังคม* (กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2544): หน้า 14 - 15

⁵ ศิริพร สัจจามันท์, *แนวคิดเศรษฐศาสตร์ทางเลือก แนวคิดเศรษฐกิจชุมชน*, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

<http://www.stou.ac.th/stouonline/lom/data/sec/Alternative/home.html> (สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2563).

⁶ สยามรัฐออนไลน์, *ประเทศไทย 4.0 อย่าลืม เศรษฐกิจชุมชน*, <https://siamrath.co.th/n/9124> (สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2563).

การบริโภค การจำหน่ายจ่ายแจกที่คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับประโยชน์ และร่วมกัน เป็นเจ้าของ โดยการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจมีฐานมาจากศักยภาพของชุมชน ภูมิปัญญาของ ชุมชน หรือทุนในชุมชน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับสังคม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนใน ชุมชน โดยการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน จะมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

2.3 รูปแบบการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

เนื่องจากเศรษฐกิจชุมชนเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีความหลากหลายและครอบคลุมการ ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจในหลายด้าน ทั้งการผลิต การบริโภค การแปรรูป และการขาย ซึ่งกิจกรรมในกระบวนการนี้ อาจจำแนกได้ดังต่อไปนี้

(1) การเกษตร ต่อเนื่องการเกษตร และนอกการเกษตร ประกอบไปด้วย ผลิตภัณฑ์จากผ้า เช่น การทำผ้าฝ้ายทอมือย้อมสีธรรมชาติ ผ้าไหม มัดหมี่ เป็นต้น ผลิตภัณฑ์จากสานไม้ไผ่และหวาย เช่น ตะกร้า เข่ง กระจาด เป็นต้น ผลิตภัณฑ์อาหารและการแปรรูป เช่น ไวน์จากผลไม้ต่าง ๆ เป็นต้น

(2) กิจกรรมลานค้าชุมชน ได้แก่ การจัดหาพื้นที่ที่ชาวบ้านนำผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาดซึ่งลานค้า อาจตั้งในตลาดชนบท ตลาดเมือง โดยปลอดการเสียค่าธรรมเนียมต่าง ๆ

(3) กิจกรรมร้านค้าชุมชน ได้แก่ การส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันตั้งร้านค้าเพื่อขาย ผลิตภัณฑ์ของตน ซึ่งมักมีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการออมทรัพย์ การระดมทุน ระดมทุน การผลิต และการแปรรูป ซึ่งถือว่าเป็นวงจรที่กลุ่มเกษตรกรผู้มีประสบการณ์จัดตั้งขึ้น

(4) การท่องเที่ยว ประเทศไทยอุดมไปด้วยแหล่งโบราณสถาน น้ำตก แม่น้ำ ลำคลอง และ ทิวทัศน์ ธรรมชาติ ซึ่งการฟื้นฟูความสำคัญของสิ่งเหล่านี้ จะทำให้ผู้คนทั้งภายในประเทศและ ต่างประเทศเข้ามาเที่ยว เป็นโอกาสให้คนในชุมชนสามารถเก็บเงินค่าขนส่งและการขายผลิตภัณฑ์เพื่อ เป็นของฝากหรือของที่ระลึกได้

(5) ศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ หรือเรียกว่า ศูนย์ One-Stop-Service เป็นการจัดตั้งเพื่อ เจริญรอยตามพระราชดำริที่ว่าควรมีสถานที่ที่เกษตรกรสามารถแสวงหาข้อมูล คำแนะนำในการปลูก พืช เลี้ยงสัตว์บก สัตว์น้ำ การใช้น้ำ บำรุงดิน การป้องกันและปราบศัตรูพืช การลงทุน การตลาด การแปรรูปผลผลิต เป็นต้น ได้อย่างครบถ้วน⁷

2.4 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจชุมชน

กฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจชุมชนนั้นมีจำนวนหลายฉบับ เนื่องจากเศรษฐกิจ ชุมชนเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจของชุมชนที่มีความหลากหลาย เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. 2553 พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจ ชุมชน พ.ศ. 2548 และพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2547 เป็นต้น

⁷ ขวัญกมล ดอนขวา, รายงานการวิจัย,การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, <https://core.ac.uk/download/pdf/70938311.pdf> (สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2563)

2.4.1 พระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2547

กฎหมายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติเป็นกฎหมายที่กำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับจัดสรรเงินทุนหมุนเวียนแก่กองทุนหมู่บ้าน ซึ่งเป็นกลไกให้ประชาชนในหมู่บ้าน หรือชุมชนเมืองนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือเพิ่มรายได้และลดรายจ่ายในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง รวมถึงเพื่อให้กฎหมายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติสามารถพัฒนาเป็นสถาบันการเงินชุมชนในอนาคต อันเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งการกระตุ้นเศรษฐกิจของหมู่บ้านและชุมชนเมือง อันเป็นเศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศ

กฎหมายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในรูปแบบของการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ สร้างสวัสดิการ หรือประโยชน์ส่วนรวมอื่นใดอันเป็นประโยชน์แก่สมาชิกหรือประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง รวมถึงการพัฒนาองค์ความรู้ คุณภาพชีวิต อันเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยกฎหมายฉบับนี้กำหนดกลไกในการดำเนินการของกองทุนที่เป็นระบบไว้หลายประการได้แก่ การจัดตั้ง การจดทะเบียน ทูลและทรัพย์สิน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สมาชิก รวมถึงการเลิกกองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น ซึ่งเป็นการดำเนินงานที่อาศัยระเบียบที่ออกโดยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ดังนั้น จึงเห็นได้ว่ากฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่มีความสำคัญในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน เนื่องจากเป็นกฎหมายที่ตราออกมาเพื่อช่วยเหลือประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองในด้านเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนที่จะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ อันเป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ และส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากของประเทศเพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับชาติต่อไป⁸

2.4.2 พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548

กฎหมายส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเป็นกฎหมายที่มีหลักการและวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน และพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในด้านต่างๆ ให้มีความสามารถในการแข่งขันทางการค้า มีความพร้อมจะไปสู่การเป็นผู้ประกอบการขนาดย่อมและขนาดกลาง อันเป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศในรูปแบบหนึ่ง ซึ่งต่อมาได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 โดยมีหลักการสำคัญเพื่อสนับสนุนการประกอบกิจการของวิสาหกิจชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง สามารถขึ้นทะเบียนและประกอบกิจการในฐานะนิติบุคคลได้สะดวกขึ้น ทั้งนี้พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 มีผลบังคับใช้แล้ว⁹

กฎหมายส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในรูปแบบของการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนในด้านความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างรายได้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน พัฒนาความสามารถในการจัดการ เพื่อทำให้วิสาหกิจชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็งและพร้อมสำหรับ

⁸ พระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2547

⁹ อรวรรณ เกษร. (ม.ป.ป.). การส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนกับกฎหมายที่ควรรู้ ตอนที่ 2. แหล่งที่มา: https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/ewt_dl_link.php?nid=2286.

การแข่งขันทางการค้า สามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยกฎหมายวิสาหกิจชุมชนกำหนดให้มีการส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชนในรูปการจดทะเบียนจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้มีฐานะเป็นนิติบุคคลมีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย รวมถึงกำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน เพื่อเป็นกลไกในการสนับสนุนการดำเนินการตามกฎหมายอีกด้วย จึงนับได้ว่ากฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนที่มีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพของชุมชน เพื่อให้การประกอบอาชีพของชุมชนได้รับการสนับสนุนที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น¹⁰

2.5 ตัวอย่างของนโยบายการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน: โครงการโรงไฟฟ้าชุมชนเพื่อเศรษฐกิจฐานราก

การจัดตั้งโรงไฟฟ้าชุมชน ถือเป็นหน่วยหนึ่งในนโยบายพลังงานเพื่อเศรษฐกิจฐานราก เพื่อช่วยให้ชุมชนมีรายได้จากการเป็นเจ้าของโรงไฟฟ้า และลดภาระค่าใช้จ่าย มีรายได้จากการจำหน่ายวัสดุทางการเกษตรเป็นเชื้อเพลิง เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างความเข้มแข็งในชุมชน ลดการย้ายถิ่นฐานของแรงงาน เกิดการจับจ่ายใช้สอยในพื้นที่ ก่อให้เกิดการหมุนเวียนของเศรษฐกิจชุมชน

โครงการโรงไฟฟ้าชุมชนเพื่อเศรษฐกิจฐานราก หมายถึง โรงไฟฟ้าชุมชนที่มีส่วนร่วมในการรับรู้และเห็นชอบในการก่อสร้าง มีส่วนแบ่งรายได้ของโรงไฟฟ้ามอบกลับสู่ชุมชนผ่านกองทุนหมู่บ้าน ชุมชนเข้าไปเป็นหุ้นส่วนการประกอบธุรกิจผลิตและจำหน่ายไฟฟ้าร่วมกับองค์กรของรัฐ และภาคเอกชนผ่านทางวิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจชุมชนร่วมกันผลิตเชื้อเพลิงจำหน่ายให้กับโรงไฟฟ้าใช้เดินเครื่องผลิตไฟฟ้า

หลักเกณฑ์การจัดตั้งโรงไฟฟ้าชุมชนนั้น จะมีการกำหนดพื้นที่เป้าหมายเพื่อจัดตั้งโรงไฟฟ้าชุมชน โดยพื้นที่เป้าหมายจะต้องมีศักยภาพด้านพลังงานหมุนเวียน พร้อมมีระบบส่งและระบบจำหน่ายไฟฟ้ารองรับ เพื่อรับไฟฟ้าที่ผลิตได้จากชุมชน โดยแนวทางการจัดตั้งโรงไฟฟ้าชุมชนนั้น เป็นความร่วมมือของทั้งภาคไฟฟ้า รัฐและ/หรือเอกชนและ/หรือชุมชน ร่วมจัดตั้ง โดยอาจมีงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน และกองทุนพัฒนาไฟฟ้า ทั้งนี้ ราคารับซื้อต้องกระทบต่อราคาค่าไฟฟ้าน้อยที่สุด และมีการกำหนดผลประโยชน์กลับคืนสู่ชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม เช่น ส่วนลดค่าไฟฟ้า ส่วนแบ่งผลกำไรจากการดำเนินงาน หรือรายได้จากการขายเชื้อเพลิงจากวัสดุทางการเกษตร ซึ่งจะช่วยสร้างรายได้ให้ชุมชน และช่วยลดความเหลื่อมล้ำได้อีกทางหนึ่ง¹¹

แนวคิดของโรงไฟฟ้าชุมชน คือเป็นโรงไฟฟ้าขนาดเล็กที่มีเป้าหมายให้แต่ละชุมชนมีส่วนร่วมและถือหุ้น โดยกำหนดให้รัฐวิสาหกิจชุมชนเข้าถือหุ้นบริมสิทธิในโรงไฟฟ้าไม่ต่ำกว่า 10% และไม่กำหนดเพดานสัดส่วนการถือหุ้นของชุมชน เพื่อเปิดช่องให้เอกชนเสนอผลประโยชน์สูงสุดให้ชุมชน รูปแบบการจัดตั้งโรงไฟฟ้าชุมชนนั้นจะเป็นลักษณะชุมชนร่วมกับเอกชนทั้งหมด หรือชุมชนร่วมกับเอกชนที่ร่วมกับภาครัฐก็ได้ โดยต้องจ่ายส่วนแบ่งรายได้จากการขายไฟฟ้าให้กับชุมชนไม่น้อยกว่า 25 สตางค์ต่อหน่วย แต่หากเป็นโรงไฟฟ้าไฮบริด จะต้องแบ่งส่วนรายได้ให้กับชุมชน 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นเชื้อเพลิงที่ 25 สตางค์ต่อหน่วย และส่วนของพลังงานแสงอาทิตย์ที่ 50 สตางค์ต่อหน่วย และต้อง

¹⁰ พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548

¹¹ โรงไฟฟ้าชุมชน-หลักเกณฑ์ (สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2563) แหล่งที่มา:

ทำพันธสัญญาหรือคอนแทร็กต์ฟาร์มมิ่ง เพื่อช่วยสร้างความมั่นใจให้เกษตรกรในการปลูกพืชพลังงาน และเป็นหลักประกันการสร้างรายได้ให้จากการปลูกพืชพลังงานส่งป้อนให้กับโรงไฟฟ้าด้วย

ภาพที่ 1 โมเดลโรงไฟฟ้าชุมชน

นิยามของ “ชุมชน” ในความหมายของโรงไฟฟ้าชุมชน

- (1) กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งหมายถึง กิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ ดังกล่าว ไม่ว่าจะป็นในรูปนิติบุคคลในรูปแบบใด หรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพัฒนาตนเองของครอบครัว ชุมชน และระหว่างชุมชน ทั้งนี้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนกำหนด (ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548) และมีความประสงค์ที่จะผลิตเชื้อเพลิงให้โรงไฟฟ้า โดยมีสมาชิกไม่น้อยกว่า 100 คน (ทั้งสมาชิกสามัญและสมทบ)
- (2) กองทุนหมู่บ้าน ในพื้นที่ตั้งโรงไฟฟ้าซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในรัศมี 1 กิโลเมตรโดยรอบโรงไฟฟ้า
- (3) กลุ่มเกษตรกรที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. 2547 หมายความว่าบุคคลผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักจำนวนไม่น้อยกว่าสามสิบคน และมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาจร่วมกันจัดตั้งเป็นกลุ่มเกษตรกรและจดทะเบียนจัดตั้งตามพระราชกฤษฎีกาฯ ข้างต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีฐานะเป็นนิติบุคคล และสามารถประกอบธุรกิจต่างๆได้ ภายใต้การสนับสนุน ส่งเสริม และกำกับของทางราชการ

คุณสมบัติของวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มเกษตรกรที่จะเข้าร่วม

- (1) มีสมาชิกสามัญและสมทบไม่น้อยกว่า 100 คน หรือถ้ามีไม่ถึงให้รวมวิสาหกิจให้มีจำนวนสมาชิกไม่น้อยกว่า 100 คน
- (2) อยู่ในพื้นที่ที่มีจุดเชื่อมต่อระบบไฟฟ้าของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
- (3) มีพื้นที่ปลูกพืชพลังงานรวมกันไม่น้อยกว่า 1,000 ไร่ต่อเมกะวัตต์
- (4) ดำเนินการมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือน
- (5) มีความพร้อมในการจัดหาวัตถุดิบ และการบริหารจัดการ
- (6) ได้รับการยอมรับจากชุมชนโดยรอบ มีเอกสารผลการรับฟังความเห็นของชุมชน และเสนอหลักฐานการยอมรับของชุมชน

รูปแบบของโรงไฟฟ้าชุมชน มีดังต่อไปนี้

(1) โรงไฟฟ้าชีวภาพ เป็นโรงไฟฟ้าที่ใช้เชื้อเพลิงจากขยะชุมชน ของเสีย/น้ำเสียจากการเกษตรและพืชพลังงาน ข้อดีคือสามารถนำมาใช้เป็นพลังงานได้หลายรูปแบบ เช่น ใช้ความร้อนขับเคลื่อนเครื่องจักร และผลิตไฟฟ้า ข้อเสียคือมีกลิ่นรบกวนจากของเสียและแมลงวัน

(2) โรงไฟฟ้าชีวมวล เป็นโรงไฟฟ้าที่ใช้เชื้อเพลิงจากเศษวัสดุต่างๆที่เป็นชีวมวล เช่น กากอ้อย แกลบ ทะลายปาล์ม ไมสับ เป็นต้น ข้อดีคือลดปริมาณขยะและเพิ่มมูลค่าให้กับของเหลือใช้ทางการเกษตร ข้อเสียคือเกิดการเผาไหม้และผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม

(3) โรงไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ ข้อดีคือเป็นพลังงานสะอาด และเป็นพลังงานที่มีวันหมด เพราะผลิตจากแสงอาทิตย์ ข้อเสียคือการผลิตไฟฟ้าจะขึ้นอยู่กับสภาพอากาศ และผลิตได้แค่ตอนกลางวันเท่านั้น

(4) โรงไฟฟ้าไฮบริด เป็นโรงไฟฟ้าแบบหลากหลายเชื้อเพลิง (Multi- Feedstock) เช่น ไฮบริดก๊าซชีวภาพ (น้ำเสีย/ของเสีย-พลังงานแสงอาทิตย์) ไฮบริดก๊าซชีวภาพ (พืชพลังงาน-พลังงานแสงอาทิตย์) และไฮบริดชีวมวล-พลังงานแสงอาทิตย์ ซึ่งขึ้นอยู่กับศักยภาพด้านพลังงานหมุนเวียนที่มีในแต่ละพื้นที่

ผลประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ

(1) ได้รับส่วนแบ่งจากรายได้ที่เกิดจากการจำหน่ายกระแสไฟฟ้าที่ยังไม่ได้หักค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น ในอัตรา 25 สตางค์ต่อหน่วยไฟฟ้า (หรือตามที่รัฐบาลกำหนด)

(2) ได้รับการโอนหุ้นบุริมสิทธิจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของจำนวนหุ้นทั้งหมด นับจากเริ่มจ่ายกระแสไฟฟ้า (หรือตามที่รัฐบาลกำหนด)

(3) มีรายได้จากการจำหน่ายพืชพลังงาน โดยโรงไฟฟ้าจะประกันราคาซื้อขายเริ่มต้นที่ 500 บาท/ตัน หรือตามที่รัฐบาลกำหนด โดยเกษตรกรจะมีรายได้ประมาณ 18,000 บาท/ไร่/ปี

(4) มีรายได้จากการให้เช่าที่ดินสำหรับปลูกพืชพลังงาน ประมาณ 2,000 บาท/ไร่/ปี

กำลังผลิต (MW)	FIT (บาท/หน่วย)			ระยะเวลา สนับสนุน	FIT Premium (บาท/หน่วย) พื้นที่พิเศษ ⁽²⁾
	FIT _F	FIT _{V2562}	FIT ⁽¹⁾		
1) พลังงานแสงอาทิตย์					
กำลังผลิตติดตั้งทุกขนาด	2.90	-	2.90	20 ปี	0.50
2) ชีวมวล					
กำลังผลิตติดตั้ง ≤ 3 MW	2.61	2.2382	4.8482	20 ปี	0.50
กำลังผลิตติดตั้ง > 3 MW	2.39	1.8736	4.2636	20 ปี	0.50
3) ก๊าซชีวภาพ (น้ำเสีย/ของเสีย)					
กำลังผลิตติดตั้งทุกขนาด	3.76	-	3.76	20 ปี	0.50
4) ก๊าซชีวภาพ (พืชพลังงาน)					
กำลังผลิตติดตั้งทุกขนาด					
- กรณีพืชพลังงาน 100%	2.79	2.5825	5.3725	20 ปี	0.50
- กรณีผสมน้ำเสีย/ของเสีย ≤ 25%	2.79	1.9369	4.7269	20 ปี	0.50

ตารางที่ 1 อัตราซื้อขายไฟฟ้าในรูปแบบ Feed-in Tariff สำหรับโครงการโรงไฟฟ้าชุมชนเพื่อเศรษฐกิจฐานราก

โดยผู้ลงทุน คือบริษัทเอกชนที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลมีทุนจดทะเบียนไม่น้อยกว่า 10 ล้านบาทชำระเต็ม และจะต้องมีประสบการณ์ด้านธุรกิจพลังงานในการดำเนินโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนไม่น้อยกว่า 10 MW

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการจัดตั้งโรงไฟฟ้าชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจในชุมชน ทำให้ชุมชนมีรายได้จากการเป็นเจ้าของโรงไฟฟ้าชุมชน ลดภาระค่าใช้จ่ายของชุมชน อีกทั้งชุมชนยังมีรายได้จากการจำหน่ายวัสดุทางการเกษตรที่เป็นเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้า ทำให้เกิดการสร้างงานสร้างอาชีพ และสร้างความเข้มแข็งในชุมชน ลดการย้ายถิ่นฐานของแรงงาน เกิดการจับจ่ายใช้สอยในพื้นที่ ก่อให้เกิดการหมุนเวียนของเศรษฐกิจในชุมชน ถือเป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนอย่างแท้จริง

2.6 ความสำคัญในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย

2.6.1 เขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย

เขตเศรษฐกิจพิเศษ หมายถึง พื้นที่แห่งหนึ่งแห่งใดที่ได้รับการกำหนดและพัฒนาขึ้นภายใต้กฎหมายและการบริหารกิจการในลักษณะเฉพาะ โดยจะมีการปรับปรุงลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ในเขตนั้นๆ ให้เกิดความพร้อมในการรับการลงทุนจากต่างประเทศ วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษมีขึ้นเพื่อต้องการให้เกิดการกระจายการพัฒนาไปสู่พื้นที่ต่างๆ โดยไม่ให้เกิดความกระจุกตัวแค่เฉพาะในเมืองใหญ่ โดยใช้กิจกรรมทางเศรษฐกิจเป็นตัวนำการพัฒนา ส่งผลให้เกิดการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่เฉพาะและพื้นที่ใกล้เคียง¹²

บทนิยามคำว่า “เขตเศรษฐกิจพิเศษ” ตามร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ หมายถึง เขตพื้นที่ที่จัดตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวก รวมทั้งให้สิทธิพิเศษบางประการในการดำเนินกิจการต่าง ๆ เช่น การอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยว การบริการ หรือการอื่นใด รวมทั้งเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาต้นแบบการบริหารจัดการที่ดี หรือเพื่อประกอบการเสรี (มาตรา 4)¹³ เป็นการกำหนดค่านิยมที่กว้าง เพื่อให้ครอบคลุมกิจกรรมหลายด้าน ซึ่งจะทำให้เขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้ทุกประเภท และเป็นประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมมากกว่าการจำกัดประเภทของกิจกรรมทางเศรษฐกิจไว้ เช่น แต่เดิมที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมโดยกำหนดให้เขตเศรษฐกิจพิเศษมีฐานะเป็นนิติบุคคล (มาตรา 11)¹⁴ ซึ่งได้รับเงินงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนจากราชการ (มาตรา 27)¹⁵ เขตเศรษฐกิจพิเศษกำหนดขึ้นจากพื้นที่ราชการ พื้นที่สาธารณประโยชน์

¹² สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สาระสังเขปประเด็นการปฏิรูปประเทศไทยด้านเศรษฐกิจ (กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2557), หน้า 145.

¹³ มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้ “เขตเศรษฐกิจพิเศษ” หมายความว่า เขตพื้นที่เฉพาะที่คณะรัฐมนตรีประกาศกำหนดตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการนโยบาย เพื่อให้มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคอันจำเป็นและการให้บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จในเขตพื้นที่นั้น รวมทั้งให้สิทธิประโยชน์บางประการแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การค้า การบริการ หรือการอื่นใดที่ประกอบกิจการในเขตพื้นที่นั้น

¹⁴ มาตรา 11 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่เป็นหน่วยงานของรัฐแต่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่น

¹⁵ มาตรา 27 ในแต่ละปีให้เขตเศรษฐกิจพิเศษแต่ละเขตจัดสรรเงินรายได้ตามอัตราที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด ไม่เกินร้อยละสองของรายได้ทั้งหมดก่อนหักรายจ่ายของเขตเศรษฐกิจพิเศษให้เป็นรายได้ของสำนักงาน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสำนักงาน

พื้นที่เอกชนหรือพื้นที่อื่นๆ โดยอาจมีพื้นที่ไม่ใหญ่นัก หรืออาจมีพื้นที่ครอบคลุมทั้งจังหวัด หรืออาจครอบคลุมหลายจังหวัดก็ได้¹⁶

กล่าวโดยสรุปได้ว่า เขตเศรษฐกิจพิเศษ หมายถึง พื้นที่แห่งหนึ่งแห่งใดที่ได้รับการกำหนดและพัฒนาขึ้น ภายใต้กฎหมายและการบริหารกิจการในลักษณะเฉพาะ ซึ่งรัฐจะสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน สิทธิประโยชน์การลงทุน เช่น สิทธิพิเศษทางภาษี การอำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกรรมและบริการพื้นฐานต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการค้าการลงทุน

แนวคิดการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้น มีขึ้นเพื่อส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจเพื่อให้เกิดการพัฒนาเฉพาะพื้นที่ รัฐจึงมีนโยบายส่งเสริมโดยให้สิทธิประโยชน์ต่างๆ แก่นักลงทุน เช่น สิทธิประโยชน์ทางภาษี การอำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจการและบริการขั้นพื้นฐานต่างๆ นอกจากนี้ยังจัดให้มีกิจการสนับสนุนและกิจการต่อเนื่อง ได้แก่ การจัดให้มีระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม สุขอนามัย และพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน เป็นต้น ซึ่งการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าวนี้ ถือเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมท้องถิ่นนั้นให้มีความเจริญมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ คือเป็นการสร้างแรงจูงใจให้มีการลงทุนภายในประเทศโดยมีรูปแบบการบริหารและให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีกฎเกณฑ์แตกต่างไปจากกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับปกติ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้วยการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นประตูทางการค้าในการผลิต และระบายสินค้าของนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ โดยอาศัยวัตถุดิบและแรงงานจากพื้นที่โดยรอบ ทั้งภายในและประเทศเพื่อนบ้าน ผ่อนคลายกฎระเบียบที่กีดขวางทางการค้า การลงทุนระหว่างประเทศ และปรับปรุงกฎหมายนโยบายสนับสนุนการลงทุนในประเทศ ทั้งด้านสิทธิประโยชน์ จัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) การผ่อนปรนใช้แรงงานต่างด้าว และการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศ ส่งเสริมชุมชนฐานรากให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จากการเพิ่มปริมาณการค้า การลงทุน การผลิต โดยเฉพาะการเชื่อมโยงอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมเข้าสู่ตลาดระดับภาคและประเทศ นำไปสู่การจ้างงาน ลดปัญหาการว่างงาน เพิ่มรายได้และการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคต่างๆ จะช่วยให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิต สภาพแวดล้อมชุมชนดีขึ้น

2.6.2 ปัญหาของการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย

การที่พระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ... ยังไม่ได้ประกาศใช้ สาเหตุหนึ่งเกิดจากการถูกต่อต้านจากภาคประชาชน โดยเฉพาะคนในพื้นที่ซึ่งได้รับผลกระทบจากการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ กล่าวคือในการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ส่งผลกระทบต่อการค้าเสรีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ของชุมชนท้องถิ่น การดำเนินวิถีชีวิตจะเปลี่ยนแปลงไป ประชาชนในท้องถิ่นถูกรีดรอนอำนาจและสิทธิในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม รวมถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนด้วย ดังนั้น รัฐควรให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนควบคู่ไปกับการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งนี้ เพื่อให้เศรษฐกิจชุมชนสามารถพัฒนาไปพร้อมกับความเจริญของเขตเศรษฐกิจพิเศษได้ ทำให้ประชาชนรู้สึกถึงการมีส่วนร่วม และผลประโยชน์ที่ได้รับจากการ

¹⁶ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สารสังเขปประเด็นการปฏิรูปประเทศไทยด้านเศรษฐกิจ (กรุงเทพฯ: สำนักงานการพิมพ์) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2557, หน้า 210.

จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ จึงจะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างแท้จริง โดยสามารถแยกประเด็นปัญหาที่ส่งผลกระทบได้ดังนี้

(1) ปัญหาจากการกำหนดนโยบายที่ไม่ได้ตั้งต้นจากชุมชน

การกำหนดนโยบายและการนำไปปฏิบัติเป็นการสั่งการจากผู้กำหนดนโยบายระดับสูง คือนายกรัฐมนตรี โดยที่นโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษของรัฐบาลมีความชัดเจนเป็นรูปธรรม และมีการเร่งรัดผลักดันยุทธศาสตร์ดังกล่าวให้ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาให้เกิดขึ้นโดยเร็ว และเพื่อความคล่องตัวรวดเร็ว รัฐบาลจึงกำหนดนโยบายที่มีลักษณะเป็นการสั่งการจากผู้กำหนดนโยบายระดับสูง โดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้กำหนดนโยบาย ซึ่งเป็นการสั่งการกำหนดนโยบายในลักษณะจากบนลงล่าง (Top – Down) ใช้ดุลยพินิจและสั่งการลงมายังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ ซึ่งทุกหน่วยงานต้องรอรับคำสั่งจากรัฐบาล โดยไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางหรือออกแบบกระบวนการพัฒนา

(2) ปัญหาจากการบริหารงานแบบรวมศูนย์อำนาจ ชุมชนไม่มีอำนาจการตัดสินใจ

หน่วยงานภาครัฐระดับจังหวัดที่บริหารงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษต้องรับคำสั่งและทิศทางการปฏิบัติงานจากส่วนกลาง โดยที่หน่วยงานภาครัฐระดับจังหวัดไม่มีอำนาจในการตัดสินใจจึงทำให้ขาดอิสระในการปฏิบัติงานเนื่องจากกลไกการบริหารงานเขตเศรษฐกิจพิเศษและการตัดสินใจอยู่ที่คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานและนอกจากนี้ กระทรวง ทบวง กรมต่างๆยังมีการบริหารงานแบบรวมศูนย์อำนาจ โดยการบริหารและอำนาจตัดสินใจยังเป็นการรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลางทั้งหมด รวมถึงยังไม่ได้รับการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ในการอนุมัติ อนุญาตจากหน่วยงานส่วนกลางอีกด้วย

(3) ปัญหาการขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ต่อการกำหนดนโยบายที่เป็นของตนเอง

ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย รัฐบาลเป็นผู้กำหนดและประชาชนรอรับผลของนโยบาย โดยที่วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษคือการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรม และสร้างประโยชน์ให้กับประชาชนในพื้นที่ แต่มีข้อกังขาตั้งจากประชาชนที่มีต่อการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ คือการขาดการมีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดนโยบายของภาคประชาชนในฐานะเจ้าของพื้นที่และผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง ประชาชนไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ในการขับเคลื่อนโครงการหรือนโยบาย ไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น จึงมีความรู้สึกสูญเสียและมีข้อกังขาถึงเรื่องผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในมิติต่างๆ ในระยะยาวที่จะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชน และอาจเป็นปัญหาอุปสรรคในการนำนโยบายไปปฏิบัติให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

บทที่ 3

มาตรการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษของสาธารณรัฐประชาชนจีน

ประเทศที่ประสบความสำเร็จและสามารถพิสูจน์ให้เห็นว่านโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นนโยบายที่ดีในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และเป็นนโยบายที่นำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเห็นได้ชัดคือสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยสาธารณรัฐประชาชนจีนได้เริ่มจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในช่วงปี 1980 ในสมัยประธานาธิบดีเติ้งเสี่ยวผิง ซึ่งถือเป็นยุคแห่งการปฏิรูปเศรษฐกิจของสาธารณรัฐประชาชนจีน เนื่องจากได้เปลี่ยนแปลงนโยบายเศรษฐกิจจากนโยบายการพึ่งพาตนเองเป็นนโยบายปฏิรูปและการเปิดประเทศ หรือที่รู้จักกันดีในนามนโยบายสี่ทันสมัย (Four Modernization) โดยมีเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาชะงักงันทางเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อพัฒนาจีนให้ทัดเทียมกับประเทศตะวันตกภายในปี 1999 โดยมุ่งพัฒนา 4 ด้าน เกษตรกรรม อุตสาหกรรม การเมือง การป้องกันประเทศ และวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี¹⁷ นอกจากนี้รัฐบาลจีนยังตระหนักถึงความสำคัญของการลงทุนและการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากนักลงทุนต่างชาติ และส่งเสริมให้นักลงทุนต่างชาติสามารถร่วมลงทุนกับผู้ประกอบการชาวจีน นอกจากนี้รัฐบาลจีนได้จัดทำแผนปฏิรูปเศรษฐกิจ (Readjustment Economy) ขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการผลักดันให้นโยบายสี่ทันสมัยประสบผลสำเร็จ สำคัญประการหนึ่งของแผนดังกล่าวคือการถ่ายโอนอำนาจด้านเศรษฐกิจของรัฐบาลกลางให้รัฐบาลท้องถิ่น

3.1 เขตเศรษฐกิจพิเศษของสาธารณรัฐประชาชนจีน

การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของสาธารณรัฐประชาชนจีนในสมัยประธานาธิบดีเติ้งเสี่ยวผิงได้กำหนด 4 พื้นที่สำคัญคือ เมืองเซินเจิ้น (Shenzhen) เมืองช่านโถว (Shantou) เมืองจูไห่ (Zhuhai) ในมณฑลกวางตุ้ง และเมืองเซี่ยเหมิน (Xiamen) ในมณฑลฝูเจี้ยนหรือที่เรียกกันว่าฮกเกี้ยน โดยการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจทั้ง 4 แห่งนี้เพื่อใช้ดึงดูดการลงทุนของนักลงทุนชาวต่างชาติ โดยการให้สิทธิพิเศษต่างๆ เช่น การยกเว้นภาษีบางประเภท การสร้างระบบสาธารณูปโภคที่สะดวกเพื่อรองรับการผลิต การสร้างถนน สร้างระบบพลังงานไฟฟ้าอย่างทั่วถึง และมีระบบการโทรคมนาคมที่รองรับการติดต่อสื่อสารให้กับนักลงทุนต่างชาติ¹⁸

นอกจากสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานต่างๆ ที่เตรียมไว้รองรับนักลงทุนชาวต่างชาติแล้ว สาธารณรัฐประชาชนจีนยังมีแรงงานราคาถูก มีทรัพยากรธรรมชาติมากมาย แต่สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการเข้ามาลงทุนของนักลงทุนคือกฎหมายภายในของสาธารณรัฐประชาชนจีน ที่ปกครองด้วยระบบคอมมิวนิสต์ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่สามารถลบล้างความสนใจจากนักลงทุนชาวต่างชาติได้อย่างสิ้นเชิง ดังนั้น สาธารณรัฐประชาชนจีนจึงใช้แผนการสนับสนุนการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุนโดยแบ่งเป็นนโยบายหลักได้ 4 นโยบาย คือ

¹⁷ เขตเศรษฐกิจพิเศษของจีน - ต้นแบบของใคร (สืบค้นเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2563) แหล่งที่มา: <http://www.ftawatch.org/node/2270>

¹⁸ อักษรศรี พานิชสาส์น .วารสารการงบประมาณ ปีที่ 2 (ฉบับที่ 6 กรกฎาคม - กันยายน 2548), หน้า 54

(1) มีการส่งเสริมนโยบายด้านการลงทุน โดยสาธารณรัฐประชาชนจีนให้อำนาจแก่รัฐบาลท้องถิ่นเพื่อการอนุมัติโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนจากต่างประเทศ จึงทำให้เกิดความคิดริเริ่มในเชิงนโยบายหรือการคิดค้นมาตรการด้านการลงทุนต่างๆ ในพื้นที่เหล่านั้น และบางกรณีได้ขยายผลจนกลายเป็นนโยบายส่งเสริมการลงทุนระดับชาติ

(2) มีการปฏิรูปด้านการคลังโดยการกระจายอำนาจไปให้รัฐบาลท้องถิ่นจากระบบเดิมที่รัฐบาลกลางควบคุมทั้งหมดเป็นระบบที่ให้อำนาจแก่รัฐบาลท้องถิ่นในการจัดการรายได้และรายจ่ายที่เกิดขึ้น

(3) มีนโยบายด้านการเงินและนโยบายการเปิดประเทศ รวมถึงการใช้ประโยชน์จากระบบตลาด และโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรต่างๆ ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ ซึ่งธุรกิจและบริษัทของต่างชาติที่เข้ามาลงทุนจะช่วยสร้างระบบการบริหารจัดการที่เป็นสากลมากขึ้น

(4) การริเริ่มใช้กลยุทธ์เน้นการปฏิรูปและการเปิดประเทศทางพื้นที่ชายฝั่งตะวันออก เพื่อเป็นพื้นที่ทดลองระบบเศรษฐกิจแบบตลาดอย่างค่อยเป็นค่อยไปเพื่อศึกษาจุดอ่อนและจุดแข็งของระบบทุนนิยมก่อนการตัดสินใจนำระบบตลาดมาใช้อย่างทั่วถึงทั้งประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

สาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศส่งออกสินค้าที่ใหญ่ที่สุดในโลก เป็นประเทศที่มีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment) หรือ FDI แฉกหน้าของโลก และมีเขตเศรษฐกิจพิเศษมากกว่า 2,000 แห่งทั่วประเทศ โดยเขตเศรษฐกิจพิเศษแห่งแรกที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก คือ เมืองเซินเจิ้น โดยเซินเจิ้นได้เปลี่ยนจากหมู่บ้านชาวประมงชายแดน กลายเป็นหนึ่งในเมืองใหญ่สามอันดับแรกของโลก เป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมที่สำคัญ ท่าเรือเซินเจิ้นขนส่งตู้คอนเทนเนอร์มากเป็นอันดับต้นๆ ของโลก บริษัทยักษ์ใหญ่ของจีนหลายแห่งมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่เซินเจิ้น อีกทั้งยังมีตลาดหลักทรัพย์เซินเจิ้นเป็นตลาดหลักทรัพย์อันดับสองของจีน¹⁹

ภาพที่ 2 รูปประเทศที่มีจำนวน SEZs มากที่สุดเรียงตามลำดับ

¹⁹ ดร.วีรไท สันติประภพ. Qianhai เขตเศรษฐกิจพิเศษยกกำลังสอง (สืบค้นเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2563) แหล่งที่มา: <https://thaipublica.org/2014/12/veerathai-40/>

การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้นนี้มีวัตถุประสงค์หลัก ดังนี้

(1) เพื่อเป็นพื้นที่ทดลองนำระบบเศรษฐกิจแบบตลาดมาใช้อย่างค่อยเป็นค่อยไป เพื่อทดลองดูจุดอ่อนและจุดแข็งของระบบทุนนิยมก่อนที่จะตัดสินใจนำระบบตลาดมาใช้ทั่วทั้งสาธารณรัฐประชาชนจีน

(2) เพื่อดึงดูดเงินทุนจากชาวต่างชาติ รวมทั้งเทคโนโลยี ความเชี่ยวชาญทางวิชาการ และการบริหารจัดการจากต่างประเทศมาพัฒนาจีนในขณะนั้นให้มีความทันสมัยมากขึ้น

(3) เพื่อส่งเสริมการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกในเขตเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าว และเพื่อหารายได้เงินตราต่างประเทศมากขึ้น รัฐบาลจีนจึงใช้มาตรการดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยเน้นการให้สิทธิและเงื่อนไขพิเศษ เช่น ระบบการบริหารแบบทุนนิยม ลดระเบียบกฎเกณฑ์ สร้างแรงจูงใจด้านภาษี และคิดค่าใช้ที่ดินในราคาพิเศษ เป็นต้น

3.2 การบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้น และการกระจายอำนาจทางเศรษฐกิจ (Decentralization)

การบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้นแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือระยะแรกเริ่มก่อตั้งระหว่างปี 1980 – 1991 และระยะที่สอง ตั้งแต่ปี 1992 - ปัจจุบัน

3.2.1 เขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้น ระยะแรกก่อตั้ง (1980 – 1991)

เขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้น จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายของมณฑลกวางตุ้ง (Regulation on Special Economic Zones in Guangdong Province) ซึ่งต่อมากฎหมายนี้ได้รับความเห็นชอบจากสภาประชาชนจีนซึ่งมาจากการเลือกตั้งครั้งที่ 5 (The Fifth National People’s Congress) และโดยที่ประธานาธิบดีเติ้งเสี่ยวผิงให้เขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นแม่แบบในการเปิดประเทศเพื่อพัฒนา จึงมักถูกเรียกว่า “The Testing Bed of Deng Xiaoping’s Reform and Opening Up”²⁰

²⁰ สรุป Special Economic Zone Laws ของต่างประเทศ โดยฝ่ายพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (สืบค้นเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2563) แหล่งที่มา: <http://web.krisdika.go.th/data/news/news123.pdf>

โดยที่การนำระบบทุนนิยมเข้ามาใช้ในเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นเรื่องใหม่สำหรับจีนในเวลานั้น การถ่ายโอนอำนาจทางเศรษฐกิจของรัฐบาลกลางให้รัฐบาลท้องถิ่นจึงต้องทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยในระยะแรกนี้ รัฐบาลกลางได้ถ่ายโอนอำนาจดังกล่าวให้แก่รัฐบาลมณฑลกว่างตุง แต่เพื่อให้การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษดำเนินไปอย่างเป็นระบบและเอื้อต่อการลงทุนของนักลงทุน จึงจำเป็นต้องกำหนดให้มีองค์กรเฉพาะขึ้นมาควบคุม โดยกฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษเงินกำหนดให้มีคณะกรรมการมณฑลกว่างตุงเพื่อการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Guangdong Province Committee for Administering Special Economic Zones: GPC) (มาตรา 3)²¹ เพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษในนามรัฐบาลมณฑลกว่างตุง

GPC เป็นองค์กรที่มีอำนาจบริหารจัดการเบ็ดเสร็จเหนือพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษโดย มาตรา 5²² มาตรา 7²³ และมาตรา 23²⁴ ของกฎหมายจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ กำหนดให้ GPC มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- (1) จัดทำและดำเนินการตามแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- (2) ตรวจสอบและอนุมัติโครงการของผู้ประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- (3) ควบคุมการจดทะเบียนพาณิชย์และอุตสาหกรรมเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- (4) ควบคุมการใช้ที่ดินในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

²¹ A Guangdong Province Committee for Administering Special Economic Zones Shall be set up to exercise unified administration of the special zones on behalf of the Guangdong Provincial People's Government

²² Land – Levelling project and various public works in the special Zone such as water supply, drainage, power supply, roads, wharves, communications and warehouses shall be undertaken by Guangdong Province Committee for Administering Special Economic Zones. When necessary, foreign investment maybe used in building these projects.

²³ Investor wishing to open factories or set up various economic undertaking in the special zones with their own investment shall apply to the Guangdong Province Committee for Administering Special Economic Zones, which shall issue them registration certificates and land use certificates after examination and approval.

²⁴ The Guangdong Province Committee for Administering Special Economic Zones shall exercise the following functions and power:

- (1) to draw up development plans for the special Zones and organize their implementation;
- (2) to examine and approve the investment projects of investor in the special zones
- (3) to handle registration of industrial and commercial enterprises and land allotment in the special zones
- (4) to coordinate working relation among the banking, insurance, taxation, Customs, frontier inspection, postal and telecommunications and other organizations in the special zones;
- (5) to provide the staff members and workers needed by enterprises in the special zones and protect the legitimate rights and interests of the staff members and workers;
- (6) to establish educational, cultural, health and various public welfare institutions in the special zones; and
- (7) to maintain law and order in the special zones and protect, in accordance with the law, the persons and property in the special zones against encroachment

- (5) ประสานความร่วมมือของผู้ประกอบการและหน่วยงานเกี่ยวกับการธนาคาร การประกันภัย การจัดเก็บภาษีอากร การศุลกากร การตรวจคนเข้าเมือง การไปรษณีย์และการสื่อสาร และหน่วยงานอื่นที่ตั้งอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- (6) จัดหาพนักงานและคนงานให้แก่ผู้ประกอบการภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษและคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของพนักงานและคนงาน
- (7) จัดหาและก่อสร้างบรรดาสาธารณูปโภคต่างๆ ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- (8) อนุมัติจดทะเบียน และออกใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- (9) จัดตั้งสถาบันการศึกษาและวัฒนธรรม
- (10) จัดหา health facilities และบริการสาธารณสุขในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- (11) รักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

3.2.2 เขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้น ระยะที่สอง (1992 – ปัจจุบัน)

เมื่อการดำเนินงานของเขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้นเป็นระบบแล้ว ในปี 1992 คณะรัฐมนตรี (State Council) ได้มีมติให้เมืองเซินเจิ้น (Shenzhen Municipal) มีอำนาจตรากฎหมายและระเบียบต่างๆ ภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้นแทน GPC ซึ่งเท่ากับถ่ายโอนอำนาจในการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้นคืนให้แก่เมืองเซินเจิ้น มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวได้รับการรับรองจากสภาประชาชนซึ่งมาจากการเลือกตั้ง ดังนั้น เมืองเซินเจิ้นจึงเป็นองค์กรบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้นในปัจจุบัน

3.2.3 วิสาหกิจรวมหมู่ในท้องถิ่น (Township and Villages Enterprises: TVEs)

วิสาหกิจรวมหมู่ในท้องถิ่น (Township and Villages Enterprises)²⁵ หรือ TVEs เป็นองค์กรธุรกิจรูปแบบบริษัท หรือวิสาหกิจที่รัฐบาลท้องถิ่นของจีนเป็นเจ้าของ โดยรัฐบาลท้องถิ่นจีนนั้นๆ มีอำนาจในการบริหารจัดการกิจการ และสามารถสร้างรายได้จากแต่ละ TVEs ในพื้นที่ของตนเอง และยังสามารถเก็บรายได้เข้ากองคลังของรัฐบาลท้องถิ่นนั้นได้ นอกจากนี้ TVEs ยังมีการจ่ายค่าตอบแทนให้แรงงาน ในอัตราตลาด เพื่อสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นให้มีความขยันทำงานเพื่อผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่มากขึ้น จึงแตกต่างไปจากระบบวางแผนจากส่วนกลางที่เป็นอยู่เดิม รูปแบบความเป็นเจ้าของ (Ownership) ในกิจการ TVEs ของจีนจึงมีลักษณะเฉพาะ เนื่องจากมิใช่รัฐวิสาหกิจของรัฐบาลกลางและก็ไม่ใช่วิสาหกิจเอกชน หากแต่เป็น “ธุรกิจของชุมชน” โดยมีรัฐบาลท้องถิ่นและชุมชนในชนบทเป็นเจ้าของ ข้อได้เปรียบสำคัญของ TVEs ได้แก่ การเป็นธุรกิจที่อุดหนุนโดยรัฐบาลท้องถิ่น เช่น กิจการ TVEs เหล่านี้ไม่ต้องจ่ายสิทธิในการใช้ที่ดิน เนื่องจากเป็นกิจการของรัฐบาลท้องถิ่นเอง นอกจากนี้ผลจากการแข่งขันระหว่าง TVEs ในแต่ละท้องถิ่น/มณฑลได้นำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต และมีการขยายตัวของ TVEs ในเมือง/มณฑลต่างๆ ทำให้การพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตของจีน โดยเฉพาะการผลิตสินค้าที่ใช้แรงงานเข้มข้นของกิจการ TVEs เหล่านี้ส่วนหนึ่งเติบโตได้เนื่องจากได้รับการช่วยเหลือจากรัฐบาลท้องถิ่นซึ่งเป็นเจ้าของ TVEs

²⁵ อักษรศรี พาณิชศาสตร์, เศรษฐกิจจีนในมุมมองนักเศรษฐศาสตร์ไทย, (2553). คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, หน้า 15 -16

เหล่านั้น จนสามารถเกิดการประหยัดต่อขนาด (Economies of Scales) และจากการขยายการผลิต จนสามารถส่งออกไปขายยังต่างประเทศ

จุดเด่นของการจัดองค์กรธุรกิจแบบ TVEs คือ ช่วยสร้างแรงจูงใจและช่วยปรับปรุง ประสิทธิภาพในการผลิตของ TVEs ในช่วงแรกของการเปลี่ยนผ่านการนำกลไกตลาดมาใช้ การถือ หุ่ นโดยรัฐบาลท้องถิ่นในวิสาหกิจ TVEs ช่วยสร้างรายรับให้กับรัฐบาลเหล่านั้น โดยไม่ต้องพึ่งพารัฐบาล กลางมากนักจึงเป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางในด้านการบริหารจัดการที่เรียกว่า Decentralization

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่าการบริหารงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษของสาธารณรัฐประชาชน จีนใช้หลักการกระจายอำนาจจากส่วนกลางของจีน (Decentralization) โดยรัฐบาลส่วนกลางของจีน ได้มอบอำนาจการตัดสินใจให้กับรัฐบาลท้องถิ่นของแต่ละเขตเศรษฐกิจพิเศษเหล่านั้น โดยเฉพาะ อำนาจในการอนุมัติโครงการสำคัญทางเศรษฐกิจ เพื่อสร้างความคล่องตัวและลดขั้นตอน ทำให้รัฐบาล ท้องถิ่นเกิดความคิดริเริ่มในเชิงนโยบาย และคิดค้นมาตรการส่งเสริมการลงทุนในรูปแบบต่างๆ ตลอดจนแข่งขันกันในการดึงดูดทุนจากต่างชาติ ที่สำคัญรัฐบาลเขตเศรษฐกิจพิเศษแต่ละแห่งยัง สามารถกีดกันคนจีนจากพื้นที่อื่นที่จะเดินทางเข้ามาอยู่ หรือทำงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษได้ โดยชาว จีนนอกพื้นที่ต้องมีใบอนุญาตจากรัฐบาลท้องถิ่นของเขตเศรษฐกิจพิเศษแต่ละแห่งเสียก่อนเพื่อป้องกัน การไหลทะลักของชาวจีนทั่วไปในการเข้ามาแสวงหาโอกาสทางธุรกิจในเขตเศรษฐกิจพิเศษเหล่านี้ อีกทั้ง มาตรการนี้ยังช่วยให้สามารถจัดการปัญหาการแย่งงานของคนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

3.3 การกำหนดนโยบายที่เริ่มต้นจากชุมชน

นโยบายการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นแนวคิดจากล่างขึ้นบน (Bottom Up) โดยรัฐบาลท้องถิ่นเป็นผู้ริเริ่มทำข้อเสนอให้รัฐบาลกลางพิจารณาสนับสนุนให้จัดตั้งเขต เศรษฐกิจพิเศษในเขตของตนเอง รวมทั้งขอให้รัฐบาลกลางให้สิทธิพิเศษต่างๆ ตามเป้าหมายของการ จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษแต่ละแห่ง ซึ่งอาจจะมีเป้าหมายที่ซ้อนทับกันบ้างระหว่างเขตเศรษฐกิจพิเศษ ในการส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันระหว่างเขตเศรษฐกิจพิเศษใหม่ๆ

การกำหนดนโยบายในรูปแบบนี้ จะทำให้รัฐบาลกลางสามารถรับรู้ความต้องการจากที่แท้จริง ของท้องถิ่น และสามารถแก้ปัญหา หรือส่งเสริมการดำเนินงานของท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.4 สถาบันชุมชน และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่

หลังจากที่สาธารณรัฐประชาชนจีนได้เข้าสู่การปฏิรูปประเทศในปี 1987 รัฐบาลจีนได้กำหนด นโยบาย“การบริหารชุมชนแบบใหม่” โดยจัดตั้งสถาบันชุมชน (Shequ)²⁶ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็น สถาบันชุมชนขนาดกลางทำหน้าที่ในการให้บริการประชาชนในพื้นที่ มีอิสระในการบริหารด้วยตนเอง มากขึ้น พร้อมสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนมากยิ่งขึ้น รูปแบบ ของ Shequ ได้ทำหน้าที่แทนระบบในการจัดการชุมชนก่อนหน้านี้ ซึ่งเป็นระบบที่การบริหารทั้งหมด จะขึ้นตรงเฉพาะหน่วยงานภาครัฐที่อยู่ในท้องถิ่นนั้นเท่านั้น

²⁶ จีนเมืองแห่งการเรียนรู้: สถาบันชุมชน Shequ (สืบค้นเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2563) แหล่งที่มา: <http://www.furd.in.th/cities/world-cities-reviews/view/D4zGWZobOY85/>

สถาบันชุมชน (Shequ) มีความน่าสนใจสองประการ ดังนี้

(1) Shequ เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการชุมชนของรัฐบาลจีนที่เพิ่มการบูรณาการทางสังคม คือ การระดมคนที่มีความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชน มีความต้องการพัฒนาชุมชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน

(2) Shequ ทำให้ประชาชนมีโอกาสเข้ามามีบทบาท มีส่วนร่วมในการยกระดับคุณภาพของคนในชุมชน ช่วยให้คนรู้สึกมีคุณค่า มีแรงจูงใจในการปรับปรุงคุณภาพชีวิต และทำให้คนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชน

ภายใต้แนวคิดของ Shequ รัฐบาลท้องถิ่นจะเปลี่ยนแปลงสถานะและบทบาทจากการควบคุมดูแลจัดการทุกอย่าง ให้มีบทบาทของ “หน่วยบริการ” (Service unit) ที่ให้ความสำคัญกับการดำรงชีพของประชาชน และจะทำหน้าที่รับฟังความคิดเห็น (Voice) และความต้องการ (Desires) ของประชาชนมากขึ้น ซึ่งสิ่งที่สำคัญที่สุดในการวัดความสำเร็จของการบริหารและการจัดการในเมืองคือ ระดับความพึงพอใจของประชาชน ดังนั้น การบริหารงานจึงต้องขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของประชาชน ดังนั้น รัฐบาลจะสนใจความคิดเห็นของประชาชนมากขึ้น แสดงให้เห็นถึง “การย้อนกลับ” (Reversed) ของความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลท้องถิ่นและประชาชนที่จะมีบทบาทมากขึ้น โดยความสัมพันธ์ที่ตรงกันข้ามเช่นนี้จะช่วยให้ชุมชนเกิดความเป็นอิสระ (Autonomy) มากขึ้น จากที่เคยอยู่ภายใต้การกำกับของรัฐบาลมาตลอด สามารถระดมการมีส่วนร่วมของประชาชน ช่วยเสริมสร้างให้ชุมชนได้บริหารงานแบบอิสระ

จากคำอธิบายของสถาบันชุมชน Shequ แสดงให้เห็นว่าชุมชนในประเทศจีนได้ปรับทิศทางของท้องถิ่นด้วยตัวเอง เมื่อเกิดการตัดสินใจจากสถาบันชุมชน ซึ่งเป็นสถาบันระดับฐานที่สุดของประเทศจะช่วยให้รับมือกับความเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอนในเรื่องต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ โดยที่จริงแล้ว ประเทศจีนที่มีขนาดใหญ่มาก วิธีการแก้ไขและปรับตัวกับปัญหาต่างๆ ย่อมไม่สามารถทำวิธีเดียวกันได้ ซึ่งการบริหารงานด้วยวิธีแบบสถาบันชุมชน Shequ จะช่วยเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการสร้างพื้นฐานที่แข็งแกร่งของการเป็นชุมชนที่พึ่งพาตนเองได้

3.5 การคุ้มครองแรงงานในพื้นที่

ในกฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษของสาธารณรัฐประชาชนจีนมีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงานในพื้นที่ กล่าวคือ การจ้างแรงงานที่มีใจแรงงานด้านเทคนิคและบริหารจัดการ ต้องใช้แรงงานจีนโดยบริษัทจัดหางานในเขตเศรษฐกิจพิเศษ²⁷ ที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายนี้เป็นผู้จัดหามาให้ ในกรณีพนักงานและคนงานชาวจีนทุกคนที่จะทำงานภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษต้องผ่านการทดสอบจากบริษัทดังกล่าวก่อนการจ้างงานด้วย สำหรับแบบของสัญญาจ้างงานเป็นไปตามที่ GPC กำหนด

²⁷ Article 19 A labour service company shall be set up in each of the special zones. Chinese staff members and workers to be employed by enterprises in the special zones, whether they are recommended by the local labour service companies or recruited by the investors themselves with the consent of Guangdong Province Committee for Administration of the Special Economic Zones, shall all be tested by the enterprises before employment and labour contracts shall be signed with the staff members and workers.

นอกจากนี้ผู้ประกอบการ ต้องมีมาตรการคุ้มครองความปลอดภัยในการทำงานและสุขอนามัยของ พนักงานและคนงานด้วย²⁸

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า รัฐบาลเขตเศรษฐกิจพิเศษแต่ละแห่งสามารถกีดกันคนจีนจากพื้นที่อื่นที่จะเดินทางเข้ามาอยู่หรือทำงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษได้ โดยชาวจีน “นอกพื้นที่” ต้องมีใบอนุญาตจากรัฐบาลท้องถิ่นของเขตเศรษฐกิจพิเศษแต่ละแห่งเสียก่อน เพื่อป้องกันการไหลทะลักของชาวจีนทั่วไปในการเข้ามาแสวงหาโอกาสทางธุรกิจในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

3.6 ความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ (Backward and Forward Linkages)

ความสำเร็จของการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของสาธารณรัฐประชาชนจีนนั้น ส่วนหนึ่งเกิดจากการที่จีนสามารถสร้างความเชื่อมโยงของเศรษฐกิจท้องถิ่นและเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยอาศัยประโยชน์จากการไหลเข้ามาของการลงทุนจากต่างประเทศ ผ่านการจ้างงาน การแลกเปลี่ยนสินค้า ภาษีเงินได้ และการสร้างผลกระทบภายนอกทางบวก (Spill-overs) ซึ่งเป็นไปได้ทั้งในการเชื่อมโยงต่อกับอุตสาหกรรมประเภทเดียวกันภายในประเทศ (Horizontal spill-overs) และอุตสาหกรรมต่างประเภทกัน (Vertical spill-overs) รวมทั้งการเชื่อมต่อกับธุรกิจจัดหาสินค้าและบริการท้องถิ่น (Backward spill-overs) รวมทั้งเชื่อมต่อกับกลุ่มผู้ซื้อภายในประเทศ (Forward spill-overs)

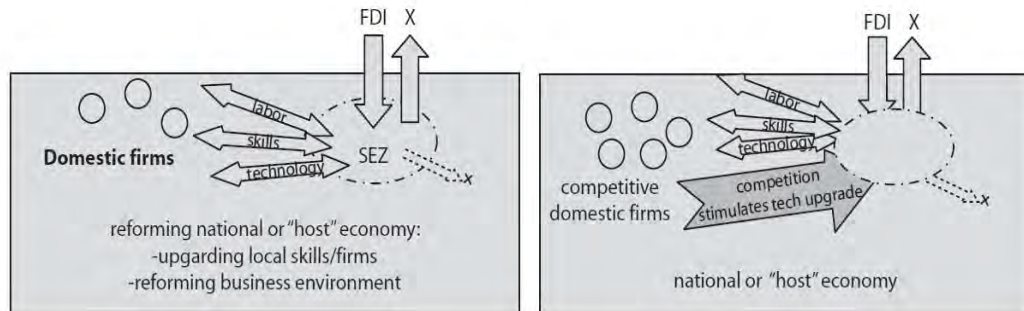
การพิจารณาเรื่องความเชื่อมต่อ (Linkages) นั้นชี้ให้เห็นว่าสิ่งที่สำคัญที่สร้างผลทางเศรษฐกิจจีนนั้น ไม่ใช่ขนาดของ FDI หากแต่เป็นผลที่ได้รับที่เกิดจากการลงทุน ซึ่งได้แก่คุณภาพของผลประโยชน์ ที่สะท้อนความยั่งยืนของการพัฒนาเศรษฐกิจ และผลประโยชน์ที่ว่าจะเกิดได้ก็ต้องผ่านการสร้างความเชื่อมโยงทางการผลิตระหว่างกลุ่มทุนต่างชาติและภาคเอกชนภายในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการเชื่อมโยงไปข้างหน้า ซึ่งได้แก่การซื้อวัตถุดิบ และสินค้าและบริการจากท้องถิ่นโดยกลุ่มนักลงทุน และการเชื่อมโยงไปข้างหน้าด้วยการกระจายสินค้าและบริการไปยังตลาดเศรษฐกิจท้องถิ่นและเชื่อมโยงบอุตสาหกรรมภายในประเทศ นอกจากมิติที่ความสำคัญของการเชื่อมโยงอุตสาหกรรมต่างชาติดกับภาคเอกชนภายในประเทศ ซึ่งอาจมองไม่เห็นเป็นรูปธรรม ยังได้แก่การกระจายเทคโนโลยีและความรู้วิธีการองค์กรและการผลิต เป็นต้น

ประโยชน์ที่สำคัญของเศรษฐกิจพิเศษคือการกระจายเทคโนโลยีและนวัตกรรมสู่เศรษฐกิจท้องถิ่นและระหว่างประเทศโดยประเทศที่ประสบความสำเร็จคือสาธารณรัฐประชาชนจีนซึ่งสามารถใช้เศรษฐกิจเชื่อมโยงเศรษฐกิจภายในและภายนอกของเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยผ่านการกระจายความรู้และทักษะออกนอกเขต ²⁹

²⁸ Article 21 The wage levels, types of wages, award measures and the labour insurance and various state subsidies for the Chinese staff members and workers of the enterprises in the mnspecial zones shall be included in the contracts signed by the enterprises with the staff members and workers as stipulated by the Guangdong Province Committee for Administration of the Special Economic Zones

²⁹ ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี. (2561), หลังเขตเศรษฐกิจพิเศษ, กองทุนพัฒนาวิชาการ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, หน้า 110 -112.

ดังนั้น แนวทางที่จะทำให้ท้องถิ่นได้ประโยชน์จากการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศ จำเป็นที่ภาคเอกชนหรือบริษัทภายในประเทศ (Domestic Firms) จะต้องสร้างความเชื่อมโยงกับเขตเศรษฐกิจพิเศษด้วยแรงงาน (Labor) ทักษะ (Skill) และเทคโนโลยี (Technology) เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้ (X) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษที่เชื่อมโยงกับเขตเศรษฐกิจ และไม่เชื่อมโยงกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ ที่มา: ดัดแปลงจาก White (2011)

กล่าวโดยสรุป ความสำเร็จของการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของสาธารณรัฐประชาชนจีนนั้น สาเหตุที่สำคัญเกิดจากการที่กฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษของสาธารณรัฐประชาชนจีนมีแนวทางหรือมาตรการในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนค่อนข้างมาก ทำให้เกิดความเชื่อมโยงของเศรษฐกิจในชุมชนและเศรษฐกิจของประเทศ ภายใต้บริบทของการปกครองแบบกระจายอำนาจจากส่วนกลาง (Decentralization) รัฐบาลจีนได้กระจายอำนาจการตัดสินใจให้กับรัฐบาลท้องถิ่นของแต่ละเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อสร้างความคล่องตัวและลดขั้นตอน ทำให้รัฐบาลของแต่ละท้องถิ่นเกิดความคิดริเริ่มในเชิงนโยบาย และคิดค้นมาตรการส่งเสริมการลงทุนในรูปแบบต่างๆ รวมถึงนโยบายในการดำเนินเศรษฐกิจจากล่างขึ้นบน (Bottom up) และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ โดยการจัดตั้งสถาบันชุมชนเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนมากยิ่งขึ้น

บทที่ 4

แนวทางในการนำมาตรการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษของสาธารณรัฐประชาชนจีน มาปรับใช้กับประเทศไทย

เศรษฐกิจชุมชนเป็นรูปแบบเศรษฐกิจที่มีมานานในประเทศไทย โดยมีชุมชนเป็นแหล่งตั้งต้นของการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ซึ่งไม่ได้มีแต่เพียงมิติทางเศรษฐกิจที่เป็นตัวเลขของรายได้ รายจ่าย การผลิต และการบริโภคเท่านั้น แต่เป็นระบบเศรษฐกิจที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมวัฒนธรรม มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน

กฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทยในปัจจุบัน ยังไม่ปรากฏว่ามีบทบัญญัติเกี่ยวกับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน ทำให้ถูกต่อต้านจากประชาชนในพื้นที่ สาเหตุสำคัญส่วนหนึ่งเกิดจากการที่คนในชุมชน หรือคนในพื้นที่ไม่มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา ไม่รู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ และไม่เห็นประโยชน์ของการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ... อยู่ในกระบวนการทบทวนกฎหมาย และยังไม่ถูกประกาศใช้

จากการศึกษาถึงมาตรการหรือแนวทางต่างๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษของสาธารณรัฐประชาชนจีนนั้น พบว่ามาตรการและนโยบายต่างๆ ที่รัฐบาลสนับสนุนมีส่วนช่วยส่งเสริมให้เศรษฐกิจชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษประสบความสำเร็จ ส่งผลให้เศรษฐกิจภาพรวมของประเทศเติบโต และมีศักยภาพในการแข่งขันบนเวทีโลก ดังนั้นในบทนี้จึงขอนำเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา เพื่อปรับใช้ในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย ดังนี้

4.1 การกำหนดนโยบายที่ไม่ได้ตั้งต้นจากชุมชน

ประเทศไทยมีการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติที่มาจากคำสั่งการของผู้กำหนดนโยบายระดับสูงคือนายกรัฐมนตรี ซึ่งการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในช่วงที่ผ่านมายังไม่เกิดผลที่ชัดเจนมากนัก เนื่องจากมีข้อจำกัด และปัญหาอุปสรรคในการขับเคลื่อนการดำเนินนโยบาย โดยเฉพาะประเด็นการยังไม่ยอมรับของประชาชนในพื้นที่ และติดขัดข้อกฎหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งที่ดินสำหรับจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งต้องใช้เวลาค่อนข้างมากในการดำเนินการ เนื่องจากข้อจำกัดของกฎหมายและอาจเกิดการต่อต้านจากประชาชนในพื้นที่ รัฐบาลปัจจุบันจึงได้ใช้แนวทางการดำเนินงานลักษณะจากบนลงล่าง (Top – Down) ซึ่งไม่ได้เป็นการกำหนดจากการเรียกร้องของประชาชนส่วนใหญ่ซึ่งเป็นผู้ถูกปกครอง จึงทำให้คนในพื้นที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายที่เป็นของชุมชนอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของการต่อต้านจากคนในพื้นที่

เมื่อนำปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นมาเปรียบเทียบกับนโยบายการดำเนินงานของสาธารณรัฐประชาชนจีนซึ่งเป็นแบบล่างขึ้นบน (Bottom – Up) แล้วนั้น พบว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จของการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของสาธารณรัฐประชาชนจีน ส่วนหนึ่งเกิดจากการมีนโยบายที่ตั้งต้นจากชุมชน โดยการให้รัฐบาลท้องถิ่นเป็นผู้ริเริ่มทำข้อเสนอให้รัฐบาลกลางพิจารณาสนับสนุนให้จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในเขตของตนเอง ทำให้รัฐบาลกลางสามารถรับรู้ความต้องการจากที่แท้จริงของท้องถิ่น และสามารถแก้ปัญหา หรือส่งเสริมการดำเนินงานของท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นการแก้ไขปัญหที่เกิดจากนโยบายที่ไม่ได้ตั้งต้นจากชุมชนนั้น คือการนำมาตรการ การดำเนินนโยบายแบบล่างขึ้นบน (Bottom-Up) ของสาธารณรัฐประชาชนจีน มาปรับใช้เพื่อเป็น แนวทางในการปฏิบัติ โดยการปรับปรุงนโยบายภายใต้การกำกับของรัฐบาล ให้ชุมชนเป็นผู้ริเริ่มทำ ข้อเสนอให้แก่รัฐบาลเพื่อพิจารณาสนับสนุน และเพื่อให้ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงจากชุมชนนั้น ภาครัฐเพิ่มองค์ประกอบของผู้ที่มีหน้าที่ในการบริหารจัดการภายในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ให้มี ตัวแทนจากภาคประชาชน หรือคนในพื้นที่เข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการภายในพื้นที่ตั้งแต่ ะดับการวางแผนนโยบายในการดำเนินงานของแต่ละพื้นที่ สามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาพื้นที่ ของตนด้วยตนเอง และเพื่อเป็นการรับฟังความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในพื้นที่นั้นด้วย

4.2 การบริหารงานแบบรวมศูนย์อำนาจ

ปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐระดับจังหวัดที่บริหารงานในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ต้องรับคำสั่ง และทิศทางการปฏิบัติงานจากส่วนกลาง ถึงแม้รัฐบาลจะได้กำหนดนโยบายและสั่งการหน่วยงาน ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษให้ดำเนินการและบูรณาการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อน นโยบาย แต่อย่างไรก็ตาม ทุกหน่วยงานต้องรอคำสั่งและทิศทางการปฏิบัติงานจาก คณะกรรมการนโยบายพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และ นอกจากนี้กระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ยังมีการบริหารงานแบบรวมศูนย์อำนาจ เป็นการรวมอำนาจไว้ ที่ส่วนกลางทั้งหมด ถึงแม้ว่าจะมีการมอบอำนาจการบริหารงานให้กับราชการในส่วนภูมิภาคก็ตาม แต่การบริหารงานส่วนภูมิภาคก็ยังไม่สามารถใช้อำนาจได้อย่างเด็ดขาด หรือมีความอิสระในการ ตัดสินใจมากนัก เพราะยังต้องยึดนโยบายและคำสั่งจากส่วนกลางเป็นสำคัญ การบริหารทรัพยากร ส่วนใหญ่ก็ยังคงขึ้นอยู่กับการจัดสรรจากส่วนกลาง จะเห็นได้ว่านโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เป็นการบริหารงานแบบรวมศูนย์อำนาจที่ยังไม่ได้มอบอำนาจเด็ดขาดให้แก่หน่วยงานในระดับจังหวัด จึงเป็นการกำกับการบริหารงานจากส่วนกลาง หรือเป็นการแทรกแซงของหน่วยงานระดับบน ซึ่งการ แทรกแซงจากหน่วยงานระดับบน ทำให้หน่วยงานระดับล่างที่เป็นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติขาดอิสระใน การตัดสินใจและการบริหารงานต่างๆ

เมื่อได้ศึกษามาตรการของสาธารณรัฐประชาชนจีนนั้น พบว่ามีรูปแบบการปกครองแบบการ กระจายอำนาจของรัฐบาลกลางสู่รัฐบาลท้องถิ่น (Decentralization) โดยเฉพาะอำนาจในการอนุมัติ โครงการสำคัญทางเศรษฐกิจ เพื่อสร้างความคล่องตัวและลดขั้นตอน ทำให้รัฐบาลท้องถิ่นเกิดความคิด ริเริ่มในเชิงนโยบาย โดยผลจากการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นที่เป็นรูปธรรม คือ องค์กรธุรกิจแบบ วิสาหกิจรวมหมู่ในท้องถิ่น (Township and Villages Enterprises) หรือ TVEs ซึ่งถือเป็นธุรกิจของ ชุมชน โดยมีรัฐบาลท้องถิ่นและชุมชนในชนบทเป็นเจ้าของ ทำให้รัฐบาลกลางสามารถรับรู้ความ ต้องการจากที่แท้จริงของท้องถิ่น และสามารถแก้ปัญหา หรือส่งเสริมการดำเนินงานของท้องถิ่นได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นการที่จะแก้ไขปัญหที่เกิดจากการมีรูปแบบการปกครองแบบรวมศูนย์อำนาจ (Centralization) นั้น สามารถนำมาตรการของจีนในรูปแบบของการกระจายอำนาจที่เป็นรูปธรรมมา ปรับใช้ โดยรัฐควรผลักดันให้มีการส่งเสริมธุรกิจของชุมชน รูปแบบคล้ายกันกับวิสาหกิจรวมหมู่ใน ท้องถิ่น หรือ TVEs ของสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อส่งเสริมการทำธุรกิจที่เป็นของชุมชน โดยชุมชน มีอำนาจในการบริหาร จัดการกิจการ และสามารถสร้างรายได้จากพื้นที่ของตนเอง และนำกิจกรรม

ทางเศรษฐกิจของชุมชนไปลงทุนเพื่อให้ได้ผลกำไรกลับมาสู่ชุมชน ภายใต้ระบบสหกรณ์ชุมชน ตัวอย่างเช่น โรงไฟฟ้าชุมชนของประเทศไทยที่กล่าวถึงในบทที่สองนั้น ซึ่งมีแนวคิดในการดำเนินงานโดยชุมชน ชุมชนมีส่วนร่วมในการรับรู้และเห็นชอบในการก่อสร้าง มีส่วนแบ่งรายได้ของโรงไฟฟ้ามอบกลับสู่ชุมชนผ่านกองทุนหมู่บ้าน ชุมชนเข้าไปเป็นหุ้นส่วนการประกอบธุรกิจผลิตและจำหน่ายไฟฟ้าร่วมกับองค์กรของรัฐ และภาคเอกชนผ่านทางวิสาหกิจชุมชน ชุมชนมีส่วนร่วมและถือหุ้น โดยกำหนดให้รัฐวิสาหกิจชุมชนถือหุ้นบุริมสิทธิในโรงไฟฟ้าไม่ต่ำกว่า 10% และไม่กำหนดเพดานสัดส่วนการถือหุ้นของชุมชน เพื่อเปิดช่องให้เอกชนเสนอผลประโยชน์สูงสุดให้ชุมชน ทำให้เขตเศรษฐกิจพิเศษเชื่อมโยงกับธุรกิจชุมชน เป็นการนำธุรกิจชุมชนไปทำกำไรในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

4.3 การไม่มีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ต่อการกำหนดนโยบายที่เป็นของตนเอง

ปัญหาที่เกิดจากการไม่มีส่วนร่วมของชุมชนนั้น ถือเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้ประชาชนในพื้นที่ต่อต้านร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ... เนื่องจากประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย รัฐบาลเป็นผู้กำหนด และประชาชนรอรับผลของนโยบายที่กำหนดนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่เป็นเพียงการสื่อสารทางเดียว (One-way Communication) ที่ไม่เปิดโอกาสรับฟังเสียงสะท้อนกลับจากผู้ฟัง หรือไม่ได้เปิดใจรับฟังความต้องการของคนรับสารนั้นด้วย ซึ่งเป็นปัญหาและความห่วงกังวลของชุมชนต่อพื้นที่พิเศษและกิจกรรมพิเศษที่รัฐกำลังดำเนินการ ทั้งนี้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาจะทำให้ต่างฝ่ายได้รับรู้ถึงปัญหาและความต้องการไปพร้อมกัน การที่ชุมชนได้มีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้นในการทำกิจกรรมและร่วมพัฒนาจะทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น เพราะการมีส่วนร่วมเป็นหลักประกันที่สำคัญที่จะทำให้ประชาชนทุกคนดำเนินชีวิตอยู่ในชุมชนได้อย่างยั่งยืนสอดคล้องกับรายงานการศึกษาวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (2559) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดแนวเขตที่ดินของรัฐ พบว่าการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนในการกำหนดเขตที่ดิน หรือในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น จะทำให้รัฐและประชาชนได้ทราบข้อมูลและข้อเท็จจริงที่นำมาประกอบการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้มีการยอมรับโดยไม่มีข้อโต้แย้ง ส่งผลให้ไม่ต้องมีการแก้ไขปัญหากันอีกในอนาคต

เมื่อนำปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นมาเปรียบเทียบกับการมีส่วนร่วมของชุมชนของสาธารณรัฐประชาชนจีนนั้น สาธารณรัฐประชาชนจีนมีการจัดตั้งสถาบันชุมชน (Shequ) ขึ้น ภายใต้แนวคิดของ Shequ รัฐบาลท้องถิ่นจะเปลี่ยนแปลงสถานะและบทบาทจากการควบคุมดูแลจัดการทุกอย่าง ให้มีบทบาทของ “การบริการ” (Service unit) ที่ให้ความสำคัญกับการดำรงชีพของประชาชน และจะทำหน้าที่รับฟังความคิดเห็น (Voice) และความต้องการ (Desires) ของประชาชน ซึ่งสิ่งที่สำคัญที่สุดในการวัดความสำเร็จของการบริหารและการจัดการในเมือง คือ ระดับความพึงพอใจของประชาชน ดังนั้นการบริหารงานจึงต้องขึ้นอยู่กับการความคิดเห็นของประชาชน ทำให้รัฐบาลสนใจความคิดเห็นของประชาชนมากขึ้น สาธารณรัฐประชาชนจีนใช้แนวคิดของสถาบันชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมต่อการตัดสินใจ ซึ่งส่งผลต่อการบริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษในภาพรวม

ดังนั้นการที่จะแก้ไขปัญหาระยะยาวเรื่องการไม่มีส่วนร่วมของชุมชนนั้น ผู้ศึกษาเห็นว่ารัฐควรจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการให้บริการประชาชน เพื่อทำหน้าที่รับฟังความต้องการ และความคิดเห็นของประชาชน เพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการพัฒนา นอกจากนี้เพื่อให้เกิดการยอมรับจากชุมชน รัฐควรสนับสนุนให้มีการเลือกตั้งเพื่อให้ชุมชนได้มีโอกาสเลือกคนเข้าไปทำหน้าที่เป็นตัวแทนของชุมชนในการบริหารงานเศรษฐกิจพิเศษ โดยมาจากการเลือกตั้งของชุมชน ทั้งนี้เพื่อลดการต่อต้าน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่

4.4 ปัญหาอื่นๆ และแนวทางในการแก้ไขปัญหา มีดังนี้

(1) การกำหนดคุณสมบัติของแรงงานทักษะ เพื่อคุ้มครองการจ้างแรงงานในพื้นที่

สำหรับประเทศไทย ร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ... ไม่ได้กำหนดไว้ในบทบัญญัติว่าผู้ประกอบการสามารถจ้างแรงงานชาวต่างชาติมาทำงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษได้ในกรณีที่เป็นแรงงานด้านเทคนิคและด้านการบริหารจัดการรวมถึงการทำงานด้านการเงินเท่านั้น ดังนั้นแม้ว่าจะเป็นแรงงานที่ไม่มีทักษะ ก็สามารถเข้ามาทำงานในท้องที่ได้ ทำให้เกิดปัญหาการเข้ามาแย่งงานของคนในพื้นที่ ดังนั้นแล้วร่างกฎหมายนี้จึงยังไม่ได้คุ้มครองแรงงานในพื้นที่

สำหรับการจ้างแรงงานภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษของสาธารณรัฐประชาชนจีนภายใต้กฎหมาย Regulations on Special Economic Zones in Gaungdong Province ได้กำหนดให้ผู้ประกอบการภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษต้องจ้างแรงงานจีนจากบริษัทจัดหางานในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งแรงงานชาวจีนนั้นจะต้องผ่านการทดสอบจากบริษัทก่อน จึงจะสามารถทำงานได้ภายใต้ความยินยอมขององค์กรที่มีหน้าที่ในการบริหารจัดการภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (GPC) โดยลูกจ้างและพนักงานจะต้องผ่านการทดสอบก่อนการจ้างงานทุกครั้ง³⁰ และการกำหนดอัตราจ้างรวมถึงสิทธิประโยชน์อื่นที่พนักงานลูกจ้างจะได้รับต้องระบุไว้ในสัญญาจ้างตามที่ GPC กำหนดไว้³¹ อย่างไรก็ตามกฎหมายกำหนดให้ผู้ประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษจะต้องกำหนดมาตรการเพื่อความปลอดภัยและชีวอนามัยของพนักงานและลูกจ้างภายในสถานประกอบการของตนเองด้วย³² นอกจากนี้กฎหมายจะอนุญาตให้ผู้ประกอบการสามารถจ้างแรงงานต่างชาติมาทำงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษได้ในกรณีที่เป็นแรงงานด้านเทคนิคและการบริหารจัดการ รวมถึงทำงานด้านการเงิน ซึ่งแรงงานชาวต่างชาติจะได้รับสิทธิประโยชน์ในการนำเอาครอบครัวมาอยู่อาศัยด้วยได้โดยจะมีการเปิดโรงเรียนนานาชาติ และสถานศึกษาอื่นเพื่อรองรับชาวต่างชาติโดยเฉพาะ

เมื่อเปรียบเทียบมาตรการการจ้างแรงงานของสาธารณรัฐประชาชนจีนแล้ว พบว่าบทบัญญัติของร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย อนุญาตให้นำแรงงานต่างชาติไร้ฝีมือเข้ามาทำงานได้ ซึ่งเป็นหลักการที่ผิดไปจากวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ต้องการให้แรงงานไทยมีงานทำ ดังนั้นรัฐควรกำหนดคุณสมบัติเรื่องความสามารถ และทักษะของแรงงานนอกพื้นที่ที่จะเข้ามาทำงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษได้เฉพาะกรณีที่เป็นแรงงานด้านเทคนิคและด้านการบริหารจัดการ รวมถึงการทำงานด้านการเงินเท่านั้น เว้นเสียแต่ในกรณีที่ได้ศึกษาอัตราการว่างงานแล้วพบว่าแรงงาน

³⁰ Article 19 of Regulations on Special Economic Zones in Gaungdong Province

³¹ Article 21 of Regulations on Special Economic Zones in Gaungdong Province

³² Article 22 of Regulations on Special Economic Zones in Gaungdong Province

ไร้ฝีมือชาวไทยไม่เพียงพอต่อความต้องการจ้างงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษ และนักลงทุนต้องได้รับอนุญาตจากเขตเศรษฐกิจพิเศษก่อนที่จะจ้างแรงงานต่างชาติไร้ฝีมือ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการจ้างงานในพื้นที่ และเกิดการหมุนเวียนของเศรษฐกิจชุมชนมากขึ้น

(2) การมีมาตรการที่สามารถสร้างความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ (Backward and Forward Linkages)

สาธารณรัฐประชาชนจีนสามารถสร้างความเชื่อมโยงของเศรษฐกิจท้องถิ่นและเศรษฐกิจของประเทศได้เป็นอย่างดี โดยใช้ประโยชน์จากการไหลเข้ามาของการลงทุนจากต่างประเทศ ผ่านการจ้างงาน การแลกเปลี่ยนสินค้า ภาษีเงินได้ และการสร้างความเชื่อมโยงต่อกับอุตสาหกรรมต่างประเภทกัน รวมทั้งการเชื่อมต่อกับธุรกิจจัดหาสินค้าและบริการท้องถิ่น (Backward spill-overs) การเชื่อมต่อกับกลุ่มผู้ซื้อภายในประเทศ (Forward spill-overs) ทำให้เกิดความเชื่อมโยงของเศรษฐกิจในชุมชน และเศรษฐกิจของประเทศ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทยแล้ว ยังไม่พบว่ามีมาตรการสร้างความเชื่อมโยงนี้ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

นอกจากนี้การไหลเข้ามาของการลงทุนจากต่างประเทศ ยังเป็นผลดีต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เนื่องจากเมื่อมีการเคลื่อนย้ายการลงทุนเข้ามาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ สิ่งที่มาคือ การถ่ายทอดเทคโนโลยีจากนักลงทุนต่างชาติด้วยการนำเข้าเทคโนโลยีทันสมัยในกระบวนการผลิต หรือการประกอบธุรกิจของนักลงทุน รวมทั้งการเคลื่อนย้ายบุคลากรที่มีฝีมือมีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญในวิทยาการใหม่ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากิจการต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากว่าประเทศที่ได้จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้นเป็นประเทศด้อยพัฒนาหรือกำลังพัฒนาที่ต้องการเทคโนโลยีขั้นสูงและทันสมัย หรือ Know-how หรือขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญ ก็จะเห็นความสำคัญของเขตเศรษฐกิจพิเศษได้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่าเป็นแนวทางสำคัญในการเร่งการส่งเสริมการลงทุนและพัฒนาเทคโนโลยีและเป็นเครื่องมือส่งเสริมการแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศให้ประสบความสำเร็จมากขึ้น

จากการศึกษามาตรการที่สามารถสร้างความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจของสาธารณรัฐประชาชนจีนนั้น ผู้ศึกษาเห็นว่าแนวทางที่สามารถนำมาปรับใช้กับประเทศไทยได้คือ รัฐควรส่งเสริมให้มีการพึ่งพาการใช้วัตถุดิบและแรงงานในท้องถิ่น รวมถึงกระบวนการ การจัดการ การแปรรูป โดยประกาศเป็นนโยบายเพื่อก่อให้เกิดสินค้าหรือบริการ ตลอดจนการจำหน่ายสินค้าหรือบริการถึงมือผู้บริโภค ถือเป็น การส่งเสริมเศรษฐกิจตั้งแต่ต้นน้ำไปจนถึงปลายน้ำ ซึ่งจะก่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างเศรษฐกิจชุมชนและเศรษฐกิจภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

รัฐบาลไทยมีนโยบายในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นเพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนของประเทศโดยใช้ประโยชน์จากความเชื่อมโยงด้านคมนาคมขนส่งของภูมิภาคอาเซียนตามข้อตกลงการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียนและข้อตกลงภายใต้กรอบเศรษฐกิจอื่น จึงมีความพยายามประกาศใช้ “ร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ...” โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการกระจายการพัฒนาไปสู่พื้นที่ต่าง ๆ เพื่อมิให้การพัฒนากระจุกตัวเฉพาะในเมืองใหญ่ ซึ่งจะช่วยกระจายการพัฒนาไปสู่พื้นที่เฉพาะที่ได้รับการจัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษอันเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่เฉพาะและพื้นที่ใกล้เคียง แต่การที่รัฐประกาศให้พื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้น จะส่งผลให้พื้นที่นั้นมีความเจริญทางเศรษฐกิจ และสามารถดึงดูดการลงทุนในพื้นที่ได้ แต่อย่างไรก็ตามหากนโยบายนั้นไม่ได้มีการคำนึงถึงชุมชน เขตเศรษฐกิจพิเศษก็อาจส่งผลทางลบได้เช่นกัน

การที่พระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ... ยังไม่ได้ประกาศใช้ สาเหตุหนึ่งเกิดจากการถูกต่อต้านจากภาคประชาชน โดยเฉพาะคนในพื้นที่ซึ่งได้รับผลกระทบจากการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ กล่าวคือในการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ อาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ของชุมชนท้องถิ่น การดำเนินวิถีชีวิตจะเปลี่ยนแปลงไป ประชาชนในท้องถิ่นถูกรีดรอนอำนาจและสิทธิในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม รวมถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนด้วย ดังนั้นรัฐควรให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนควบคู่ไปกับการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งนี้เพื่อให้เศรษฐกิจชุมชนสามารถพัฒนาไปพร้อมกับความเจริญของเขตเศรษฐกิจพิเศษได้ ทำให้ประชาชนรู้สึกถึงการมีส่วนร่วม และผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ จึงจะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างแท้จริง

หากกล่าวถึงประเทศที่ประสบผลสำเร็จในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษแล้วนั้น สาธารณรัฐประชาชนจีนถือเป็นประเทศต้นแบบของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่น่าสนใจ โดยเฉพาะในเขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้น ซึ่งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษแห่งแรกของจีน ที่สามารถพัฒนาจากเมืองชาวประมงกลายเป็นเมืองที่ทันสมัย ก้าวหน้าอยู่ในระดับต้นๆ ของเอเชีย และสร้างรายได้ให้แก่รัฐบาลกลางของจีนกว่า 200,000 ล้านดอลลาร์ต่อปี³³

จากการศึกษาถึงแนวทางในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษของสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นอย่างมาก พบว่าสาเหตุที่สำคัญของความสำเร็จนี้ ได้แก่

³³ กรณีศึกษา: เขตเศรษฐกิจพิเศษกับทางเลือกในการพัฒนาเศรษฐกิจประเทศไทย แหล่งที่มา: http://www.wiangphangkham.go.th/images/column_1431354069/158.pdf (สืบค้นเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2563)

- (1) มีนโยบายการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นแนวคิดจากล่างขึ้นบน (Bottom Up)
- (2) มีรูปแบบการปกครองแบบกระจายอำนาจ (Decentralization)
- (3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่
- (4) การมีมาตรการสร้างความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ
- (5) การมีบทบาทยุติของกฎหมายที่คุ้มครองแรงงานในพื้นที่

จากปัญหาของการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทยจะพบว่ามีปัญหาหลักๆ อยู่ 3 ประการ และควรมีการแก้ปัญหาดังกล่าว ดังนี้

(1) กลไกในการกำหนดนโยบาย โดยประเทศไทยมีแนวทางการดำเนินงานลักษณะจากบนลงล่าง (Top – Down) ซึ่งไม่ได้เป็นการกำหนดจากการเรียกร้องของประชาชนส่วนใหญ่ซึ่งเป็นผู้ถูกปกครอง ทำให้คนในพื้นที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายที่เป็นของชุมชนอย่างแท้จริง ดังนั้นรัฐบาลควรเพิ่มองค์ประกอบของผู้ที่มีหน้าที่ในการบริหารจัดการภายในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ให้มีตัวแทนจากภาคประชาชน หรือคนในพื้นที่เข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการภายในพื้นที่ตั้งแต่ระดับการวางแผนนโยบายในการดำเนินงานของแต่ละพื้นที่ที่สามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาพื้นที่ของตนด้วยตนเอง และเพื่อเป็นการรับฟังความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในพื้นที่

(2) กลไกในการบริหารงาน โดยรูปแบบการบริหารงานของประเทศไทยเป็นแบบศูนย์รวมอำนาจ เป็นการรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลางทั้งหมด ทำให้ชุมชนไม่สามารถใช้อำนาจได้อย่างเด็ดขาดหรือขาดความอิสระในการตัดสินใจ ต้องยึดนโยบายและคำสั่งจากส่วนกลาง และยังเป็นการแทรกแซงของหน่วยงานระดับบน ซึ่งการแทรกแซงจากหน่วยงานระดับบน ทำให้หน่วยงานระดับล่างที่เป็นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติขาดอิสระในการตัดสินใจและการบริหารงานต่างๆ รัฐบาลควรส่งเสริมการทำธุรกิจที่เป็นของชุมชน โดยชุมชนมีอำนาจในการบริหาร จัดการกิจการ และการตัดสินใจ ลดการแทรกแซงจากหน่วยงานระดับบน

(3) กลไกในการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยรัฐบาลเป็นผู้กำหนดนโยบาย และประชาชนเป็นผู้ได้รับผลของนโยบาย ทำให้ประชาชนต่อต้านเนื่องจากไม่รับรู้ถึงการมีส่วนร่วมและความเป็นเจ้าของ ดังนั้นรัฐควรจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการให้บริการประชาชน เพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการพัฒนา และสนับสนุนให้มีการเลือกตั้งเพื่อให้ชุมชนได้มีโอกาสเลือกคนเข้าไปทำหน้าที่เป็นตัวแทนของชุมชนในการบริหารงานเศรษฐกิจพิเศษ ที่มาจากการเลือกตั้งของชุมชน ทั้งนี้เพื่อลดการต่อต้าน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่

นอกจากนี้ การที่กฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษของสาธารณรัฐประชาชนจีนกำหนดให้ผู้ประกอบการภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ต้องจ้างแรงงานจีนจากบริษัทจัดหางานในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งแรงงานชาวจีนนั้นจะต้องผ่านการทดสอบจากบริษัทก่อน จึงจะสามารถทำงานได้ภายใต้ความยินยอมขององค์กรที่มีหน้าที่ในการบริหารจัดการภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (GPC) โดยลูกจ้างและพนักงานจะต้องผ่านการทดสอบก่อนการจ้างงานทุกครั้ง รวมถึงการกำหนดอัตราจ้างรวมถึงสิทธิประโยชน์อื่นที่พนักงานลูกจ้างจะได้รับต้องระบุไว้ในสัญญาจ้างตามที่ GPC กำหนด ซึ่งบทบัญญัตินี้ทำให้เกิดการคุ้มครองการจ้างแรงงานในพื้นที่

แต่ร่างกฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทยนั้น ไม่มีบทบัญญัติในเรื่องการคุ้มครองแรงงานในพื้นที่ ทำให้คนนอกพื้นที่มีโอกาสเข้ามาแย่งงานคนในพื้นที่ ในประเด็นนี้ รัฐควรยกเลิกบทบัญญัติการอนุญาตให้มีการนำแรงงานต่างชาติไร้ทักษะเข้ามาทำงานได้ โดยเปลี่ยนเป็นนักลงทุนต้องใช้แรงงานไร้ฝีมือที่เป็นประชาชนชาวไทย เว้นเสียแต่ในกรณีที่ได้ศึกษาอัตราการว่างงานแล้วพบว่าแรงงานไร้ฝีมือชาวไทยไม่เพียงพอต่อความต้องการจ้างงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษ และนักลงทุนต้องได้รับอนุญาตจากเขตเศรษฐกิจพิเศษก่อนที่จะจ้างแรงงานต่างชาติไร้ฝีมือ

สำหรับการสร้างมาตรการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจนั้น รัฐควรส่งเสริมให้มีการพึ่งพาการใช้วัตถุดิบและแรงงานในท้องถิ่น รวมถึงกระบวนการ การจัดการ การแปรรูป โดยประกาศเป็นนโยบายเพื่อก่อให้เกิดสินค้าหรือบริการ ตลอดจนการจำหน่ายสินค้าหรือบริการถึงมือผู้บริโภค เป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจตั้งแต่ต้นน้ำไปจนถึงปลายน้ำ ซึ่งจะก่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างเศรษฐกิจชุมชนและเศรษฐกิจภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ถ้ารัฐบาลสามารถแก้ปัญหาทั้ง 3 ประการข้างต้น โดยใช้แนวทางของสาธารณรัฐประชาชนจีน จะช่วยให้การส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศไทยประสบความสำเร็จ และลดปัญหาการต่อต้านจากประชาชน ทำให้เศรษฐกิจชุมชนและเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทยสามารถพัฒนาและเติบโตควบคู่กันไป

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการบทสรุปข้างต้น ผู้ศึกษาเห็นว่า สาธารณรัฐประชาชนจีนมีมาตรการในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในเขตเศรษฐกิจที่ดี เป็นผลมาจากการมีนโยบายแบบล่างขึ้นบน มีรูปแบบการปกครองแบบการกระจายอำนาจ และมีการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย รวมถึงการมีบทบัญญัติการคุ้มครองแรงงานในพื้นที่ และมีมาตรการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ แตกต่างจากประเทศไทยที่ปัจจุบันร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ... ไม่มีการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน ทำให้เกิดการต่อต้านจากภาคประชาชน และร่างกฎหมายดังกล่าวยังไม่ถูกประกาศใช้ ซึ่งผู้ศึกษาได้เสนอแนวทางในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยเสนอให้เพิ่มมาตรการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในกฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งนี้เพื่อลดการต่อต้านจากภาคประชาชน และเพิ่มศักยภาพของเศรษฐกิจชุมชนให้มีความสามารถในการแข่งขัน และนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจในระดับประเทศ

นอกจากนี้ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

(1) ควรจัดทำแผนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การให้ข้อมูลข่าวสาร การร่วมเป็นที่ปรึกษา/กรรมการ การจัดเวทีประชาคม การจัดทำแผนสำรวจความคิดเห็นของประชาชน เป็นต้น และเผยแพร่ให้ประชาชนได้รับทราบถึงสาระสำคัญของแผนนี้

(2) ควรจัดทำแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการของชุมชนในมิติต่างๆ อย่างชัดเจนโดยการกำกับดูแล และตรวจสอบการบริหารงานของรัฐ และคนในชุมชนถือเป็นส่วนหนึ่งในแผนยุทธศาสตร์นี้ โดยการจัดทำแผนยุทธศาสตร์นี้ต้องให้มีผู้มีส่วนได้เสีย เข้าร่วมในการจัดทำแผนด้วยเพื่อให้เกิดความรู้สึกร่วมกันของความเป็นหุ้นส่วน (Partnership)

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2557). สาระสังเขปประเด็นการปฏิรูปประเทศไทยด้านเศรษฐกิจ. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, หน้า 204 และ 210

ธเนศ ศรีวิชัยลำพันธ์. (2556). การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน. เชียงใหม่, คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, หน้า 2

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2544). แนวคิดเศรษฐกิจชุมชนเสนอทางทฤษฎีในบริบทต่างสังคม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, หน้า 14-15

อักษรศรี พานิชสาส์น วารสารการงบประมาณ ปีที่ 2 (ฉบับที่ 6 กรกฎาคม – กันยายน 2548), หน้า 54

อักษรศรี พานิชสาส์น, เศรษฐกิจเงินในมุมมองนักเศรษฐศาสตร์ไทย, (2553), คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, หน้า 15 -16

ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี. (2561), หลังเขตเศรษฐกิจพิเศษ, กองทุนพัฒนาวิชาการ, คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ข้อมูลออนไลน์

อรรรรณ เกษร. (2562). การส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนกับกฎหมายที่ควรรู้ ตอนที่ 1. (สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2563) แหล่งที่มา:
https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/download/article/article_20190128125340.pdf.

อรรรรณ เกษร. (ม.ป.ป.). การส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนกับกฎหมายที่ควรรู้ ตอนที่ 2. (สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2563) แหล่งที่มา:
https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/ewt_dl_link.php?nid=2286

ศิริพร สัจจามันท์, แนวคิดเศรษฐศาสตร์ทางเลือก, แนวคิดเศรษฐกิจชุมชน, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2563) แหล่งที่มา:
<http://www.stou.ac.th/stouonline/lom/data/sec/Alternative/home.html>

สยามรัฐออนไลน์, ประเทศไทย 4.0 อย่าลืม เศรษฐกิจชุมชน, (สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2563).
แหล่งที่มา <https://siamrath.co.th/n/9124>

ขวัญกมล ดอนขวา, รายงานการวิจัย,การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, (สืบค้น
เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2563) แหล่งที่มา
<https://core.ac.uk/download/pdf/70938311.pdf>

โรงไฟฟ้าชุมชน-หลักเกณฑ์ (สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2563)
แหล่งที่มา: www.greennetworkthailand.com

เขตเศรษฐกิจพิเศษของจีน – ต้นแบบของใคร (สืบค้นเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2563) แหล่งที่มา:
<http://www.ftawatch.org/node/2270>

ดร.วิโรไท สันติประภาพ. Qianhai เขตเศรษฐกิจพิเศษยกกำลังสอง (สืบค้นเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน
2563) แหล่งที่มา: <https://thaipublica.org/2014/12/veerathai-40/>

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2546). สรุป Special Economic Zone Laws ของต่างประเทศ.
กรุงเทพฯ: ฝ่ายพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (สืบค้นเมื่อวันที่ 28
มิถุนายน 2563) แหล่งที่มา: <http://web.krisdika.go.th/data/news/news123.pdf>

จีนเมืองแห่งการเรียนรู้: สถาบันชุมชน Shequ (สืบค้นเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2563) แหล่งที่มา:
<http://www.furd.in.th/cities/world-cities-reviews/view/D4zGWZobOY85/>

ภาษาอังกฤษ

White, J. (2011). Fostering Innovation in Developing Economies through SEZs. In
Special Economic Zones: Progress, Emerging Challenges and Future Directions
(pp. 183-205). Washington DC: World Bank.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก ร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ...

ภาคผนวก ข พระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2547

ภาคผนวก ค พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548

ภาคผนวก ง พระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษของมณฑลกว่างตุง หรือ Regulation on Special Economic Zones in Guangdong Province

ภาคผนวก ก

ร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ...

ร่าง
พระราชบัญญัติ
เขตเศรษฐกิจพิเศษ
พ.ศ.

.....
โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยเขตเศรษฐกิจพิเศษ

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 31 มาตรา 36 และมาตรา 49 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

.....
มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ.”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิก

(1) พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522

(2) พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534

(3) พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2539

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“เขตเศรษฐกิจพิเศษ” หมายความว่า เขตพื้นที่ที่จัดตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวก รวมทั้งให้สิทธิ พิเศษบางประการในการดำเนินกิจการต่าง ๆ เช่น การอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยว การบริการ หรือการอื่นใด รวมทั้งเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาต้นแบบการบริหารจัดการที่ดี หรือเพื่อประกอบการเสรี

“ที่ดินของเขตเศรษฐกิจพิเศษ” หมายความว่า ที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นกรรมสิทธิ์ของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ที่เขตเศรษฐกิจพิเศษเข้ามาดำเนินการ และที่ดินที่เขตเศรษฐกิจพิเศษมีสิทธิ

ดำเนินการตามมาตรา 30 และหมายความรวมถึงที่ดินหรือสิ่งหาทรัพย์ที่มีผู้ขอไปจากเขตเศรษฐกิจพิเศษตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

“นิคมอุตสาหกรรม” หมายความว่า เขตอุตสาหกรรมทั่วไปหรือเขตประกอบการเสรี

“เขตอุตสาหกรรมทั่วไป” หมายความว่า เขตพื้นที่ที่กำหนดไว้สำหรับการประกอบอุตสาหกรรมและกิจการอื่นที่เป็นประโยชน์หรือเกี่ยวเนื่องกับการประกอบอุตสาหกรรม

“เขตประกอบการเสรี” หมายความว่า เขตพื้นที่ที่กำหนดไว้สำหรับการประกอบอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม หรือกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการประกอบอุตสาหกรรมหรือพาณิชยกรรมเพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ การรักษาความมั่นคงของรัฐ สุวีติภาพของประชาชน การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมหรือความจำเป็นอื่นตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด โดยของที่นำเข้าไปในเขตดังกล่าวจะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรและค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้น ตามที่กฎหมายบัญญัติ

“คณะกรรมการนโยบาย” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ

“คณะกรรมการบริหาร” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ

“รองเลขาธิการ” หมายความว่า รองเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

มาตรา 5 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด 1

บททั่วไป

มาตรา 6 เมื่อมีกรณีสมควรส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวก รวมตลอดทั้งให้สิทธิพิเศษบางประการภายในเขตพื้นที่เฉพาะ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการต่าง ๆ เช่น การอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยว การบริการ การผังเมือง การอยู่อาศัยที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี หรือการอื่นใด รวมทั้งการพัฒนาต้นแบบการบริหารจัดการที่ดี และการจัดให้เป็นเขตประกอบการเสรี อย่างไม่อย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ให้ดำเนินการจัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 7 ให้มีคณะกรรมการนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน รองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายคนหนึ่งเป็นรองประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เลขาธิการ

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่น้อยกว่าเจ็ดคน แต่ไม่เกินสิบคนเป็นกรรมการ

ให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งต้องแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งทรงความรู้และเชี่ยวชาญอันจะยังประโยชน์ ในการกำหนดนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ในการประชุมพิจารณาเรื่องใด คณะกรรมการนโยบายจะเชิญรัฐมนตรีหรือ ปลัดกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับ เรื่องนั้นให้เข้าร่วมประชุมในฐานะเป็นกรรมการเป็นครั้งคราวด้วยก็ได้ ในกรณีเช่นนั้น ให้รัฐมนตรีหรือ ปลัดกระทรวงซึ่งได้รับเชิญและมาประชุมมีฐานะเป็นกรรมการตามวรรคหนึ่งสำหรับการประชุมครั้งที่ได้รับเชิญนั้น

มาตรา 8 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 7 อยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

การพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่น และการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือการแต่งตั้งเพิ่ม ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

มาตรา 9 เปี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นของคณะกรรมการนโยบาย ให้เป็นไปตามที่ นายกรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา 10 คณะกรรมการนโยบายมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- (2) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษแต่ละเขต
- (3) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การร่วมลงทุนกับบุคคลอื่นในกิจการที่เขตเศรษฐกิจพิเศษต้องลงทุน
- (4) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการกู้หรือให้กู้ยืมเงินของเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- (5) กำกับดูแลการดำเนินงานของสำนักงาน และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้มี อำนาจออกระเบียบให้ สำนักงานปฏิบัติเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคล่องตัว และสามารถตรวจสอบได้
- (6) ออกระเบียบเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในเรื่องต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้
- (7) ปฏิบัติการอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 11 ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ มีฐานะเป็นองค์การมหาชน

การใดที่มีได้บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่ง กฎหมายว่าด้วยองค์การ มหาชน เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้ถือว่าคณะกรรมการนโยบายมีฐานะเป็นคณะกรรมการซึ่งทำหน้าที่บริหาร สำนักงาน และนายกรัฐมนตรีเป็นรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาตามกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชน

มาตรา 12 สำนักงานมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (1) ทำหน้าที่ธุรการของคณะกรรมการนโยบาย
- (2) ศึกษา เตรีมการ เสนอแนะกิจการต่าง ๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบาย

(3) ศึกษาความเหมาะสมของพื้นที่ที่จะกำหนดให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะในเรื่องความเป็นไปได้ในทางเศรษฐกิจและการเงินในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษแต่ละเขต ผลกระทบและความคุ้มค่าในประโยชน์ที่ประชาชนในพื้นที่จะได้รับ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการนโยบาย

(3/1) ให้ข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่เพื่อประกอบการศึกษาวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางป้องกันหรือแก้ไขผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ทั้ง ก่อนและหลังการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

(4) ส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของเขตเศรษฐกิจพิเศษ

(5) ร่วมประกอบการงานหรือร่วมลงทุนกับเขตเศรษฐกิจพิเศษในกิจการทั้งปวงของเขตเศรษฐกิจพิเศษตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดหรือตามที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการนโยบาย

(6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้หรือที่คณะกรรมการ นโยบายมอบหมาย

มาตรา 13 ให้สำนักงานมีเลขาธิการคณะกรรมการคนหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานของสำนักงาน ขึ้นตรงต่อคณะกรรมการนโยบาย และจะให้มีรองเลขาธิการตามจำนวนที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด เพื่อช่วยเลขาธิการในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่เลขาธิการคณะกรรมการนโยบายมอบหมายก็ได้

ให้นำความในมาตรา 41 ถึงมาตรา 46 มาใช้บังคับกับการแต่งตั้ง การพ้นจากตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนของเลขาธิการและรองเลขาธิการด้วยโดยอนุโลม โดยให้อำนาจของคณะกรรมการบริหารตามมาตราดังกล่าวเป็นอำนาจของคณะกรรมการนโยบาย

มาตรา 14 เลขาธิการและรองเลขาธิการต้องไม่มีประโยชน์ได้เสียไม่ว่าทางตรง หรือทางอ้อมในกิจการหรือสัญญาที่สำนักงานหรือเขตเศรษฐกิจพิเศษกระทำหรือจะกระทำ เว้นแต่เป็นการได้รับประโยชน์จากผลแห่งการดำเนินการของสำนักงานหรือเขตเศรษฐกิจพิเศษที่บุคคลทั่วไปได้รับ และต้องไม่เป็นกรรมการ ผู้จัดการ หุ้นส่วน หรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทที่เป็นคู่สัญญากับสำนักงานหรือเขตเศรษฐกิจพิเศษหรือกิจการของเขตเศรษฐกิจพิเศษ เว้นแต่เป็นเพียงผู้ถือหุ้นในบริษัทมหาชนจำกัดไม่เกินร้อยละจุดศูนย์หนึ่งของทุนจดทะเบียน

บุพการี คู่สมรส หรือผู้สืบสันดานของเลขาธิการหรือรองเลขาธิการผู้ได้กระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเลขาธิการหรือรองเลขาธิการผู้นั้นมีส่วนได้เสียในกิจการของสำนักงาน หรือเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับกับกรณีที่เลขาธิการหรือรองเลขาธิการได้รับ มอบหมายจากคณะกรรมการนโยบายให้เป็นกรรมการในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด ที่สำนักงานหรือเขตเศรษฐกิจพิเศษจัดตั้งหรือร่วมลงทุนกับบุคคลอื่นในการจัดตั้งขึ้น ทั้งนี้ เพื่อรักษาประโยชน์ของสำนักงานหรือเขตเศรษฐกิจพิเศษ

มาตรา 15 ในแต่ละปี ให้เขตเศรษฐกิจพิเศษแต่ละเขตจัดสรรเงินรายได้ตามอัตราที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดแต่ไม่เกินร้อยละสองของรายได้ของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ให้เป็นรายได้ของสำนักงาน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสำนักงาน

ในระหว่างที่ยังไม่มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ หรือเงินที่ได้รับการจัดสรรตาม วรรคหนึ่งมีไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสำนักงาน ให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณ ให้สำนักงานตามสมควร

หมวด 2

เขตเศรษฐกิจพิเศษ

ส่วนที่ 1

การจัดตั้ง

มาตรา 16 การจัดตั้ง เปลี่ยนแปลงเขต และการยุบเลิกเขตเศรษฐกิจพิเศษ ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ก่อนที่คณะรัฐมนตรีจะให้ความเห็นชอบในร่างพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่ง ให้คณะรัฐมนตรีส่งร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเพื่อทราบ

ให้เขตเศรษฐกิจพิเศษมีฐานะเป็นนิติบุคคล ไม่อยู่ในบังคับแห่งกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติใด ๆ ที่ใช้บังคับแก่รัฐวิสาหกิจหรือองค์การมหาชน เว้นแต่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการ จัดตั้งสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ ให้ถือว่า พนักงานและลูกจ้างของเขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็น พนักงานและลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ

มาตรา 17 พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษตามมาตรา 16 อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญตาม (1) (2) (3) (4) และ (5) และจะให้มีสาระสำคัญตาม (6) และ (7) ด้วยก็ได้

- (1) ชื่อของเขตเศรษฐกิจพิเศษโดยให้มีชื่อเฉพาะต่อท้ายคำว่า “เขตเศรษฐกิจพิเศษ”
- (2) วัตถุประสงค์ของเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- (3) เขตพื้นที่ของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ในกรณีที่มีได้ใช้เขตตำบล อำเภอ หรือ จังหวัดเป็นเขตพื้นที่ของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ให้มีแผนที่กำหนดแนวเขตไว้ท้ายพระราชกฤษฎีกาด้วย
- (4) ทุนประเดิมในการจัดตั้ง
- (5) สิทธิพิเศษที่ผู้ประกอบการหรืออยู่อาศัยในเขตเศรษฐกิจพิเศษจะได้รับตามพระราชบัญญัตินี้
- (6) วิธีการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษ นอกจากที่ได้บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้
- (7) ความสัมพันธ์ระหว่างจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับเขต เศรษฐกิจพิเศษนอกจากที่ได้บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 18 เมื่อมีการยุบเลิกเขตเศรษฐกิจพิเศษ การดำเนินการเกี่ยวกับกิจการ ทรัพย์สิน หนี้สิน พนักงาน และลูกจ้าง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 19 ภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ต้องจัดให้มีผังเมืองที่เป็นระเบียบเรียบร้อยและเหมาะสม และดำเนินการให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ อาทิเช่น

- (1) ระบบสาธารณูปโภค เช่น ถนน ท่อระบายน้ำ ไฟฟ้า ประปา
- (2) ระบบสื่อสารโทรคมนาคม และเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย

- (3) ระบบป้องกันอุบัติเหตุ
 - (4) ระบบควบคุมและขจัดมลภาวะ และการรักษาสิ่งแวดล้อม
 - (5) ระบบรักษาความปลอดภัย
 - (6) การบริการของรัฐแก่ผู้ประกอบการหรืออยู่อาศัยในเขตเศรษฐกิจพิเศษที่รวดเร็วและสะดวก
 - (7) ที่อยู่อาศัย การรักษาพยาบาล การศึกษา การกีฬา และการพักผ่อนหย่อนใจ
 - (8) การขนส่ง
 - (9) ระบบบริการทางการเงินที่มีประสิทธิภาพ
 - (10) สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- ทั้งนี้ ตามแผนปฏิบัติการและระยะเวลาที่คณะกรรมการบริหารกำหนด

มาตรา 20 แผนการและระยะเวลาตามมาตรา 19 วรรคสอง ถ้ากำหนดให้ส่วนราชการเป็นผู้มีหน้าที่ดำเนินการภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษในเรื่องใดตามมาตรา 19 วรรคหนึ่ง ให้เสนอแผนการในส่วนนั้นให้คณะกรรมการนโยบายพิจารณาให้ความเห็นชอบและเสนอ คณะรัฐมนตรีอนุมัติ และเมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติแล้ว ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้เป็นไปตามแผนและตามระยะเวลาที่กำหนดไว้

ในการดำเนินการของส่วนราชการตามวรรคหนึ่ง คณะรัฐมนตรีจะกำหนดให้ จัดสรรงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนให้เขตเศรษฐกิจพิเศษแทนการให้ส่วนราชการเป็นผู้ดำเนินการก็ได้

มาตรา 21 เมื่อมีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นในจังหวัดใด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการปรับแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ หรือแผนอื่นใดของจังหวัด ให้สอดคล้อง และเป็น การส่งเสริมหรือสนับสนุนการดำเนินการของเขตเศรษฐกิจพิเศษ

มาตรา 22 ห้ามมิให้บุคคลใดซึ่งมิได้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษตามพระราชบัญญัตินี้ใช้ชื่อที่มีอักษรไทยหรืออักษรต่างประเทศซึ่งอ่านหรือแปลว่า “เขตเศรษฐกิจพิเศษ” หรือ ชื่อความอื่นที่มีความหมายคล้ายคลึงกันในดวงตรา ป้ายชื่อ จดหมาย ใบแจ้งความ หรือเอกสารอย่างอื่นเกี่ยวกับธุรกิจ

ส่วนที่ 2

การได้มาซึ่งที่ดิน

มาตรา 23 ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ ถ้ามีความจำเป็นต้องได้มาซึ่งที่ดิน หรืออสังหาริมทรัพย์อื่น ให้ดำเนินการโดยวิธีจัดซื้อ เช่าซื้อ เช่าระยะยาว แลกเปลี่ยน ถมทะเล หรือโดยวิธีเวนคืน

การจัดซื้อ เช่าซื้อ เช่าระยะยาว หรือแลกเปลี่ยน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อื่นที่ได้มาโดยการจัดซื้อ เช่าซื้อ แลกเปลี่ยน เว้นคืน หรือที่ได้มาตามมาตรา 29 หรือมาตรา 31 ให้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของเขตเศรษฐกิจพิเศษ และเมื่อได้พัฒนาแล้ว ให้เขตเศรษฐกิจพิเศษแต่ละเขต มีอำนาจขาย ให้เช่าซื้อ ให้เช่า หรือแลกเปลี่ยนได้

มาตรา 24 ถ้าเขตเศรษฐกิจพิเศษมีความจำเป็นต้องได้มาซึ่งที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อื่นเพื่อใช้ดำเนินการ ตามวัตถุประสงค์ในกิจการใด และไม่อาจได้ที่ดินหรือ อสังหาริมทรัพย์อื่นนั้นมาโดยวิธีที่กำหนดไว้ในมาตรา 23 เขตเศรษฐกิจพิเศษอาจดำเนินการให้ เจ้าของเข้าร่วมลงทุนโดยตีราคาที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อื่นนั้นเป็นทุนเพื่อ เข้าร่วมลงทุนใน กิจการนั้นก็ได้

ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อื่นที่ได้รับโอนมาตามวรรคหนึ่ง ให้เขตเศรษฐกิจพิเศษมีอำนาจขาย ให้เช่าซื้อ ให้เช่า หรือแลกเปลี่ยนได้ เว้นแต่จะมีข้อตกลงไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา 25 การจัดซื้อที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อื่นเพื่อใช้ในการจัดตั้ง ดำเนินการหรือบริหารจัดการเขต เศรษฐกิจพิเศษ จะชำระเป็นเงิน ทรัพย์สินอื่น หรือให้เป็นสิทธิ อันมีมูลค่าทัดเทียมกันแทนการชำระเงินก็ได้ตาม ระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

มาตรา 26 การเช่าอสังหาริมทรัพย์เพื่อจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษหรือใช้ประโยชน์ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ให้เช่าเป็นระยะเวลาคราวหนึ่งไม่น้อยกว่าห้าสิบปีแต่ไม่เกินเก้าสิบเก้าปี โดยมีให้นำมาตรา 540 แห่งประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับกับการเช่าอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าว

การเช่าอสังหาริมทรัพย์เป็นระยะเวลาน้อยกว่าห้าสิบปีให้กระทำได้ตาม หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ คณะกรรมการนโยบายกำหนด

มาตรา 27 ให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการเช่าอสังหาริมทรัพย์เพื่อพาณิชย์กรรมและ อุตสาหกรรมมาใช้บังคับกับการเช่าตามมาตรา 26 โดยอนุโลม เว้นแต่

- (1) ระยะเวลาการเช่าหรือให้เช่าช่วงอาจเกินห้าสิบปีได้แต่ต้องไม่เกินเก้าสิบเก้าปี
- (2) ที่ดินที่เช่าหรือให้เช่าช่วงอาจนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นที่มีใช้เพื่อพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรมได้ ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของเขตเศรษฐกิจพิเศษแต่ละเขต
- (3) การเช่า ให้เช่าช่วง หรือการเช่าช่วงที่ดินเนื้อที่เกินหนึ่งร้อยไร่ ให้กระทำได้ โดยไม่ต้องได้รับอนุมัติจาก อธิบดีกรมที่ดิน
- (4) การเช่าที่ดินโดยมีเงื่อนไขห้ามให้เช่าช่วงจะกระทำมิได้

มาตรา 28 เมื่อมีกรณีจำเป็นต้องเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ให้เขตเศรษฐกิจพิเศษ แต่ละเขตมีอำนาจ ดำเนินการเวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ แต่การจ่ายค่าทดแทนอาจทำโดยวิธีจ่ายเป็นเงิน หรือทรัพย์สินอื่น หรือด้วยวิธีการแลกเปลี่ยนอสังหาริมทรัพย์ที่มีมูลค่าทัดเทียมกันได้ ในการนี้จะตราพระราช กฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่คาดว่าจะเวนคืนก่อนก็ได้ และให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการ เวนคืนอสังหาริมทรัพย์มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การคำนวณมูลค่าของอสังหาริมทรัพย์เพื่อประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนตามวรรคหนึ่ง ให้คำนวณตามหลักเกณฑ์การกำหนดราคาขาดขายอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

มาตรา 29 ในกรณีจำเป็นและสมควร เมื่อได้ศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แล้วว่ามีความเหมาะสม และได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการนโยบายแล้ว เขตเศรษฐกิจพิเศษมีอำนาจถมทะเลเพื่อให้ได้มาซึ่งที่ดินเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการของเขตเศรษฐกิจพิเศษ

มาตรา 30 ในกรณีที่เขตเศรษฐกิจพิเศษมีวัตถุประสงค์เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และพื้นที่ของเขตเศรษฐกิจพิเศษครอบคลุมพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติหรือเขตคุ้มครองและรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ หรือเขตอุทยานแห่งชาติตาม กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานหรือพนักงาน เจ้าหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวต้องสอดคล้องกับแผนและแนวทางในการดำเนินการของเขต เศรษฐกิจพิเศษ และในกรณีจำเป็น ให้ผู้มีอำนาจในการแต่งตั้งเจ้าพนักงานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวมีอำนาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นเจ้าพนักงาน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ทั้งนี้ ตามที่เขตเศรษฐกิจพิเศษร้องขอ

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของเขตเศรษฐกิจพิเศษตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ว่าการและเจ้าหน้าที่ของเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ผู้ว่าการกำหนดมีอำนาจเข้าไป ครอบครอง พัฒนาหรือใช้ประโยชน์ หรือจัดหาประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตคุ้มครองและรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือเขตอุทยานแห่งชาติได้ตามความจำเป็น แต่ต้องไม่ทำให้สภาพแห่งป่า ดังกล่าวต้องเสียหายจนเกินสมควร ทั้งนี้ ตามแผนปฏิบัติการที่ได้จัดทำร่วมกับเจ้าพนักงานหรือ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกันดังกล่าว ให้เสนอคณะรัฐมนตรีชี้ขาด เมื่อคณะรัฐมนตรีวินิจฉัยเป็นประการใด ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องดำเนินการไปตามนั้น

ผลตอบแทนที่ได้รับจากการใช้ประโยชน์หรือจัดหาประโยชน์เมื่อหักคืนต้นทุน และค่าใช้จ่ายแล้ว ให้ส่งเป็นรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง

มาตรา 31 เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งหรือเปลี่ยนแปลงเขตเศรษฐกิจพิเศษ แต่ละเขตตามพระราชบัญญัติแล้ว ให้มีผลต่อสาธารณสมบัติของแผ่นดิน และที่ธรณีสงฆ์ ที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ดังต่อไปนี้

(1) ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันที่พลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้นแล้ว หรือได้เปลี่ยนสภาพจากการเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันแล้ว เมื่อเขตเศรษฐกิจพิเศษได้ชำระราคาที่ดินให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดูแลสาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้นตามราคาที่กระทรวงการคลังกำหนดซึ่งต้องไม่เกินราคาประเมินเพื่อ ประโยชน์ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมแล้ว ให้พระราชกฤษฎีกานั้นมีผลเป็นการถอนสภาพการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับที่ดินดังกล่าว และให้ที่ดินนั้นตกเป็นกรรมสิทธิ์ของเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยไม่ต้องดำเนินการถอนสภาพหรือโอนตามประมวลกฎหมายที่ดิน

(2) ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันที่พลเมือง ยังใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้นอยู่ หรือยังไม่เปลี่ยนสภาพจากการเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เมื่อเขตเศรษฐกิจพิเศษได้จัดที่ดินแปลงอื่นที่มีลักษณะและความสะดวกใกล้เคียงกันให้พลเมืองใช้ ร่วมกันแทนโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้พระราชกฤษฎีกานั้นมีผลเป็นการถอนสภาพ การเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับที่ดินดังกล่าว และให้ที่ดินนั้นตกเป็นกรรมสิทธิ์ของเขต เศรษฐกิจพิเศษโดยไม่ต้องดำเนินการถอนสภาพหรือโอนตามประมวลกฎหมายที่ดิน

(3) ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดิน โดยเฉพาะ หรือที่ดินที่ได้สงวนหรือหวงห้ามไว้ตามความต้องการของทางราชการ ถ้าทางราชการ เลิกใช้หรือยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้น เมื่อเขตเศรษฐกิจพิเศษได้ชำระราคาที่ดินให้แก่กระทรวงการคลังตามราคาที่กระทรวงการคลังกำหนดซึ่งต้องไม่เกินราคาประเมินเพื่อประโยชน์ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมแล้ว ให้พระราชกฤษฎีกานั้นมีผลเป็นการถอนสภาพการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับที่ดินดังกล่าว และให้ที่ดินนั้นตกเป็นกรรมสิทธิ์ของเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยไม่ต้องดำเนินการถอนสภาพหรือโอนตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ

(4) ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่เป็นที่ดินรกร้างว่างเปล่า หรือที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อเขตเศรษฐกิจพิเศษได้ชำระราคาที่ดินให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดูแลที่ดินดังกล่าว ตามราคาที่กระทรวงการคลังกำหนดซึ่งต้องไม่เกินราคาประเมินเพื่อประโยชน์ในการจดทะเบียน สิทธิและนิติกรรมแล้ว ให้กรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าวตกเป็นของเขตเศรษฐกิจพิเศษ

(5) ที่ดินอันเป็นที่ธรณีสงฆ์ เมื่อเขตเศรษฐกิจพิเศษได้รับความยินยอมจากวัด และจ่ายค่าผาติกรรมให้แก่วัดตามที่มหาเถรสมาคมกำหนดแล้ว ให้กรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าวตกเป็นของเขตเศรษฐกิจพิเศษโดยไม่ต้องดำเนินการตราพระราชบัญญัติโอนที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยคณะสงฆ์ หรือในกรณีที่วัดประสงค์จะให้เช่าแทนการโอน ก็ให้ดำเนินการเช่าระยะยาวตามระยะเวลาที่กำหนดในมาตรา 26 ได้

มาตรา 32 เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งหรือเปลี่ยนแปลงเขตเศรษฐกิจพิเศษ แต่ละเขตตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว หากภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษมีการกำหนดผังเมืองตามกฎหมายว่าด้วยผังเมืองอยู่ก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวใช้บังคับ และผังเมืองนั้นครอบคลุม ถึงที่ดินของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ให้ผังเมืองดังกล่าว สิ้นผลบังคับสำหรับที่ดินของเขตเศรษฐกิจพิเศษ และให้เขตเศรษฐกิจพิเศษดำเนินการจัดทำผังเมืองใหม่ตามอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 33 ทรัพย์สินของเขตเศรษฐกิจพิเศษหรือทรัพย์สินที่เขตเศรษฐกิจพิเศษเข้ามาเพื่อใช้ในการดำเนินการของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ให้ถือว่าเป็นทรัพย์สินของรัฐบาลที่ใช้ในกิจการของรัฐบาลและได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีทรัพย์สิน เว้นแต่ในกรณีที่ให้บุคคลอื่นเช่าหรือเช่าช่วง

เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการลงทุนหรือการประกอบกิจการ ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ คณะรัฐมนตรีโดยข้อเสนอแนะของคณะกรรมการนโยบาย จะลดอัตราภาษีบำรุงท้องที่และภาษีโรงเรือนและที่ดินที่

เรียกเก็บจากทรัพย์สินที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษแต่ละเขตลงก็ได้ โดยจะลดให้สำหรับทรัพย์สินทุกประเภท หรือ บางประเภท เหมือนกันหรือแตกต่างกันก็ได้

มาตรา 34 บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่เขตเศรษฐกิจพิเศษได้มาตามส่วนนี้ ให้เขตเศรษฐกิจพิเศษและคูกรณีที่เกี่ยวข้องได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมทั้งปวง และในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้เขตเศรษฐกิจพิเศษต้องเสียภาษีเงินได้จากการได้มาหรือการแลกเปลี่ยนซึ่งอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าว ให้เขตเศรษฐกิจพิเศษได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ดังกล่าว

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับกรณีที่เขตเศรษฐกิจพิเศษโอนอสังหาริมทรัพย์ ให้แก่นิติบุคคลที่เขตเศรษฐกิจพิเศษจัดตั้งขึ้นหรือที่เขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมลงทุนกับบุคคลอื่นในการจัดตั้งขึ้นเพื่อพัฒนาและจำหน่าย หรือเพื่อประโยชน์อื่นใดด้วย

ส่วนที่ 3

คณะกรรมการบริหาร

มาตรา 35 ในแต่ละเขตเศรษฐกิจพิเศษ ให้มีคณะกรรมการบริหารคณะหนึ่ง ประกอบด้วยประธานกรรมการ ผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษ ผู้ว่าราชการจังหวัดที่เขตเศรษฐกิจพิเศษตั้งอยู่ และผู้บริหารหรือหัวหน้าคณะผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเขตพื้นที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษไม่เกินสองคน เป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอีก ไม่เกินห้าคนเป็นกรรมการ

ในกรณีที่เขตเศรษฐกิจพิเศษครอบคลุมพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มากกว่าสององค์กร ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการให้หัวหน้าคณะผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเลือกกันเองเพื่อให้ได้ผู้แทนสองคน ตามวิธีการที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด ในกรณีดังกล่าวให้ผู้บริหารหรือหัวหน้าคณะผู้บริหารอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี แต่อาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้

ในระหว่างที่ยังไม่อาจเลือกหัวหน้าคณะผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามวรรคสอง หรือไม่มีหัวหน้าคณะผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมเป็นกรรมการ ตามจำนวนที่กำหนดในวรรคหนึ่ง ไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้คณะกรรมการบริหารเท่าที่มีอยู่ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ได้

ให้คณะกรรมการนโยบายเป็นผู้แต่งตั้งประธานกรรมการบริหารและกรรมการบริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยคำนึงถึงความรู้ ความชำนาญ ความสามารถ ความสุจริต และประโยชน์สูงสุดที่เขตเศรษฐกิจพิเศษจะได้รับ โดยให้แต่งตั้งจากผู้ได้รับการสรรหาตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

การประชุม การพ้นจากตำแหน่ง เบี้ยประชุม และประโยชน์ตอบแทนอื่นของ คณะกรรมการบริหาร ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

มาตรา 36 ประธานกรรมการบริหารและกรรมการบริหารผู้ทรงคุณวุฒิต้อง

- (1) มีสัญชาติไทย
- (2) ไม่เป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- (3) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งในทางการเมือง หรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
- (4) ไม่เป็นกรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง
- (5) ไม่เป็นผู้มีประโยชน์ได้เสียตามมาตรา 38
- (6) มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามอื่นตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

มาตรา 37 คณะกรรมการบริหารมีหน้าที่วางนโยบายและควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ในการนี้ให้มีอำนาจดังต่อไปนี้

- (1) ควบคุมและติดตามดูแลการบริหารงานและการดำเนินการของเขตเศรษฐกิจพิเศษให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของเขตเศรษฐกิจพิเศษตามพระราชบัญญัตินี้ และตามหลักการบริหารกิจการที่ดี
- (2) กำหนดนโยบายและแนวทางในการบริหารงานเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- (3) กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของการดำเนินการให้เป็นไปตามผังเมือง
- (4) วางแผนการดำเนินการและระยะเวลาแล้วเสร็จของการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกตามมาตรา 19
- (5) แต่งตั้งผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- (6) ประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- (7) ออกระเบียบว่าด้วยการจัดองค์กร การเงิน และการบริหารงานทั่วไปของเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- (8) ออกระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล
- (9) ออกระเบียบวางหลักเกณฑ์การกำหนดราคาขาย อัตราค่าเช่า ค่าเช่าซื้อ และระยะเวลาการเช่าและเช่าซื้ออสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ ค่าบำรุงรักษาส่งอำนวยความสะดวก และอัตราค่าบริการในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- (10) ออกระเบียบหรือข้อบังคับอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้หรือเพื่อ ประโยชน์ในการดำเนินการของเขตเศรษฐกิจพิเศษให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการที่ดี

ระเบียบตาม (7) ถ้ามีข้อความจำกัดอำนาจของผู้ว่าการในการทำนิติกรรม ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 38 ประธานกรรมการและกรรมการบริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษต้องไม่มีประโยชน์ได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในกิจการหรือสัญญาที่เขตเศรษฐกิจพิเศษกระทำหรือจะกระทำ เว้นแต่เป็นการได้รับประโยชน์จากผลแห่งการดำเนินการของเขตเศรษฐกิจพิเศษที่บุคคลทั่วไปได้รับ และต้องไม่เป็นกรรมการ ผู้จัดการ หุ่นส่วนหรือผู้ถือหุ้น ในทางหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เป็นคู่สัญญากับสำนักงานหรือเขตเศรษฐกิจพิเศษหรือกิจการของเขตเศรษฐกิจพิเศษ เว้นแต่เป็นเพียงผู้ถือหุ้นในบริษัทมหาชนจำกัดไม่เกินร้อยละจุดศูนย์หนึ่งของทุนจดทะเบียน

บุพการี คู่สมรส หรือผู้สืบสันดานของประธานกรรมการหรือกรรมการบริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษผู้ใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าประธานกรรมการหรือกรรมการบริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษผู้นั้นมีส่วนได้เสียในกิจการของเขตเศรษฐกิจพิเศษ

มาตรา 38/1 ให้ประธานกรรมการและกรรมการบริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงซึ่งมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ส่วนที่ 4

ผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษ

มาตรา 39 ในเขตเศรษฐกิจพิเศษแต่ละเขต ให้มีผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษคนหนึ่ง ซึ่งคณะกรรมการบริหารแต่งตั้ง มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารกิจการของเขตเศรษฐกิจพิเศษให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบาย และแนวทางที่คณะกรรมการบริหารกำหนด รวมตลอดทั้ง มีอำนาจบังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ในการบริหารกิจการของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ผู้ว่าการต้องรับผิดชอบต่อคณะกรรมการบริหาร

มาตรา 40 การแต่งตั้งผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษให้ทำเป็นสัญญาจ้างตามแบบที่คณะกรรมการบริหารกำหนด โดยประธานกรรมการบริหารเป็นผู้ลงนามในสัญญาจ้าง

มาตรา 41 ผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารจะแต่งตั้งรองผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการบริหารกำหนดเพื่อช่วยเหลือผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษในการปฏิบัติหน้าที่ก็ได้

การแต่งตั้งรองผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษ ให้ทำเป็นสัญญาจ้างตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหาร โดยให้ผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นผู้ลงนามในสัญญาจ้าง

มาตรา 42 ผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษและรองผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษต้อง

- (1) มีอายุไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์ในวันทำสัญญาจ้าง
- (2) สามารถทำงานให้แก่เขตเศรษฐกิจพิเศษได้เต็มเวลา
- (3) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับกรรมการบริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 36

ให้นำมาตรา 14 มาใช้บังคับกับผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษและรองผู้ว่าการเขต เศรษฐกิจพิเศษด้วยโดยอนุโลม

มาตรา 43 ผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษอยู่ในตำแหน่งตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้างซึ่งต้องไม่เกินคราวละสี่ปี แต่อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

รองผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษพ้นจากตำแหน่งเมื่อผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษพ้นจากตำแหน่ง
มาตรา 44 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามกำหนดเวลาในสัญญาจ้าง ผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษพ้น
จากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 42
- (4) ไม่ผ่านการประเมินผลการปฏิบัติงาน
- (5) ถูกเลิกจ้างตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้าง หรือตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารกำหนด

มาตรา 45 รองผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษที่พ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุที่ผู้ว่าการต้องพ้นจากตำแหน่งตาม
มาตรา 44 (4) หรือ (5) จะได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษไม่ได้ เว้นแต่จะได้พ้นจากตำแหน่งไปแล้ว
เกินสองปี

มาตรา 46 อัตราค่าตอบแทนและประโยชน์ตอบแทนอื่นของผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษและรองผู้ว่าการ
เขตเศรษฐกิจพิเศษ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการบริหารกำหนด โดยให้คำนึงถึงอัตราเทียบเคียงในท้องตลาด
ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ ภาระของงาน และผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจ
พิเศษและรองผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษ

มาตรา 47 ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษมีอำนาจ

(1) ออกระเบียบในการบริหารกิจการของเขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งระเบียบ และวิธีปฏิบัติงานของ
พนักงานหรือลูกจ้างของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งนี้ โดยไม่ขัดหรือแย้งกับ ระเบียบหรือข้อบังคับของคณะ
กรรมการบริหาร

(2) บรรจุ แต่งตั้ง ถอดถอน เลื่อน ลด และตัดเงินเดือนหรือค่าจ้าง ตลอดจน ลงโทษทางวินัยแก่พนักงาน
และลูกจ้างตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารกำหนด

มาตรา 48 ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็นตัวแทนเขตเศรษฐกิจ
พิเศษ เพื่อการนี้ ผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษจะมอบอำนาจให้บุคคลใดกระทำการเฉพาะอย่างแทนก็ได้ตาม
ระเบียบที่คณะกรรมการบริหารกำหนด

นิติกรรมที่ผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษกระทำโดยฝ่าฝืนระเบียบตามมาตรา 37 วรรคสอง ย่อมไม่ผูกพัน
เขตเศรษฐกิจพิเศษ เว้นแต่คณะกรรมการบริหารจะได้ให้สัตยาบัน

มาตรา 49 เมื่อผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษพ้นจากตำแหน่ง ให้คณะกรรมการบริหารแต่งตั้ง
กรรมการบริหารหรือพนักงานของเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นผู้รักษาการในตำแหน่ง ผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษ
จนกว่าผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา 49/1 ให้ผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษและรองผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงซึ่งมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ส่วนที่ 5

อำนาจของเขตเศรษฐกิจพิเศษ

มาตรา 50 เพื่อดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของเขตเศรษฐกิจพิเศษ และเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา 19 ให้เขตเศรษฐกิจพิเศษมีอำนาจ

- (1) จัดให้ได้มาซึ่งที่ดินเพื่อจัดตั้งหรือขยายเขตเศรษฐกิจพิเศษ หรือเพื่อประโยชน์ในการผังเมือง
- (2) ถมทะเลเพื่อให้ได้มาซึ่งที่ดินและพัฒนาที่ดินที่ได้มานั้น
- (3) จัดทำผังเมือง ตามกฎหมายว่าด้วยผังเมือง
- (4) จัดรูปที่ดินภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการจัดรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมและกฎหมายว่าด้วยการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่
- (5) จัดสรรที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการจัดสรรที่ดิน
- (6) จัดทำหรือจัดให้มีไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อใช้ภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ และจำหน่ายหรือให้บริการส่วนเกินแก่บุคคลอื่นที่อยู่นอกเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- (7) จัดทำหรือจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นตามที่กำหนดในมาตรา 19
- (8) ประกอบการขนส่งหรือจัดให้มีผู้ประกอบการขนส่ง หรือระบบขนส่งภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษและบริเวณใกล้เคียง
- (9) จัดระบบการชลประทานเพื่อประโยชน์ในการเกษตรกรรม หรือเพื่อการใช้ในการบริโภค หรือการอุตสาหกรรม
- (10) ควบคุมการใช้ประโยชน์ในที่ดินภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษให้เป็นไปตามผังเมืองหรือตามนโยบายของเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- (11) วางระเบียบเพื่อประโยชน์ในการจัดระบบจราจร การรักษาสภาพแวดล้อม การรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อย
- (12) เรียกเก็บค่าบำรุงรักษาสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนค่าบริการต่าง ๆ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการบริหารกำหนด

(13) ร่วมทุนกับเจ้าของที่ดินหรือทรัพย์สินอื่นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษมีความจำเป็นต้องได้มาเพื่อใช้ในการดำเนินการของเขตเศรษฐกิจพิเศษหรือเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ในเมื่อไม่อาจได้ที่ดินหรือทรัพย์สินอื่นนั้นโดยวิธีซื้อ เช่า หรือเวนคืน ทั้งนี้ โดยวิธีราคาที่ดินหรือทรัพย์สินอื่นนั้นเป็นทุน

(14) ลงทุนหรือร่วมลงทุนกับบุคคลอื่นทั้งในและต่างประเทศเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

(15) ตั้งบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ และตามวัตถุประสงค์ของเขตเศรษฐกิจพิเศษ

(16) ให้คำแนะนำและความช่วยเหลือทางเทคนิค วิชาการ การตลาด การบริหาร การจัดการแก่ผู้ประกอบการภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

(17) กำหนดราคาขาย ค่าเช่า และค่าเช่าซื้อสิ่งหาริมทรัพย์หรือสิ่งหาริมทรัพย์ หรือค่าตอบแทนในการใช้ทรัพย์สินทางปัญญาของเขตเศรษฐกิจพิเศษหรือที่เขตเศรษฐกิจพิเศษมีสิทธิเรียกค่าตอบแทนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการบริหารกำหนด

(18) กู้ยืมเงินเพื่อใช้ในกิจการของเขตเศรษฐกิจพิเศษ

(19) ออกพันธบัตรหรือตราสารหนี้อื่นใดเพื่อการลงทุน

(20) ดำเนินการอื่นใดอันเกี่ยวเนื่อง หรือเป็นการส่งเสริม หรือสนับสนุนกิจการ ของเขตเศรษฐกิจพิเศษ

มาตรา 51 ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้การดำเนินการตามมาตรา 50 (1) - (12) เป็นอำนาจของหน่วยงานของรัฐหรือคณะกรรมการตามกฎหมายใดเป็นการเฉพาะ ห้ามไม่ให้ถือว่ากฎหมายดังกล่าวตัดอำนาจการดำเนินการของเขตเศรษฐกิจพิเศษ และให้เขตเศรษฐกิจพิเศษมีอำนาจดำเนินการได้เช่นเดียวกับหน่วยงานของรัฐนั้น และให้ถือว่าผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นและมีอำนาจเช่นเดียวกับเจ้าพนักงานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย นั้น ๆ

ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้การดำเนินการตามวรรคหนึ่งต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานของรัฐหรือคณะกรรมการตามกฎหมายนั้นก่อน ให้เขตเศรษฐกิจพิเศษมีอำนาจดำเนินการดังกล่าวได้โดยไม่ต้องได้รับอนุญาต แต่ต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้สำหรับผู้ขออนุญาตหรือผู้ได้รับอนุญาตตามกฎหมายนั้น

ในกรณีที่คณะกรรมการบริหารเห็นว่าการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขตามวรรคสองจะก่อให้เกิดอุปสรรคในการดำเนินการของเขตเศรษฐกิจพิเศษ หรือก่อให้เกิดภาระเกินสมควรแก่ผู้ประกอบการหรือผู้อยู่อาศัยในเขตเศรษฐกิจพิเศษ คณะกรรมการบริหารจะรายงานคณะกรรมการนโยบายเพื่อพิจารณาเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการ ปรับปรุงหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไข ให้เหมาะสมก็ได้ และในกรณีจำเป็นรีบด่วน คณะรัฐมนตรีจะอนุมัติให้ยกเว้นให้เขตเศรษฐกิจพิเศษไม่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือ เงื่อนไขทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราวในระหว่างรอการปรับปรุงก็ได้

ความในวรรคสองมิให้ใช้บังคับกับกิจการวิฤกษ์กระจายเสียง วิฤกษ์โทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ที่อยู่ใน การควบคุมดูแลของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการ โทรทัศน์แห่งชาติและคณะกรรมการกิจการ โทรคมนาคมแห่งชาติ ตามกฎหมายว่าด้วยองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิฤกษ์กระจายเสียง วิฤกษ์ โทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

มาตรา 52 การดำเนินการหรือการกระทำใดภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีกฎหมายใดกำหนดให้ ผู้ดำเนินการหรือผู้กระทำได้รับอนุมัติ อนุญาตหรือใบอนุญาต หรือความเห็นชอบจากหน่วยงานของรัฐหรือ คณะกรรมการตามกฎหมายนั้น หรือต้องจดทะเบียน หรือแจ้งให้หน่วยงานของรัฐหรือคณะกรรมการตามกฎหมาย นั้นทราบก่อน เมื่อผู้จะดำเนินการหรือผู้จะกระทำได้รับอนุมัติ อนุญาตหรือได้รับใบอนุญาต หรือความเห็นชอบจาก ผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษ หรือจดทะเบียน หรือแจ้งกับผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษแล้ว ให้ถือว่าผู้ดำเนินการ หรือผู้จะกระทำการนั้นได้รับอนุมัติ อนุญาตหรือใบอนุญาต หรือความเห็นชอบจากส่วนราชการหรือคณะกรรมการ ตามกฎหมายนั้นแล้ว หรือได้จดทะเบียนหรือแจ้งให้ส่วนราชการ หรือคณะกรรมการตามกฎหมายนั้นทราบแล้ว

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติ อนุญาต ออกใบอนุญาต หรือให้ความเห็นชอบ หรือเป็นผู้มีอำนาจในการรับจดทะเบียนหรือรับแจ้งตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ในการอนุมัติ อนุญาต ออกใบอนุญาต ให้ความเห็นชอบ รับจดทะเบียน หรือรับแจ้งตามวรรคหนึ่ง ผู้ว่า การเขตเศรษฐกิจพิเศษต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดตามกฎหมายนั้น และแจ้งให้ส่วน ราชการหรือคณะกรรมการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องทราบ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ส่วนราชการหรือ คณะกรรมการดังกล่าวกำหนด

ผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษจะมอบอำนาจตามวรรคหนึ่งให้รองผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษหรือพนักงาน ของเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นผู้ปฏิบัติการแทนก็ได้

มาตรา 53 ในกรณีที่เห็นสมควร ผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษจะทำความตกลงกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ส่งเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความชำนาญในงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจตามมาตรา 52 วรรคหนึ่ง มา ช่วยเหลือ แนะนำ หรือร่วมปฏิบัติหน้าที่กับเจ้าหน้าที่ของเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อให้การอนุมัติ อนุญาต ออก ใบอนุญาต ให้ความเห็นชอบ รับจดทะเบียน หรือรับแจ้ง เป็นไปตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์เดียวกันก็ได้

ในกรณีที่มีปัญหาว่าอำนาจในการอนุมัติ อนุญาต ออกใบอนุญาต ให้ความเห็นชอบ รับจดทะเบียน หรือรับ แจ้ง ในเรื่องใดเป็นของผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษตามมาตรา 52 วรรคหนึ่ง หรือไม่ ให้เป็นอำนาจของ คณะกรรมการนโยบายที่จะวินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการนโยบายให้เป็นที่สุด

มาตรา 54 ในการอนุมัติ อนุญาต ออกใบอนุญาต ให้ความเห็นชอบ รับจดทะเบียน หรือรับแจ้งตามมาตรา 52 ให้เขตเศรษฐกิจพิเศษเรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามที่กฎหมาย ข้อบัญญัติ เทศบัญญัติกำหนดไว้ ค่าธรรมเนียมที่ เรียกเก็บได้ เมื่อหักค่าใช้จ่ายของเขตเศรษฐกิจพิเศษไม่เกินร้อยละสิบตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดแล้ว ให้ ส่งเป็นรายได้ของส่วนราชการ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอำนาจเรียกเก็บค่าธรรมเนียมนั้น

ให้เขตเศรษฐกิจพิเศษมีอำนาจเรียกเก็บค่าบริการในการอนุมัติ อนุญาต ออกใบอนุญาต ให้ความเห็นชอบ รับผิดชอบ เบียด หรือรับแจ้ง นอกเหนือจากค่าธรรมเนียมตามวรรคหนึ่ง ตามอัตราที่คณะกรรมการบริหารกำหนด เงินค่าบริการดังกล่าวให้ส่งเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษในอัตรา ร้อยละสิบของค่าบริการที่เรียกเก็บได้

ถ้าพื้นที่ของเขตเศรษฐกิจพิเศษครอบคลุมพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าหนึ่งองค์กร การ จัดสรรเงินตามวรรคสองให้เป็นไปตามที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตกลงกันโดยคำนึงถึงพื้นที่ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นแต่ละองค์กรที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษและฐานะทางการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละ องค์กร ในกรณีที่ตกลงกันไม่ได้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นผู้วินิจฉัยชี้ ขาด

มาตรา 55 เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นแล้ว บรรดาอำนาจการอนุมัติ อนุญาต ออกใบอนุญาต ให้ความเห็นชอบ รับผิดชอบ เบียด หรือรับแจ้ง ที่มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือมติ คณะรัฐมนตรีกำหนดให้เป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ถือว่ากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือมติ คณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นกำหนดให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการบริหารด้วย เว้นแต่จะมีระเบียบของ คณะกรรมการนโยบายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ เฉพาะการอนุมัติ อนุญาต ออกใบอนุญาต ให้ความเห็นชอบ รับผิดชอบ เบียด หรือรับแจ้งที่เกี่ยวกับการดำเนินการของเขตเศรษฐกิจพิเศษ หรือของผู้ประกอบกิจการ ผู้ปฏิบัติงาน หรือผู้อยู่อาศัยในเขตเศรษฐกิจพิเศษ หรือการบริหารงานภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ในกรณีตามวรรคหนึ่งให้ถือว่าการอนุมัติ อนุญาต ออกใบอนุญาต ให้ความเห็นชอบ รับผิดชอบ เบียด หรือรับแจ้งของคณะกรรมการบริหาร เป็นการอนุมัติ อนุญาต ออกใบอนุญาต ให้ความเห็นชอบ รับผิดชอบ เบียด หรือรับแจ้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ให้นำความในมาตรา 52 วรรคสอง และวรรคสาม และมาตรา 54 มาใช้บังคับกับการดำเนินการตามวรรค หนึ่งด้วยโดยอนุโลม

มาตรา 56 ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐ คณะกรรมการ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดที่มีอำนาจหน้าที่ ในการดำเนินการตามกฎหมาย เห็นว่าการปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 51 มาตรา 52 หรือมาตรา 55 ของเขตเศรษฐกิจพิเศษไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ให้หน่วยงานของรัฐ คณะกรรมการ หรือองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นนั้นแจ้งให้เขตเศรษฐกิจพิเศษทราบเพื่อดำเนินการแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องหรือเหมาะสมต่อไป ในกรณีที่ไม อาจตกลงกันได้ ให้เสนอเรื่องให้คณะกรรมการนโยบายวินิจฉัย และเมื่อคณะกรรมการนโยบายวินิจฉัยเป็นประการ ใดให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องปฏิบัติการให้เป็นไปตามนั้น

มาตรา 57 ภายใต้บังคับมาตรา 55 ในกรณีที่เขตพื้นที่ของเขตเศรษฐกิจพิเศษทับซ้อนกับพื้นที่ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดหรือบางส่วน และพื้นที่ที่ทับซ้อนนั้น ทั้งหมดหรือบางส่วนมิได้เป็นที่ดินของเขต

เศรษฐกิจพิเศษ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีอำนาจหน้าที่เหนือพื้นที่ดังกล่าวตามอำนาจหน้าที่ของตนตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(1) ภายในเขตพื้นที่ที่เป็นที่ดินของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เฉพาะในส่วนที่เขตเศรษฐกิจพิเศษร้องขอ

(2) ภายในเขตพื้นที่ที่มีได้เป็นที่ดินของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเขตเศรษฐกิจพิเศษประสานการดำเนินงานให้สอดคล้องกัน ในกรณีที่มีปัญหาให้เสนอเรื่องให้คณะกรรมการนโยบายพิจารณาวินิจฉัย

มาตรา 58 ในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และตามวัตถุประสงค์ที่มีใช้การดำเนินการตามมาตรา 52 เขตเศรษฐกิจพิเศษจะมอบหมายให้บุคคลอื่นเป็นผู้ดำเนินการหรือจัดตั้งบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดขึ้นดำเนินการแทนก็ได้

การมอบหมายให้บุคคลอื่นดำเนินการตามวรรคหนึ่ง อาจดำเนินการโดยวิธีจ้าง หรือวิธีให้บุคคลอื่นเป็นผู้ลงทุนและเรียกเก็บค่าใช้บริการจากเขตเศรษฐกิจพิเศษหรือจากผู้ใช้บริการโดยตรงตามระยะเวลาที่ตกลงกัน หรือวิธีอื่นใดที่เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เขตเศรษฐกิจพิเศษและผู้ใช้บริการก็ได้

การจัดตั้งบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด เขตเศรษฐกิจพิเศษจะดำเนินการจัดตั้งขึ้นเองหรือร่วมกับบุคคลอื่น รวมตลอดทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นใดของรัฐ หรือผู้ใช้บริการก็ได้

การมอบหมายให้บุคคลอื่นดำเนินการตามมาตรานี้ มิให้ถือว่าเป็นการร่วมงาน หรือดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ แต่ต้องดำเนินการตามขั้นตอน วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

มาตรา 59 ภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ผู้ใดจะเข้าประกอบกิจการหรืออยู่อาศัย หรือใช้ประโยชน์อื่นในที่ดินของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ผู้นั้นต้องได้รับอนุญาตและต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่เขตเศรษฐกิจพิเศษกำหนด

มาตรา 60 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 59 ให้เขตเศรษฐกิจพิเศษมีอำนาจดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่ผู้นั้นเข้าประกอบกิจการหรืออยู่อาศัยโดยการเช่าที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อื่นจากเขตเศรษฐกิจพิเศษ เขตเศรษฐกิจพิเศษมีอำนาจเพิกถอนการอนุญาตและยกเลิกการเช่าและสั่งให้ผู้นั้น ออกจากที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อื่นนั้น

(2) ในกรณีที่ผู้นั้นเข้าประกอบกิจการหรืออยู่อาศัยโดยซื้อที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อื่นจากเขตเศรษฐกิจพิเศษ ให้เขตเศรษฐกิจพิเศษมีอำนาจยกเลิกการซื้อขายและสั่งให้ผู้นั้นออกจากที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อื่นนั้น โดยคืนเงินค่าที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อื่นนั้นให้แก่ผู้นั้นตามราคาประเมินของผู้ประเมินอิสระที่เขตเศรษฐกิจพิเศษตั้งขึ้น หักด้วยค่าทดแทนซึ่งคำนวณจากอัตราค่าเช่าที่เขตเศรษฐกิจพิเศษจะพึงเรียกเก็บได้จากที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ทำนองเดียวกัน โดยคำนวณนับแต่วันที่ซื้อขายจนถึงวันที่ผู้นั้นออกไปจากที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์

(3) ในกรณีอื่นใดนอกจาก (2) และ (3) ให้เขตเศรษฐกิจพิเศษมีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นขนย้ายออกไปจากที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อื่นของเขตเศรษฐกิจพิเศษภายในเวลาที่เขตเศรษฐกิจพิเศษกำหนด

มาตรา 61 ในกรณีที่ผู้ได้รับคำสั่งตามมาตรา 60 (1) (2) หรือ (3) ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ให้เขตเศรษฐกิจพิเศษมีอำนาจเข้าดำเนินการตามที่จำเป็นและ เห็นสมควร และในกรณีจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ จะดำเนินการรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นก็ได้ และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้มีอำนาจเข้าไปในอาคารสถานที่และเก็บรวบรวมและขนย้ายทรัพย์สินและสิ่งของที่อยู่ภายในอาคารสถานที่นั้นเพื่อนำไปเก็บรักษาไว้ในสถานที่อันสมควรได้

ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินที่ถูกดำเนินการตามวรรคหนึ่งเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น

ถ้ามีความเสียหายหรือสูญหายเกิดขึ้นกับทรัพย์สินหรือสิ่งของที่ขนย้ายมาตามวรรคสอง ถ้ามิได้เกิดจากความจงใจของเขตเศรษฐกิจพิเศษ เขตเศรษฐกิจพิเศษไม่ต้องรับผิดชอบในความเสียหายหรือสูญหายนั้น และถ้าเขตเศรษฐกิจพิเศษเห็นว่าทรัพย์สินหรือสิ่งของดังกล่าวหากเก็บรักษาไว้จะมีค่าใช้จ่ายเกินสมควรหรืออาจเสื่อมสภาพได้ เขตเศรษฐกิจพิเศษจะขายทรัพย์สินหรือสิ่งของนั้นโดยวิธีการขายทอดตลาดก็ได้ และเมื่อหักค่าใช้จ่ายในการรื้อถอน การเก็บรักษา และการขายทอดตลาดแล้วเหลือเงินเท่าใด ให้คืนให้แก่เจ้าของหรือผู้มีสิทธิต่อไป

ส่วนที่ 6

สิทธิพิเศษ

มาตรา 62 ผู้ได้รับอนุญาตให้ประกอบการหรืออยู่อาศัยในที่ดินของเขตเศรษฐกิจพิเศษอาจได้รับสิทธิพิเศษอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้ ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

- (1) สิทธิในการถือกรรมสิทธิ์ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อื่นของคนต่างด้าว
- (2) สิทธิในการนำคนต่างด้าวเข้ามาและอยู่อาศัยในราชอาณาจักร
- (3) สิทธิในการนำหรือส่งเงินออกไปนอกราชอาณาจักร
- (4) สิทธิในการได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน
- (5) สิทธิในการถือครองหรือเปิดบัญชีเงินฝากเป็นเงินตราต่างประเทศกับสถาบันการเงิน
- (6) สิทธิที่จะได้รับยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีอากร

มาตรา 63 ผู้ประกอบการหรืออยู่อาศัยในเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีใช้ที่ดินของเขตเศรษฐกิจพิเศษ อาจได้รับสิทธิพิเศษตามมาตรา 62 ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 64 ในกรณีที่คนต่างด้าวผู้ใดได้รับสิทธิตามมาตรา 62 (1) มิให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินหรืออาคารชุดของคนต่างด้าวตามประมวลกฎหมายที่ดินและกฎหมายว่าด้วยอาคารชุดมาใช้

บังคับกับการถือกรรมสิทธิ์ของคนต่างด้าวดังกล่าวในที่ดิน หรืออาคารชุดที่อยู่ภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ แต่คณะกรรมการบริหารจะกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการถือกรรมสิทธิ์ และการจำหน่ายที่ดินดังกล่าวของคนต่างด้าวก็ได้

มาตรา 65 ผู้ประกอบกิจการรายได้ได้รับสิทธิตามมาตรา 62 (2) มีสิทธิได้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวดังต่อไปนี้ เข้ามาและอยู่ในราชอาณาจักรได้ตามจำนวนและระยะเวลาที่คณะกรรมการบริหารกำหนด แม้ว่าจะเกินกำหนดจำนวนหรือระยะเวลาให้อยู่ได้ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองก็ตาม

- (1) ช่างฝีมือ
- (2) ผู้บริหารหรือผู้ชำนาญการ
- (3) คู่สมรสและบุคคลซึ่งอยู่ในอุปการะของบุคคลใน (1) หรือ (2)

เมื่อคณะกรรมการบริหารอนุญาตตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองทราบเพื่อดำเนินการบันทึกและประทับตราตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และให้ถือว่าผู้ได้รับอนุญาตดังกล่าวได้เข้าเมืองและอยู่ในราชอาณาจักรโดยชอบด้วยกฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองแล้ว

ให้ผู้ได้รับอนุญาตให้เข้ามาและอยู่ในราชอาณาจักรตามวรรคหนึ่ง (1) และ (2) มีสิทธิทำงานได้ตามกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าวตลอดระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่งโดยไม่ต้องขออนุญาตตามกฎหมายดังกล่าว โดยให้ผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษแจ้งการอนุญาตตามวรรคหนึ่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าวทราบ พร้อมทั้งออกหลักฐานการอนุญาตให้คนต่างด้าวนั้นถือไว้แทนใบอนุญาตทำงาน

คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาและอยู่ในราชอาณาจักรตามวรรคหนึ่ง ให้คงมีสิทธิอยู่ในราชอาณาจักรและทำงานได้เท่าระยะเวลาและตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในการอนุญาต

มาตรา 66 ภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการอุตสาหกรรม และเป็นอุตสาหกรรมประเภทที่ต้องใช้แรงงานเป็นจำนวนมาก คณะกรรมการนโยบายจะกำหนดให้แรงงานคนต่างด้าวที่ไม่ใช่ช่างฝีมือเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อทำงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษโดยกำหนดให้อยู่ในราชอาณาจักรได้เฉพาะในเวลาทำงาน หรือให้เข้ามาและอยู่ในราชอาณาจักรโดยมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อทำงานภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าวก็ได้ ทั้งนี้ ตามจำนวน หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

เมื่อคณะกรรมการนโยบายกำหนดตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นำมาตรา 65 มาใช้ บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 67 ภายใต้บังคับมาตรา 68 ผู้ซึ่งได้รับสิทธิตามมาตรา 62 (3) จะได้รับอนุญาตให้นำหรือส่งเงินออกไปนอกราชอาณาจักรเป็นเงินตราต่างประเทศได้เมื่อเงินนั้นเป็น

- (1) เงินทุนที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรและเงินปันผลหรือผลประโยชน์อื่นที่เกิดจากเงินทุนนั้น

(2) เงินกู้ต่างประเทศที่นำมาลงทุนในการประกอบอุตสาหกรรมหรือการประกอบการค้าเพื่อส่งออกตามสัญญาที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ รวมทั้งดอกเบี้ยของเงินกู้ ต่างประเทศนั้น

(3) เงินที่มีข้อผูกพันกับต่างประเทศตามสัญญาเกี่ยวกับการใช้สิทธิและบริการต่าง ๆ ในการประกอบอุตสาหกรรมหรือการประกอบการค้าเพื่อส่งออก และสัญญานั้นได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารแล้ว

มาตรา 68 ในระยะเวลาใดที่ดุลการชำระเงินต้องประสบความยุ่งยาก และจำเป็นต้องสงวนเงินตราต่างประเทศให้มีสำรองไว้ตามสมควร ธนาคารแห่งประเทศไทยจะจำกัด การนำหรือส่งเงินออกไปนอกราชอาณาจักรตามมาตรา 67 เป็นการชั่วคราวก็ได้ เว้นแต่

(1) เป็นเงินทุนที่ได้นำเข้ามาในราชอาณาจักรเกินสองปี และการส่งเงินทุนนั้น ออกนอกราชอาณาจักรไม่ถึงร้อยละสิบต่อปีของยอดเงินทุนดังกล่าวที่เหลืออยู่ในวันที่ 31 ธันวาคมของปีที่ล่วงมาแล้ว

(2) เป็นเงินปันผลที่ส่งออกนอกราชอาณาจักรไม่ถึงร้อยละสิบห้าต่อปีของเงินทุนที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรและเหลืออยู่ในขณะที่ขอส่งเงินปันผลออก

มาตรา 69 ผู้ประกอบการและผู้อยู่อาศัยภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งได้รับสิทธิตามมาตรา 62 (6) อาจมีสิทธิตามรายการ ดังต่อไปนี้

(1) สิทธิในการหักค่าใช้จ่ายก่อนการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประมวลรัษฎากร

(2) ได้รับการลดอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล

(3) ได้รับการลดหรือยกเว้นอากรขาเข้า ภาษีสรรพสามิต และค่าธรรมเนียมพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน

ทั้งนี้ ตามรายการ จำนวน อัตรา และเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 70 นอกจากสิทธิพิเศษที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาแล้ว ในกรณีที่เขตเศรษฐกิจพิเศษได้จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นเขตประกอบการเสรี ให้ของที่นำเข้าไปในเขตเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าวได้รับสิทธิประโยชน์ทางอากรเช่นเดียวกับของที่นำเข้าไปในเขตปลอดอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร โดยเฉพาะในกรณีดังต่อไปนี้

(1) ของที่ผู้ประกอบการและผู้ประกอบกิจการพาณิชย์กรรมนำเข้ามาในราชอาณาจักรและนำเข้าไปในเขตประกอบการเสรี ให้ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน อากรขาเข้า ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีสรรพสามิต สำหรับของที่เป็นเครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องใช้ รวมทั้งส่วนประกอบของสิ่งดังกล่าวที่จำเป็นต้องใช้ในการผลิตสินค้าหรือเพื่อพาณิชย์กรรม แล้วแต่กรณี และของที่ใช้ในการสร้างประกอบ หรือติดตั้งเป็นโรงงานหรืออาคารในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งนี้ เท่าที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรและนำเข้าไปในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ตามที่เขตเศรษฐกิจพิเศษอนุมัติ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่เขตเศรษฐกิจพิเศษกำหนด

(2) ของที่ผู้ประกอบอุตสาหกรรมและผู้ประกอบกิจการพาณิชย์กรรมนำเข้ามาในราชอาณาจักรและนำเข้าไปในเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อใช้ในการผลิตสินค้าหรือเพื่อพาณิชย์กรรม ให้ได้รับยกเว้นอากรขาเข้า ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิต และค่าธรรมเนียมพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน ทั้งนี้ ให้รวมถึงของที่นำออกจากเขตเศรษฐกิจพิเศษแห่งหนึ่งไปยังเขตเศรษฐกิจพิเศษอีกแห่งหนึ่ง หรือเขตประกอบการเสรีอีกแห่งหนึ่งด้วย

(3) ของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรและนำเข้าไปในเขตเศรษฐกิจพิเศษตาม (2) รวมทั้งผลิตภัณฑ์ สิ่งพลอยได้ และสิ่งอื่นที่ได้จากการผลิตในเขตเศรษฐกิจพิเศษ หากส่งออกป็นนอกราชอาณาจักร ให้ได้รับการยกเว้นอากรขาออก ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีสรรพสามิต

มาตรา 71 ในกรณีการนำของเข้ามาในราชอาณาจักรหรือนำวัตถุดิบภายใน ราชอาณาจักรเข้าไปในเขตเศรษฐกิจพิเศษตามมาตรา 70 เพื่อผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการอื่นใด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งออกป็นนอกราชอาณาจักร ให้ของนั้นได้รับยกเว้น ไม่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพ หรือมาตรฐาน การขอหรือมีใบอนุญาตนำเข้า การประทับตรา หรือเครื่องหมายใด ๆ แก่ของนั้น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่เขตเศรษฐกิจพิเศษกำหนด

มาตรา 72 ของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรและนำเข้าไปในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ตามมาตรา 70 มาตรา 71 และมาตรา 73 รวมทั้งผลิตภัณฑ์สิ่งพลอยได้และสิ่งอื่นที่ได้จากการผลิตในเขตเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าว หากนำออกจากเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อใช้หรือจำหน่ายในราชอาณาจักร จะต้องเสียอากรขาเข้า ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิต และค่าธรรมเนียมพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน ตามสภาพ ราคา และอัตราภาษีอากรที่เป็นอยู่ในวันที่นำออกจากเขตเศรษฐกิจพิเศษ หรือจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพหรือมาตรฐาน การขอหรือมีใบอนุญาตนำเข้า การประทับตรา หรือเครื่องหมายใด ๆ แก่ของนั้น นับแต่วันที่นำออกจากเขตเศรษฐกิจพิเศษ แล้วแต่กรณี โดยถือเสมือนว่าได้นำเข้ามาในราชอาณาจักรในวันที่นำออกจากเขตเศรษฐกิจพิเศษ

มาตรา 73 ของที่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายให้ได้รับยกเว้นหรือคืนค่าภาษีอากร เมื่อได้ส่งออกป็นนอกราชอาณาจักร แม้มิได้ส่งออกแต่ได้นำเข้าไปในเขตเศรษฐกิจพิเศษตามมาตรา 70 เพื่อใช้ตามมาตรา 70 (1) หรือ (2) ให้ได้รับยกเว้นหรือคืนค่าภาษีอากรโดยถือเสมือนว่าได้ส่งออกป็นนอกราชอาณาจักรในวันที่นำเข้าไปในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

มาตรา 74 ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการนำของเข้า การส่งของออก และการเก็บของในคลังสินค้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรมาใช้บังคับกับการนำของเข้ามาในหรือนำออกไปจากเขตเศรษฐกิจพิเศษตามมาตรา 70 การเก็บรักษาและการควบคุมการขนย้ายโดยอนุโลม กับทั้งต้องปฏิบัติตามระเบียบและพิธีการที่อธิบดีกรมศุลกากรกำหนด และให้นำบทลงโทษตามกฎหมายดังกล่าวมาใช้บังคับด้วย

ระเบียบและพิธีการที่อธิบดีกรมศุลกากรกำหนดตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่แตกต่าง จากระเบียบและพิธีการที่อธิบดีกรมศุลกากรกำหนดสำหรับเขตปลอดอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

มาตรา 75 ของที่ไม่ใช้หรือใช้ไม่ได้ซึ่งอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษตามมาตรา 70 ถ้าผู้ประกอบการหรือพาณิชย์กรรมาขออนุญาตเป็นหนังสือต่อเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อทำลาย หรือในกรณีที่เขตเศรษฐกิจพิเศษเห็นสมควรสั่งทำลายของดังกล่าว ได้เขตเศรษฐกิจพิเศษแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ประกอบการหรือพาณิชย์กรรมา แล้วแต่กรณี หรือตัวแทนของบุคคลดังกล่าว และอธิบดีกรมศุลกากร หรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมศุลกากรมอบหมาย ทราบ และให้อธิบดีกรมศุลกากรหรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมศุลกากรมอบหมายสั่งดำเนินการทำลายของนั้นตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่อธิบดีกรมศุลกากรกำหนด

ในกรณีที่เขตเศรษฐกิจพิเศษไม่อาจแจ้งให้บุคคลตามวรรคหนึ่งทราบได้ เมื่อเขตเศรษฐกิจพิเศษได้ปิดประกาศไว้ ณ สำนักงานของบุคคลดังกล่าวที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นเวลาเจ็ดวัน ให้ถือว่าบุคคลดังกล่าวได้รับแจ้งแล้ว

ของที่ได้ถูกทำลายตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวในวรรคหนึ่งให้ได้รับยกเว้นอากรขาเข้า ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิต และค่าธรรมเนียมพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน

ส่วนที่ 7

การเงินและการบัญชี

มาตรา 76 รายได้ที่เขตเศรษฐกิจพิเศษได้รับจากการดำเนินกิจการในปีหนึ่ง ๆ ให้ตกเป็นของเขตเศรษฐกิจพิเศษ และเมื่อได้หักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ สำหรับการดำเนินกิจการ และค่าภาระต่าง ๆ ที่เหมาะสม เช่น ค่าบำรุงรักษา และค่าเสื่อมราคา ตลอดจนหักเงินสำรองตาม มาตรา 77 ประโยชน์ตอบแทนและโบนัสของคณะกรรมการบริหาร และพนักงาน เงินสมทบ กองทุนสงเคราะห์ และเงินลงทุนแล้ว เหลือเท่าใดให้นำส่งเป็นรายได้ของรัฐ

ถ้ารายได้มีจำนวนไม่เพียงพอสำหรับรายจ่ายตามวรรคหนึ่งซึ่งมิใช่เป็นรายจ่ายที่หักเป็นเงินสำรองและ โบนัสของคณะกรรมการบริหารและพนักงาน และเขตเศรษฐกิจพิเศษ ไม่สามารถหาเงินจากทางอื่นได้ รัฐพึงจ่ายเงินให้แก่เขตเศรษฐกิจพิเศษเท่าจำนวนที่ขาด

มาตรา 77 เงินสำรองของเขตเศรษฐกิจพิเศษให้ประกอบด้วยเงินสำรองธรรมดาซึ่งตั้งไว้เผื่อขาด เงินสำรองเพื่อขยายกิจการ เงินสำรองเพื่อไถ่ถอนหนี้ และเงินสำรองอื่นเพื่อความประสงค์แต่ละอย่างโดยเฉพาะตามที่ คณะกรรมการบริหารจะเห็นสมควร

เงินสำรองจะนำออกใช้ได้ก็แต่โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหาร

มาตรา 78 ทรัพย์สินของเขตเศรษฐกิจพิเศษไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

มาตรา 79 ให้เขตเศรษฐกิจพิเศษจัดทำงบประมาณประจำปีโดยแยกเป็นงบลงทุนและงบทำการ สำหรับ งบลงทุนให้นำเสนอคณะกรรมการนโยบายเพื่อพิจารณาและให้ความเห็นชอบ ส่วนงบทำการให้นำเสนอ คณะกรรมการนโยบายเพื่อทราบ

มาตรา 80 ให้เขตเศรษฐกิจพิเศษวางและถือไว้ซึ่งระบบการบัญชีที่เป็นสากล และสอดคล้องกับระบบบัญชีที่กระทรวงการคลังได้วางไว้

มาตรา 81 ทุกปี ให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินหรือผู้สอบบัญชีอิสระที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินให้ความเห็นชอบ เป็นผู้สอบบัญชีและตรวจบัญชีรวมทั้งการเงินของเขตเศรษฐกิจพิเศษ

มาตรา 82 ผู้สอบบัญชีและตรวจบัญชีต้องทำรายงานผลของการสอบบัญชีเสนอคณะกรรมการภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี และให้เขตเศรษฐกิจพิเศษโฆษณารายงานประจำปีของปีที่สิ้นไปนั้น แสดงบัญชีงบดุล บัญชีทำการ และบัญชีกำไรขาดทุน ซึ่งผู้สอบบัญชีและตรวจบัญชีรับรองว่าถูกต้องแล้วภายในหนึ่งร้อยห้าสิบนับแต่วันสิ้นปีบัญชี

มาตรา 83 การฝากเงินของเขตเศรษฐกิจพิเศษไว้กับสถาบันการเงินให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

หมวด 3

นิคมอุตสาหกรรม

ส่วนที่ 1

การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม

มาตรา 84 คณะกรรมการบริหารจะจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้นภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยจะกำหนดให้เป็นเขตอุตสาหกรรมทั่วไปหรือเขตประกอบการเสรีก็ได้ และเขตเศรษฐกิจพิเศษจะดำเนินการจัดตั้งและบริหารจัดการเอง หรืออนุญาตให้บุคคลอื่นดำเนินการหรือบริหารจัดการภายใต้การควบคุมและกำกับดูแลของเขตเศรษฐกิจพิเศษก็ได้ตามที่คณะกรรมการบริหารกำหนด

การจัดตั้ง การเปลี่ยนแปลงเขต และการยุบเขตอุตสาหกรรมทั่วไปและเขตประกอบการเสรีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการบริหารประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้มีแผนที่กำหนดเขตไว้ท้ายประกาศด้วย

มาตรา 85 เมื่อได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการนโยบายแล้ว เขตเศรษฐกิจพิเศษ จะดำเนินการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมทั่วไปหรือเขตประกอบการเสรีนอกเขตพื้นที่ของเขต เศรษฐกิจพิเศษก็ได้ โดยคณะกรรมการนโยบายจะอนุมัติให้เขตเศรษฐกิจพิเศษดำเนินการเอง หรือร่วมทุนในการดำเนินการกับบุคคลอื่นก็ได้

การจัดตั้ง การเปลี่ยนแปลงเขต และการยุบเขตอุตสาหกรรมทั่วไปและเขต ประกอบการเสรีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการบริหารประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้มีแผนที่กำหนดเขตไว้ท้ายประกาศด้วย

ให้นำความในมาตรา 19 มาตรา 23 ถึงมาตรา 29 มาตรา 31 มาตรา 33 และมาตรา 50 ถึงมาตรา 61 มาใช้บังคับกับการจัดตั้งและการดำเนินงานของเขตอุตสาหกรรมทั่วไปหรือเขตประกอบการเสรีตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม โดยให้ถือว่าเขตพื้นที่ของเขต อุตสาหกรรมทั่วไปหรือเขตประกอบการเสรีดังกล่าวเป็นเขตพื้นที่ของเขตเศรษฐกิจพิเศษ

มาตรา 86 ผู้ใดประสงค์จะดำเนินการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมทั่วไปหรือเขต ประกอบการเสรี เมื่อมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินไม่น้อยกว่าจำนวนที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดแล้ว ให้ดำเนินการได้โดยแจ้งให้คณะกรรมการนโยบายทราบตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ คณะกรรมการนโยบายกำหนด

เมื่อผู้แจ้งตามวรรคหนึ่งได้ดำเนินการพัฒนาที่ดินและดำเนินการอื่นใดตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดแล้ว ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อ คณะกรรมการนโยบาย และเมื่อได้รับใบอนุญาตแล้ว ให้ดำเนินการเขตพื้นที่นั้นเป็นเขตอุตสาหกรรมทั่วไปหรือเขตประกอบการเสรีตามพระราชบัญญัตินี้ได้

ในการออกใบอนุญาตตามวรรคสอง คณะกรรมการนโยบายจะกำหนดเงื่อนไขให้ผู้รับอนุญาตต้องปฏิบัติไว้ในใบอนุญาตด้วยก็ได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่ คณะกรรมการนโยบายกำหนดตามวรรคหนึ่ง และวรรคสอง ให้ทำเป็นระเบียบและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่เป็นการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมทั่วไปหรือเขตประกอบการเสรีภายใน เขตเศรษฐกิจพิเศษ อำนาจในการรับแจ้ง และการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง และการกำหนดเงื่อนไข ตามวรรคสอง ให้เป็นอำนาจของเขตเศรษฐกิจพิเศษ

มาตรา 87 ผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา 86 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต ต้องชำระเบี้ยปรับเป็นรายวันไม่เกินวันละสองหมื่นบาทตามที่ คณะกรรมการนโยบายกำหนด และในกรณีที่คณะกรรมการนโยบายเห็นว่าหากให้ดำเนินการ ต่อไปจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง จะเพิกถอนใบอนุญาตเสียก็ได้

มาตรา 88 ห้ามมิให้ผู้ใดเข้าไปหรืออยู่ในเขตประกอบการเสรีเว้นแต่จะได้รับ อนุญาตเป็นหนังสือจากคณะกรรมการนโยบาย และต้องปฏิบัติตามระเบียบหรือข้อบังคับของคณะกรรมการนโยบาย

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

มาตรา 89 เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวก คณะกรรมการนโยบายจะ กำหนดเขตปริมนทลให้เขตเศรษฐกิจพิเศษแต่ละเขตเป็นผู้ดำเนินการแทนคณะกรรมการนโยบาย ตามมาตรา 86 มาตรา 87 มาตรา 88 และมาตรา 93 ก็ได้ ในกรณีเช่นนั้น อำนาจของคณะกรรมการนโยบายตามมาตรา 86 มาตรา 87 มาตรา 88 และมาตรา 93 ภายในเขตปริมนทลดังกล่าวให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการบริหาร เว้นแต่

(1) อำนาจในการออกระเบียบตามมาตรา 86 วรรคสี่ ให้ยังคงเป็นของคณะกรรมการนโยบาย

(2) การกำหนดเงื่อนไขตามมาตรา 86 วรรคสาม ต้องสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

(3) อำนาจในการอนุญาตตามมาตรา 88 วรรคหนึ่ง ให้เป็นของผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษ

เขตอุตสาหกรรมทั่วไปหรือเขตประกอบการเสรีที่ตั้งอยู่ในเขตปริมนทลของเขตเศรษฐกิจพิเศษใด ให้เป็นอำนาจของเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้นที่จะควบคุม กำกับ และตรวจสอบการดำเนินการของเขตอุตสาหกรรมทั่วไปหรือเขตประกอบการเสรีนั้น โดยให้นำมาตรา 52 ถึงมาตรา 61 มาให้บังคับโดยอนุโลม และมีอำนาจเรียกเก็บค่าบริการจากผู้รับใบอนุญาตตั้ง และดำเนินการเขตอุตสาหกรรมทั่วไปหรือเขตประกอบการเสรีได้ตามอัตราที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด แต่ต้องไม่เกินร้อยละสองของรายได้ทั้งหมดของเขตอุตสาหกรรมทั่วไปหรือเขตประกอบการเสรีนั้น

มาตรา 90 ห้ามมิให้บุคคลใดซึ่งมิได้เป็นนิคมอุตสาหกรรมตามพระราชบัญญัตินี้ใช้ชื่อที่มีอักษรไทยหรืออักษรต่างประเทศซึ่งอ่านหรือแปลว่า “นิคมอุตสาหกรรม” “เขตอุตสาหกรรมทั่วไป” หรือ “เขตประกอบการเสรี” หรือข้อความอื่นที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน ในดวงตรา ป้ายชื่อ จดหมาย ใบแจ้งความ หรือเอกสารอย่างอื่นเกี่ยวกับธุรกิจ

ส่วนที่ 2

สิทธิพิเศษในนิคมอุตสาหกรรม

มาตรา 91 ผู้ประกอบการในเขตอุตสาหกรรมทั่วไปที่อยู่นอกเขตเศรษฐกิจพิเศษให้ได้รับสิทธิพิเศษในด้านการอำนวยความสะดวกในการบริการของรัฐเช่นเดียวกับ ผู้ประกอบการในเขตพื้นที่ของเขตเศรษฐกิจพิเศษ และอาจได้รับสิทธิพิเศษตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 64 ถึงมาตรา 68 ตามที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขในใบอนุญาตจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมทั่วไป

มาตรา 92 ภายในเขตประกอบการเสรีที่ดำเนินการจัดตั้งโดยเขตเศรษฐกิจพิเศษ ให้ผู้ประกอบการและผู้อยู่อาศัยได้รับสิทธิพิเศษเสมือนหนึ่งอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นเขตประกอบการเสรี

เขตประกอบการเสรีที่ดำเนินการจัดตั้งโดยบุคคลอื่น ให้ได้รับสิทธิพิเศษตามมาตรา 70 ถึงมาตรา 75 และมาตรา 91 ทั้งนี้ ตามที่ระบุไว้ในเงื่อนไขในใบอนุญาตจัดตั้งเขตประกอบการเสรี

มาตรา 93 ห้ามมิให้ผู้ใดนำของในเขตประกอบการเสรีออกไปจากเขตประกอบการเสรี เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

หมวด 4

การควบคุม

มาตรา 94 ให้รัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการของสำนักงาน และเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อการนี้ จะสั่งให้สำนักงานหรือเขตเศรษฐกิจพิเศษชี้แจงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น ทำรายงาน หรือยับยั้ง การกระทำที่ขัดต่อนโยบายของรัฐบาลหรือมติของคณะรัฐมนตรี ตลอดจนมีอำนาจที่จะสั่งให้ปฏิบัติการตาม นโยบายของรัฐบาลหรือมติของคณะรัฐมนตรี และสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินงานของสำนักงาน หรือเขตเศรษฐกิจพิเศษได้

มาตรา 95 ในกรณีสำนักงานหรือเขตเศรษฐกิจพิเศษจะต้องเสนอเรื่องไปยังคณะรัฐมนตรีให้นำเรื่องเสนอ รัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อไปยังคณะรัฐมนตรี

มาตรา 96 ในการดำเนินงานของสำนักงานและเขตเศรษฐกิจพิเศษ ให้คำนึงถึงประโยชน์ของรัฐและ ประชาชน หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน และหลักการบริหารกิจการที่ดี

มาตรา 97 เขตเศรษฐกิจพิเศษจะออกพันธบัตรหรือตราสารอื่นใดเพื่อการลงทุนต้องได้รับอนุมัติจาก คณะรัฐมนตรีก่อน

หมวด 5

บทกำหนดโทษ

มาตรา 98 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 22 หรือมาตรา 90 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือนหรือปรับไม่เกินสอง แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 99 ผู้ใดเข้าประกอบกิจการหรืออยู่อาศัยหรือให้ประโยชน์อื่นในที่ดินของเขตเศรษฐกิจพิเศษโดย ไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 59 หรือเข้าไปหรืออยู่อาศัยในเขต ประกอบการเสรีโดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 88 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 100 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 93 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือนหรือ ปรับไม่เกินสองเท่าของราคา ของที่นำออกไปจากเขตประกอบการเสรี หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา 101 ให้โอนกิจการ ทุน ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ และความรับผิดชอบของการนิคมอุตสาหกรรมแห่ง ประเทศไทยมาเป็นกิจการ ทุน ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ และความรับผิดชอบ สำนักงาน

เมื่อมีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว สำนักงานโดยความเห็นชอบของ คณะกรรมการนโยบายจะโอนบรรดากิจการ ทุน ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ และความรับผิดชอบที่รับโอนมาตามวรรคหนึ่งไป ให้เขตเศรษฐกิจพิเศษบางส่วนตามความจำเป็นก็ได้

มาตรา 102 ให้ทรัพย์สินที่สำนักงานได้รับโอนมาตามมาตรา 101 ในส่วนของที่ดินที่ได้จากการถมทะเลที่ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยได้ดำเนินการไว้และมีสิทธิใช้ประโยชน์ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มาเป็นกรรมสิทธิ์ของสำนักงานโดยไม่ต้องดำเนินการถอนสภาพตามประมวลกฎหมายที่ดินหรือกฎหมายว่าด้วยที่ ราชพัสดุ

เมื่อมีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้หรือที่จัดตั้งตาม มาตรา 104 ให้สำนักงานโอน ที่ดินตามวรรคหนึ่งให้เขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีพื้นที่ครอบคลุมที่ดิน ดังกล่าว

มาตรา 103 การโอนตามมาตรา 101 และมาตรา 102 รวมตลอดทั้งการออกเอกสารสิทธิ์และการจดทะเบียนเนื่องจากการโอนดังกล่าว ให้สำนักงานและเขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมและภาษีอากร ทั้งปวง

มาตรา 104 ในวาระเริ่มแรก ให้โอนผู้ว่าการ พนักงาน และลูกจ้างของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยมาเป็นเลขาธิการ พนักงาน และลูกจ้างของสำนักงาน

เมื่อมีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษตามพระราชบัญญัตินี้ให้สำนักงาน โอน พนักงานและลูกจ้างของ สำนักงานตามวรรคหนึ่ง ตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด ไปเป็นพนักงานและลูกจ้างของเขตเศรษฐกิจพิเศษ

เพื่อประโยชน์ในการคำนวณสิทธิและประโยชน์ของผู้ว่าการ พนักงาน และลูกจ้าง ตามวรรคหนึ่ง ให้นับ เวลาการทำงานของผู้ว่าการ พนักงาน และลูกจ้างดังกล่าวในการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นเวลาการทำงานในสำนักงานและในเขตเศรษฐกิจพิเศษด้วย

มาตรา 104 ให้โอนกองทุนสงเคราะห์และกองทุนสวัสดิการพนักงานและลูกจ้าง การนิคมอุตสาหกรรม แห่งประเทศไทยที่จัดตั้งขึ้นตามมาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 มาเป็นกองทุนสงเคราะห์และกองทุนสวัสดิการ พนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน และเมื่อมีการโอนพนักงานและ ลูกจ้างไปเป็นพนักงานและลูกจ้างของเขตเศรษฐกิจพิเศษตามมาตรา 104 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้โอน กองทุน สงเคราะห์และกองทุน สวัสดิการพนักงานและลูกจ้างดังกล่าวไปเป็นกองทุนสงเคราะห์และกองทุน สวัสดิการพนักงานและลูกจ้างของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ตามสัดส่วนของสิทธิของพนักงานและลูกจ้างที่โอนไป

มาตรา 106 ให้สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยยังคงดำเนินกิจการต่อไป เสมือนหนึ่งเป็นสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจของสำนักงาน และเมื่อมีการโอนพนักงานและลูกจ้างตามมาตรา 104 วรรคสอง แล้ว ให้ดำเนินการแยกสหภาพแรงงานดังกล่าว โดยแบ่งแยกทรัพย์สิน หนี้สินตามที่สมาชิกสหภาพ แรงงานรัฐวิสาหกิจดังกล่าวจะได้ตกลงกันโดยค้ำประกันถึงจำนวนสมาชิกของแต่ละสหภาพ

มาตรา 107 ให้เขตอุตสาหกรรมทั่วไปและเขตอุตสาหกรรมส่งออกที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534 และพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2539 เป็นเขตอุตสาหกรรมทั่วไปและเขตประกอบการเสรีตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี

ในระหว่างที่ยังไม่มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ และคณะกรรมการนโยบาย ยังมีได้มอบหมายให้เขตเศรษฐกิจพิเศษที่จัดตั้งขึ้นมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลเขตอุตสาหกรรม ทั่วไปและเขตประกอบการเสรีตามวรรคหนึ่ง บรรดาอำนาจหน้าที่ที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้เป็นของผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษเกี่ยวกับการดำเนินงานของเขตอุตสาหกรรมทั่วไปและเขตประกอบการเสรีดังกล่าว ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของเลขาธิการ

ให้อำนาจในการกำกับดูแลบรรดาเขตอุตสาหกรรมทั่วไปหรือเขตอุตสาหกรรมส่งออกที่มีผู้ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย โอนมาเป็นอำนาจของเลขาธิการ เสมือนหนึ่งเป็นเขตอุตสาหกรรมทั่วไปหรือเขตประกอบการเสรีที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าคณะกรรมการนโยบายจะกำหนดเป็นอย่างอื่น

มาตรา 108 บรรดาสิทธิประโยชน์ที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ผู้ประกอบการค้าเพื่อส่งออก ผู้ประกอบการอื่น และผู้อยู่อาศัยได้รับอยู่ตามพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้คงได้รับต่อไปตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยให้ถือว่าสิทธิและประโยชน์ที่ได้รับอยู่ เป็นสิทธิพิเศษที่ได้รับตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 109 ในกรณีที่สภาพและพื้นที่เหมาะสม คณะกรรมการนโยบายจะ กำหนดให้เขตอุตสาหกรรม ทั่วไปหรือเขตอุตสาหกรรมส่งออกเขตหนึ่งหรือหลายเขตที่มีพื้นที่ติดต่อกัน เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษตามพระราชบัญญัตินี้ก็ได้ โดยให้ดำเนินการจัดตั้งตามหมวด 2 เขตเศรษฐกิจพิเศษ ส่วนที่ 1 การจัดตั้ง แห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 110 ให้บรรดาพระราชกฤษฎีกา ประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่ออกตามพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรม พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีผลใช้บังคับอยู่ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีพระราชกฤษฎีกา ประกาศ ระเบียบ หรือข้อบังคับ ซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้ยกเลิก หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลง

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

ภาคผนวก ข

พระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2547

พระราชบัญญัติ

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๔๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๗

เป็นปีที่ ๕๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชน

เมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“กองทุนหมู่บ้าน” หมายความว่า กองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมือง แล้วแต่กรณี

“หมู่บ้าน” หมายความว่า หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

“ชุมชนเมือง” หมายความว่า ชุมชนในเขตเทศบาล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา หรือเขตพื้นที่อื่น ทั้งนี้ โดยมีขอบเขตตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

“คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมือง แล้วแต่กรณี

“กรรมการกองทุนหมู่บ้าน” หมายความว่า กรรมการในคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือกรรมการในคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมือง แล้วแต่กรณี

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกของกองทุนหมู่บ้านหรือสมาชิกของกองทุนชุมชนเมือง แล้วแต่กรณี

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการในคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกประกาศและระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ประกาศและระเบียบนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

กองทุนหมู่บ้าน

มาตรา ๕ ในแต่ละหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองให้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านขึ้นกองทุนหนึ่ง เรียกชื่อว่า “กองทุนหมู่บ้าน” หรือ “กองทุนชุมชนเมือง” แล้วแต่กรณี โดยให้คณะผู้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านยื่นขอจัดตั้งและจดทะเบียนกองทุนหมู่บ้านต่อนายทะเบียนกองทุนหมู่บ้านตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

กองทุนหมู่บ้านที่จดทะเบียนตามวรรคหนึ่งให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล และมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้ เพิ่มรายได้ และลดรายจ่าย หรือสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาไปสู่การสร้าง

สวัสดิภาพ สวัสดิการหรือประโยชน์ส่วนรวมอื่นใดให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(๒) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเร่งด่วนสำหรับประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(๓) รับฝากเงินจากสมาชิกและจัดหาทุนจากแหล่งเงินทุนอื่น เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์

(๔) ให้กู้ยืมเงินแก่กองทุนหมู่บ้านอื่น เพื่อประโยชน์ในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจของหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(๕) กระทบการใดๆ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ คุณภาพชีวิต สวัสดิภาพ และสวัสดิการของสมาชิกหรือประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของกองทุนหมู่บ้านตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่มีกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับใด กำหนดให้กิจการกองทุนหมู่บ้านต้องดำเนินการหรือต้องเสียภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียม อันเป็นภาระที่ไม่เหมาะสมหรือเกินสมควร คณะกรรมการอาจเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการให้มีการลดภาระดังกล่าวแก่กิจการของกองทุนหมู่บ้านได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๖ ทูลหรือทรัพย์สินในการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านประกอบด้วย

(๑) เงินที่คณะกรรมการจัดสรรให้

(๒) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

(๓) เงินที่สมาชิกลำมาลงหุ้นหรือฝากไว้กับกองทุนหมู่บ้านตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๔) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่กองทุนหมู่บ้านได้รับบริจาค โดยปราศจากเงื่อนไขหรือข้อผูกพันใดๆ

(๕) ดอกผล รายได้ หรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนหมู่บ้าน

มาตรา ๗ สมาชิกและกรรมการกองทุนหมู่บ้านต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

การคัดเลือกกรรมการกองทุนหมู่บ้านตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงชายและหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

มาตรา ๘ การจัดตั้ง การจดทะเบียน และการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๘ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) บริหารกองทุนหมู่บ้าน รวมทั้งตรวจสอบ กำกับ ดูแล และจัดสรรดอกผล รายได้หรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนหมู่บ้าน

(๒) ออกประกาศ ระเบียบ หรือข้อบังคับ เกี่ยวกับการบริหารกองทุนหมู่บ้าน

(๓) จัดตั้งสำนักงานกองทุนหมู่บ้าน หรือสำนักงานกองทุนชุมชนเมือง แล้วแต่กรณี

(๔) รับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก

(๕) จัดหาทุนจากแหล่งเงินทุนตามประกาศที่คณะกรรมการกำหนด

(๖) พิจารณาเงินกู้ยืมให้แก่สมาชิกหรือกองทุนหมู่บ้านอื่นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่คณะกรรมการกำหนด

(๗) ทำนิตกรรม สัญญา หรือดำเนินการเกี่ยวกับภาระผูกพันของกองทุนหมู่บ้าน

(๘) จัดทำบัญชีของกองทุนหมู่บ้านตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ คณะกรรมการกำหนด

(๙) สืบรวจ และจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ อุตสาหกรรมครัวเรือน และวิสาหกิจชุมชน ในเขตพื้นที่หมู่บ้านหรือชุมชนเมือง ตลอดจนข้อมูลและการดำเนินการ เกี่ยวกับกองทุนอื่นๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(๑๐) พิจารณาดำเนินการใดๆ เพื่อสวัสดิภาพ สวัสดิการ หรือประโยชน์ส่วนรวม อื่นใดของสมาชิกและหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(๑๑) ดำเนินการอื่นใดเพื่อให้สอดคล้องและเกื้อกูลกับกองทุนอื่นๆ ที่มีอยู่แล้วใน หมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(๑๒) ติดตามและประเมินผลการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน

(๑๓) รายงานผลการดำเนินการ ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของ กองทุนหมู่บ้านให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ตลอดจนรายงานเรื่องดังกล่าวให้

สมาชิกทราบตามที่คณะกรรมการกำหนด

(๑๔) ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งตามที่คณะกรรมการกำหนดหรือมอบหมาย

การดำเนินการใดๆ ตาม (๑๐) ให้ใช้จ่ายจากเงินรายได้ของกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งมีเงินที่ได้รับจัดสรรจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่มีการเลิกกองทุนหมู่บ้านใด ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ และหนี้สินของกองทุนหมู่บ้านนั้น ไปเป็นของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่กองทุนหมู่บ้านใดยุบรวมกับกองทุนหมู่บ้านอื่นเพื่อจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านใหม่ หรือยุบรวมกับกองทุนหมู่บ้านอื่น ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ

และหนี้สินของกองทุนหมู่บ้านนั้นไปเป็นของกองทุนหมู่บ้านที่จัดตั้งใหม่หรือกองทุนหมู่บ้านที่ไปรวม แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่กองทุนหมู่บ้านใดแยกกองทุนหมู่บ้านบางส่วนเพื่อจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านใหม่ หรือแยกกองทุนหมู่บ้านบางส่วนเพื่อรวมกับกองทุนหมู่บ้านอื่น ให้โอนบรรดา กิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ และหนี้สินบางส่วน of กองทุนหมู่บ้านนั้น ไปเป็นของกองทุนหมู่บ้านที่ จัดตั้งใหม่หรือกองทุนหมู่บ้านที่ไปรวม แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๒

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

มาตรา ๑๑ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่ง เรียกว่า “กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยเป็นหน่วยงานของรัฐมีฐานะเป็นนิติบุคคลและมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อจัดสรรให้กองทุนหมู่บ้านสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนา อาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ เพิ่มรายได้ และลดรายจ่าย หรือสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาไปสู่ การสร้างสวัสดิภาพ สวัสดิการ หรือประโยชน์ส่วนรวมอื่นใดให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือ

ชุมชนเมือง

(๒) เป็นผู้จัดหาแหล่งเงินทุนและประสานงานในการกู้ยืมเงินระหว่างกองทุนหมู่บ้าน

(๓) ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของตนเอง

(๔) สนับสนุนการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองทั้งในด้านการเรียนรู้

การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(๕) สนับสนุนการเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

มาตรา ๑๒ ทูลและทรัพย์สินในการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติประกอบด้วย

(๑) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับโอนมาตามมาตรา ๓๑

(๒) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

(๓) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติได้รับบริจาคโดยปราศจากเงื่อนไขหรือข้อผูกพันใดๆ

(๔) ดอกผล รายได้หรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

มาตรา ๑๓ กิจการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ไม่อยู่ในบังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน และกฎหมายว่าด้วยประกันสังคม ทั้งนี้ ผู้อำนวยการ เจ้าหน้าที่ และลูกจ้างของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติต้องได้รับประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่า

ด้วยการประกันสังคมและกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน

มาตรา ๑๔ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

มาตรา ๑๕ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ให้จ่ายจากเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

รายได้ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติให้เป็นของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้ของแผ่นดิน

เงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติส่วนที่ยังมิได้จัดสรรให้แก่กองทุนหมู่บ้าน ให้นำไปหาผลประโยชน์ได้โดยการฝากกับธนาคารที่เป็นรัฐวิสาหกิจหรือธนาคารพาณิชย์ หรือซื้อหลักทรัพย์ของรัฐบาล ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ทรัพย์สินอื่นของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติให้นำไปหาผลประโยชน์ซึ่งไม่มีลักษณะที่เสี่ยงต่อความเสียหายได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๖ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” เรียกโดยย่อว่า “กทบ.” ประกอบด้วย

- (๑) นายกรัฐมนตรีหรือผู้ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ
- (๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง
- (๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง

(๔) ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน อธิบดีกรมบัญชีกลาง

เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

(๕) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมาจากผู้แทนกรรมการกองทุนหมู่บ้านจำนวนสิบสี่คน

(๖) ผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจำนวนห้าคนให้ผู้อำนวยการเป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้ประธานกรรมการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๕) และ (๖) ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๕) ให้คำนึงถึงชายและหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

ประธานกรรมการอาจแต่งตั้งที่ปรึกษาคณะกรรมการได้

มาตรา ๑๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ประธานกรรมการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทน โดยให้มีวาระการดำรงตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินการต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะกรรมการมีมติให้ออก

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับ

ความคิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๑๕ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
แห่งชาติและสำนักงาน

(๒) จัดหาเงินทุนของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และจัดสรรเงิน
ให้แก่กองทุนหมู่บ้าน

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการรับเงิน การเก็บรักษาเงิน
และการจ่ายเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการนำทรัพย์สินของกองทุน
หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติไปหาผลประโยชน์

(๕) ออกระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดตั้งและจัด
ทะเบียนกองทุนหมู่บ้าน

(๖) ออกระเบียบเกี่ยวกับการคัดเลือก คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วาระการดำรง
ตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน รวมทั้งการบริหารงานและการ
ประชุมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

(๗) ออกระเบียบเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิก

(๘) ออกระเบียบเกี่ยวกับการเลิก ยุบรวม หรือแยกกองทุนหมู่บ้าน

(๙) ออกระเบียบเกี่ยวกับการประชุมของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และ
คณะทำงาน

(๑๐) ออกระเบียบเกี่ยวกับคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วาระการดำรงตำแหน่ง
การพ้นจากตำแหน่ง การปฏิบัติงานในหน้าที่และการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการ

(๑๑) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา วิจัย และพัฒนากองทุนหมู่บ้าน

(๑๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการสร้างและพัฒนาเครือข่ายกองทุนในทุก

ระดับ

(๑๓) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๔) รายงานผลการดำเนินการ ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งจัดหางบการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๑๕) ติดตามผลและประเมินผลการดำเนินการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านแล้วรายงานต่อคณะรัฐมนตรี

(๑๖) ออกประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่ง เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ในกรณีที่มีการออกระเบียบใหม่เกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือสมาชิก ถ้ากรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือสมาชิกผู้ใดมีคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามขัดกับระเบียบใหม่ดังกล่าว ให้ผู้นั้นพ้นจากการเป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือสมาชิก แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๐ กรรมการและอนุกรรมการอาจได้รับเบี้ยประชุม ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พักและค่าใช้จ่ายอย่างอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้จ่ายจากเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

ที่ปรึกษาอาจได้รับค่าตอบแทน ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

มาตรา ๒๑ ให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติมีสำนักงานใหญ่ เรียกว่า “สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” เรียกโดยย่อว่า “สทพ.” และอาจตั้งสาขาทตามความจำเป็นก็ได้

มาตรา ๒๒ สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ดำเนินการต่างๆ ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- (๒) เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
- (๓) ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- (๔) ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่นๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและรายงานผลต่อคณะกรรมการ
- (๕) ติดตามผลและประเมินผลการดำเนินการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- (๖) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ
- (๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๒๓ ให้คณะกรรมการเป็นผู้คัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ

มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไปและรับผิดชอบในการปฏิบัติงานของสำนักงาน

ผู้อำนวยการอาจแต่งตั้งรองผู้อำนวยการและผู้ช่วยผู้อำนวยการ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเป็นผู้ช่วยปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัตินี้

ให้ผู้อำนวยการหรือบุคคลซึ่งผู้อำนวยการมอบอำนาจ เป็นนายทะเบียนกองทุนหมู่บ้านโดยให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่คณะกรรมการกำหนด

ให้ผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้าง และรับผิดชอบการบริหารกิจการของสำนักงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และนโยบายที่คณะกรรมการกำหนด

ในกิจการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอกให้ผู้อำนวยการเป็นผู้แทนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นิติกรรมที่ผู้อำนวยการกระทำโดยฝ่าฝืนระเบียบหรือข้อบังคับที่คณะกรรมการ

กำหนดยอมไม่ผูกพันกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ให้ผู้อำนวยการได้รับเงินค่าจ้าง ค่าตอบแทน และเงินอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การปฏิบัติงานในหน้าที่ และการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๔ เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน รัฐมนตรีอาจขอให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมาปฏิบัติงานเป็นพนักงานหรือลูกจ้างในสำนักงานเป็นการชั่วคราวได้ ทั้งนี้ เมื่อได้รับอนุมัติจากผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างของผู้นั้น แล้วแต่กรณี

เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดได้รับอนุมัติให้มาปฏิบัติงานเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงานตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นการได้รับอนุญาตให้ออกจากราชการหรือออกจากงานไปปฏิบัติงานใดๆ และให้นับเวลาระหว่างที่มาปฏิบัติงานในสำนักงาน สำหรับการคำนวณบำเหน็จ บำนาญหรือประโยชน์ตอบแทนอื่นทำนองเดียวกันเสมือนอยู่ปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานเต็มเวลาดังกล่าว แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๕ ในกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๒๔ ขอลกลับเข้ารับราชการหรือปฏิบัติงานในสังกัดเดิมภายในกำหนดเวลาที่อนุมัติ ให้ผู้นั้นมีสิทธิได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งและรับเงินเดือนตามข้อตกลงที่ทำไว้ในการอนุมัติตามมาตรา ๒๔

หมวด ๓

การบัญชีและการตรวจสอบ

มาตรา ๒๖ ภายในกำหนดเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีให้สำนักงานจัดทำงบการเงินแสดงฐานะการเงินและทำรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งผู้ตรวจสอบ เพื่อตรวจสอบและประเมินผลการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและการดำเนินการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้ตามที่เห็นสมควร ในการนี้ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีหน้าที่อำนวยความสะดวกในการ

ปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบ

ให้ผู้ตรวจสอบตามวรรคหนึ่งจัดส่งผลประกอบการและงบการเงินให้สำนักงาน และแสดงความเห็นภายในหกสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี

มาตรา ๒๘ ให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุ ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติแล้วรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ให้สำนักงานจัดทำบัญชีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามระเบียบที่ คณะกรรมการกำหนด

การปิดบัญชีให้กระทำปีละหนึ่งครั้งตามรอบปีงบประมาณ และให้จัดส่งงบ การการเงินให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบและแสดงความเห็นภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ เมื่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบและแสดงความเห็นแล้ว ให้เสนองบการเงินดังกล่าวต่อคณะกรรมการและคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ และประกาศในราช กิจจานุเบกษา

หมวด ๔

การกำกับและควบคุม

มาตรา ๒๙ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมืองแห่งชาติโดยทั่วไปเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ และให้สอดคล้องกับ นโยบายของรัฐบาลหรือมติของคณะรัฐมนตรี

ในกรณีที่ผู้อำนวยการเห็นว่ากองทุนหมู่บ้านดำเนินการจัดการกองทุนหมู่บ้าน ในลักษณะที่อาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่กองทุนหมู่บ้าน หรือกองทุนหมู่บ้านไม่ปฏิบัติ ตามประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับหรือคำสั่งของคณะกรรมการ ให้ผู้อำนวยการเป็นผู้พิจารณาสั่ง ระงับการจ่ายเงินของกองทุนหมู่บ้านหรือให้กองทุนหมู่บ้านชดใช้หรือให้ส่งคืนเงินที่เบิกจ่ายไป แล้ว โดยให้แจ้งคำสั่งเป็นหนังสือไปยังกองทุนหมู่บ้าน

หากกองทุนหมู่บ้านไม่เห็นด้วยกับคำสั่งตามวรรคสอง ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อ

คณะกรรมการภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งของผู้อำนวยการ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๐ ให้กองทุนหมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นกองทุนหมู่บ้านตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ดำเนินการจดทะเบียนตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัตินี้ภายในระยะเวลาสามปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๓๑ เมื่อได้มีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ให้ถือว่าการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๔ เสร็จสิ้นลงแล้ว และให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวดำเนินการตามมาตรา ๔๔ (๒) แห่งพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยประกาศยุติการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ในราชกิจจานุเบกษา

ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ เงินงบประมาณ รายได้และลูกจ้างของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๔ และของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติที่จัดตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ ไปเป็นของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้

ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๔ และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ไปจนกว่าจะมีคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้

ให้กรรมการกองทุนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่

พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ปฏิบัติหน้าที่กรรมการกองทุนหมู่บ้านตามพระราชบัญญัตินี้จนครบวาระ

ให้สมาชิกตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นสมาชิกต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้

ในวาระเริ่มแรก ให้ผู้อำนวยการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการตามพระราชบัญญัตินี้ไปจนกว่าสัญญาจ้างผู้อำนวยการตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจะสิ้นสุดลง และเมื่อสัญญาจ้างสิ้นสุดลงแล้วให้ดำเนินการคัดเลือกผู้อำนวยการตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไป

ในระหว่างยังไม่มีกรรมการคัดเลือกผู้อำนวยการตามวรรคหก ให้ประธานกรรมการ แต่งตั้งบุคคลใดบุคคลหนึ่งปฏิบัติหน้าที่แทนผู้อำนวยการไปจนกว่าผู้อำนวยการที่ได้รับคัดเลือกตามพระราชบัญญัตินี้จะเข้ารับหน้าที่

ให้นำบรรดาประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่ง ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ มาใช้บังคับกับการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านตามพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลม จนกว่าจะได้มีประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของคณะกรรมการที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้กำหนดเป็นอย่างอื่น

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่การเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วยการให้ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านหรือชุมชนตามภูมิปัญญาหรือทุนทางสังคมของตนเองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและการพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหา การสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนและองค์กรชุมชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งการ

กระตุ้นเศรษฐกิจของหมู่บ้านและชุมชนเมืองอันเป็นเศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศ ตลอดจนการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะการจัดระบบสวัสดิการ ในชุมชนมีความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นจึงได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติขึ้น เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับจัดสรรเงินทุนหมุนเวียนแก่กองทุนหมู่บ้านเป็นกลไกให้ประชาชน ในหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือเพิ่มรายได้ และลดรายจ่ายในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง และเพื่อให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ รวมทั้งกองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง สามารถพัฒนาเป็นสถาบันการเงินชุมชนในอนาคต โดยมีกระบวนการทัศน์ด้านการบริหารและการพัฒนาที่มุ่งสร้างกระบวนการเรียนรู้ ที่มีรูปแบบ วิธีการคิด และมุมมองที่เปิดกว้างมีคุณธรรม และมีการเรียนรู้ร่วมกัน โดยอาศัยหลักการเอื้ออาทรในรูปแบบกัลยาณมิตร ตลอดจนมีการสร้างและพัฒนาความคิด ความเข้าใจให้เป็นระบบในลักษณะของการบูรณาการทุกเรื่องเข้าด้วยกันและสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายกองทุนในทุกระดับอย่างยั่งยืนและต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ภาคผนวก ค

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงาน พระราชบัญญัติ

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๔๘ สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๘

เป็นปีที่ ๖๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ

ให้ประกาศว่า

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอม
ของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

พ.ศ. ๒๕๔๘”

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุ
เบกษาเป็นต้นไป

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“วิสาหกิจชุมชน” หมายความว่า กิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ
หรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบ
กิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะป็นนิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการ
พึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศ
กำหนด

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

“เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน” หมายความว่า คณะบุคคลที่รวมตัวกันโดยมี
วัตถุประสงค์ในการจัดทำกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของวิสาหกิจ
ชุมชนในเครือข่าย

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

“กิจการวิสาหกิจชุมชน” หมายความว่า กิจการของวิสาหกิจชุมชนหรือเครือข่าย
วิสาหกิจชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๒/ตอนที่ ๖ ก/หน้า ๑/๑๘ มกราคม ๒๕๔๘

“คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนกรุงเทพมหานครหรือคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด แล้วแต่กรณี

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑
วิสาหกิจชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๕ วิสาหกิจชุมชนใดที่จะขอรับการส่งเสริมตามพระราชบัญญัตินี้ต้องยื่นคำขอจดทะเบียนต่อกรมส่งเสริมการเกษตรตามระเบียบที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๖ เมื่อกรมส่งเสริมการเกษตรได้รับคำขอจดทะเบียนและเห็นว่าวิสาหกิจชุมชนที่ยื่นคำขอจดทะเบียนมีลักษณะและวัตถุประสงค์ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ให้กรมส่งเสริมการเกษตรรับจดทะเบียนและออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนแก่วิสาหกิจชุมชนนั้น

มาตรา ๗ การจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อและที่ตั้งของวิสาหกิจชุมชน
- (๒) ชื่อและที่อยู่ของผู้มีอำนาจทำกำหนดวิสาหกิจชุมชน
- (๓) ชื่อและที่อยู่ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน
- (๔) กิจกรรมที่วิสาหกิจชุมชนมีความประสงค์จะดำเนินการ

มาตรา ๘ ภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นปีปฏิทินให้วิสาหกิจชุมชนที่ได้จดทะเบียนต่อกรมส่งเสริมการเกษตรซึ่งประสงค์จะดำเนินการต่อไปแจ้งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

วิสาหกิจชุมชนใดไม่แจ้งความประสงค์ตามวรรคหนึ่งเป็นเวลาสองปีติดต่อกัน ให้กรมส่งเสริมการเกษตรมีหนังสือเตือนให้วิสาหกิจชุมชนนั้นแจ้งภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน ถ้าไม่มีการแจ้งตามคำเตือนดังกล่าว ให้กรมส่งเสริมการเกษตรถอนชื่อออกจากทะเบียน

วิสาหกิจชุมชนใดประสงค์จะเลิกกิจการให้แจ้งกรมส่งเสริมการเกษตรทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เลิกกิจการ ตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๒
เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๙ ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๑ มาใช้บังคับแก่การจดทะเบียนจัดตั้ง การแจ้ง
 ดำเนินกิจการและการเลิกกิจการเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนโดยอนุโลม
 ให้เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนต่อกรมส่งเสริมการเกษตรแล้วมีสิทธิขอรับ
 การส่งเสริมตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๐ การบริหารจัดการเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนให้เป็นไปตามข้อบังคับของ
 เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนนั้น
 ข้อบังคับตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยจะต้องกำหนดให้การดำเนินการของเครือข่าย
 วิสาหกิจชุมชนเป็นไปตามความสมัครใจโดยจะเป็นนิติบุคคลหรือไม่เป็นนิติบุคคลก็ได้

มาตรา ๑๑ เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนอาจดำเนินการดังต่อไปนี้ได้

(๑) ให้คำแนะนำและช่วยเหลือกิจการภายในของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่าย
 ดังต่อไปนี้

(ก) ให้ความช่วยเหลือในการจัดตั้งหรือการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำวัตถุดิบ
 ทรัพยากร หรือภูมิปัญญาของชุมชนมาใช้ให้เหมาะสมกับวิสาหกิจชุมชนและสภาพท้องถิ่น

(ข) ให้ความรู้ การฝึกอบรม หรือความช่วยเหลือในการปรับปรุงหรือพัฒนาการ
 ผลิต การให้บริการ การบริหารจัดการ การทำทุน การตลาด และอื่น ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการ
 ดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่าย

(ค) ให้คำแนะนำหรือดำเนินการใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของ
 วิสาหกิจชุมชนในเครือข่ายทั้งในระดับพื้นที่ ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ

(๒) ให้คำแนะนำและช่วยเหลือกิจการภายนอกของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่าย
 ดังต่อไปนี้

(ก) เป็นคนกลางในการติดต่อกับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือ
 หน่วยงานอื่นของรัฐ รวมทั้งองค์กรภาคเอกชน เพื่อขอรับความช่วยเหลือและการส่งเสริมวิสาหกิจ
 ชุมชนในเครือข่าย

(ข) ประสานงานกับเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนหรือวิสาหกิจชุมชนอื่นเพื่อ
 แลกเปลี่ยนความรู้หรือดำเนินการอื่นอันเป็นประโยชน์หรือเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการดำเนินงาน
 ของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่าย

(๓) เป็นศูนย์กลางในการส่งเสริมความสามัคคีและการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน
 และความร่วมมือทางวิชาการ เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในการ
 ดำเนินงานไม่ว่าในด้านคุณภาพของสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ การบริหารจัดการ และการพัฒนาการตลาด

(๔) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบายหรือมาตรการในการส่งเสริม
 วิสาหกิจชุมชนของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

มาตรา ๑๒ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ

(๒) กรรมการจากส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวนสิบสามคน ได้แก่ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพาณิชย์ อธิบดีกรมการพาณิชย์ อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า อธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม อธิบดีกรมสรรพากร ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ผู้อำนวยการออมสิน ผู้อำนวยการพัฒนาองค์กรชุมชน ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ และผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

(๓) กรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชน จำนวนสิบคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำบุคคลซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้ดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสามคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในด้านการบริหารธุรกิจหนึ่งคน ด้านการเงินหนึ่งคน และด้านการค้าและอุตสาหกรรมหนึ่งคน

ให้อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นกรรมการและเลขานุการ และผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร ผู้แทนกรมการพัฒนาชุมชน และผู้แทนสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นผู้ช่วยเลขานุการ^๓

มาตรา ๑๓ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบาย มาตรการและแผนการพัฒนาและส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชน

(๒) ประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และกองทุนที่เกี่ยวข้องกับกิจการวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้การส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชนเป็นไปอย่างมีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ

(๓) ให้ความช่วยเหลือ การสนับสนุน หรือให้คำแนะนำแก่วิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(๔) ให้การส่งเสริมและช่วยเหลือในการขอจดทะเบียนสิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า หรือทรัพย์สินทางปัญญาอื่น หรือการใด ๆ เพื่อประโยชน์ของกิจการวิสาหกิจชุมชน

(๕) สนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินงานกิจการวิสาหกิจชุมชน

^๒ มาตรา ๑๒ (๒) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒

^๓ มาตรา ๑๒ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒

^๔ มาตรา ๑๓ (๒) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒

(๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๔ กรรมการตามมาตรา ๑๒ (๓) และ (๔) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ
- (๓) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น

(๔) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออกหรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือ รัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๕) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการ ที่ปรึกษา หรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง เว้นแต่กรณีที่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ไม่ถือว่า มีลักษณะต้องห้าม เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๑๒ (๔)

(๖) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(๗) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๘) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกโดยไม่รอกำหนดโทษหรือรอกำหนดโทษ เว้นแต่ในความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๑๕ กรรมการตามมาตรา ๑๒ (๓) และ (๔) มีวาระการดำรงตำแหน่งสมปี ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมีได้แต่งตั้งกรรมการใหม่ ให้กรรมการนั้นปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการใหม่ กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

มาตรา ๑๖ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการตามมาตรา ๑๒ (๓) และ (๔) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

(๔) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกโดยไม่รอกำหนดโทษหรือรอกำหนดโทษ เว้นแต่ในความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๕) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๔

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่กรรมการตามมาตรา ๑๒ (๓) และ (๔) พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้อื่นดำรงตำแหน่งแทน และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระ

ที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน เว้นแต่ว่าระของกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่ดำเนินการเพื่อให้มีการแต่งตั้งกรรมการแทนก็ได้

มาตรา ๑๘ กรรมการของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๙ คณะกรรมการจะแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดแทนคณะกรรมการหรือตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้ และให้นำความในมาตรา ๑๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๐ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดทุกจังหวัด ดังต่อไปนี้ (๑) ในกรุงเทพมหานคร ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมอบหมายเป็นประธานกรรมการ ปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้แทนกรมพัฒนาชุมชน ผู้แทนกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ผู้แทนกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ผู้แทนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ผู้แทนธนาคารออมสิน ผู้แทนสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ผู้แทนวิสาหกิจชุมชนจำนวนสี่คนซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้ดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานครตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสามคนซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในด้านการบริหารธุรกิจหนึ่งคน ด้านการเงินหนึ่งคน และด้านการค้าและอุตสาหกรรมหนึ่งคน ในกรุงเทพมหานครเป็นกรรมการ และเกษตรกรุงเทพมหานคร เป็นกรรมการและเลขานุการ

(๒) ในจังหวัดอื่น ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับจังหวัด ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายเป็นประธานกรรมการ ปลัดจังหวัด นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด พัฒนาการจังหวัด พาณิชย์จังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด ผู้แทนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่มีสาขาตั้งอยู่ในจังหวัดนั้นหนึ่งคน ผู้แทนธนาคารออมสินที่มีสาขาตั้งอยู่ในจังหวัดนั้นหนึ่งคน ผู้แทนสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดนั้นหนึ่งคน ผู้แทนคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดหนึ่งคน ผู้แทนวิสาหกิจชุมชนจำนวนหกคนซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้ดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนั้นตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสามคนซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญและ

มาตรา ๒๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒

ประสบการณ์ในด้านการบริหารธุรกิจหนึ่งคน ด้านการเงินหนึ่งคน และด้านการค้าและอุตสาหกรรม
หนึ่งคน ในจังหวัดนั้น เป็นกรรมการและเกษตรกรจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๒๑ คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบาย มาตรการ และแผนการ
พัฒนาและส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานครหรือในจังหวัด แล้วแต่กรณี

(๒) ประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การ
ส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานครหรือในจังหวัด แล้วแต่กรณี เป็นไปอย่างมีเอกภาพ
และมีประสิทธิภาพ

(๓) ให้การส่งเสริมและช่วยเหลือในการขอจดทะเบียนสิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า
หรือทรัพย์สินทางปัญญาอื่น หรือการใด ๆ เพื่อประโยชน์ของกิจการวิสาหกิจชุมชนใน
กรุงเทพมหานครหรือในจังหวัด แล้วแต่กรณี

(๔) พิจารณาหรือเสนอแนะต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนใน
จังหวัดตามที่บัญญัติไว้ในหมวด ๔

(๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจ
หน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด หรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

การดำเนินการตาม (๒) (๓) หรือ (๔) ของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน
จังหวัดจะต้องไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย มาตรการ หรือแผนการพัฒนาและส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนที่
คณะกรรมการกำหนดหรือเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๒๒ ให้นำความในมาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ มา
ใช้บังคับแก่กรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชนและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการส่งเสริม
วิสาหกิจชุมชนจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี แต่งตั้ง
โดยอนุโลม เว้นแต่การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการดังกล่าวตามมาตรา ๑๖ (๓) ให้พ้นจากตำแหน่ง
เมื่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี ให้ออก

ให้นำความในมาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙ มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการส่งเสริม
วิสาหกิจชุมชนจังหวัดโดยอนุโลม

มาตรา ๒๓ ให้กรรมการ อนุกรรมการ กรรมการตามมาตรา ๒๐ และกรรมการตาม
มาตรา ๓๑ ได้รับเบี้ยประชุม ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอย่างอื่นในการปฏิบัติ
หน้าที่ที่ตามพระราชบัญญัตินี้ตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๒๔^๖ ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของ
คณะกรรมการ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม และกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานของ
คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ

^๖ มาตรา ๒๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒

- (๒) จัดทำแผนการพัฒนาระบบและส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชนเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา
 - (๓) ประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และกองทุนที่เกี่ยวข้องกับกิจการวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้การส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชนเป็นไปอย่างมีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ
 - (๔) จัดให้มีข้อมูลสถิติเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน รวมทั้งวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบกิจการของวิสาหกิจชุมชน เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการกฤษฎีกาเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนให้สามารถเติบโตอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน
 - (๕) จัดให้มีการอบรมและให้ความรู้แก่วิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับการประกอบกิจการนำวัตถุดิบทรัพยากร หรือภูมิปัญญาของชุมชนมาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นในชุมชนนั้น ๆ รวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตและการบริหารจัดการธุรกิจทุกด้านที่จำเป็นแก่วิสาหกิจชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานบุคคล การบัญชี การจัดหาทุน หรือการตลาด
 - (๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย
- ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทำหน้าที่และรับผิดชอบงานตามวรรคหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับงานของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด

หมวด ๔

การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

มาตรา ๒๕ วิสาหกิจชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนต่อกรมส่งเสริมการเกษตรแล้วสามารถขอรับการส่งเสริม หรือสนับสนุนจากคณะกรรมการได้ ตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๖ ให้คณะกรรมการจัดให้มีมาตรการในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนระดับปฐมภูมิในการประกอบกิจการอย่างครบวงจร รวมถึงการให้ความรู้และการสนับสนุนในการจัดตั้ง การร่วมมือซึ่งกันและกัน การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำวัตถุดิบทรัพยากร หรือภูมิปัญญาของชุมชนมาใช้ให้เหมาะสมกับกิจการวิสาหกิจชุมชนและสภาพท้องถิ่นนั้น ๆ หรือการให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตและการบริหารจัดการธุรกิจทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานบุคคล การบัญชี การจัดหาทุน หรือการตลาด ทั้งนี้ เพื่อให้กิจการวิสาหกิจชุมชนในระดับปฐมภูมิมีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้

มาตรา ๒๖/๑^๗ เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกและลดขั้นตอนของวิสาหกิจชุมชนในการติดต่อกับส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ ให้กรมส่งเสริมการเกษตรหรือสำนักงานเกษตรจังหวัด แล้วแต่กรณี ทำหน้าที่เป็นศูนย์บริการรับเรื่อง ประสานงาน ติดตามผลการดำเนินการให้แก่วิสาหกิจชุมชนที่ประสงค์จะขอจัดตั้งเป็นนิติบุคคลในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งนี้ ไม่เป็นการ

^๗ มาตรา ๒๖/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒

ตัดสิทธิวิสาหกิจชุมชนที่ประสงค์จะดำเนินการติดต่อกับส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องด้วยตนเอง

เมื่อได้รับคำขอจำกัวิสาหกิจชุมชนตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ส่งคำขอไปยังส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป

กรมส่งเสริมการเกษตรอาจจัดทำบันทึกข้อตกลงร่วมกับส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดวิธีการในการดำเนินการรับเรื่องและส่งต่อคำขอในเรื่องต่าง ๆ ของวิสาหกิจชุมชน ทั้งนี้ ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๒๖/๒^๕ เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้วิสาหกิจชุมชนจัดตั้งเป็นนิติบุคคล ให้การจดทะเบียนโอนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่วิสาหกิจชุมชนซึ่งได้จัดตั้งเป็นนิติบุคคลได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมตามประมวลกฎหมายที่ดิน ทั้งนี้ เฉพาะกรณีที่เป็นการโอนอสังหาริมทรัพย์เพื่อใช้ประโยชน์ในกิจการของวิสาหกิจชุมชนและมีอยู่ก่อนวันยื่นคำขอจัดตั้งเป็นนิติบุคคล ระหว่างสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกับวิสาหกิจชุมชนซึ่งได้จัดตั้งเป็นนิติบุคคลนั้น โดยมีหนังสือรับรองจากกรมส่งเสริมการเกษตรตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการจัดให้มีมาตรการในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้แล้วตามมาตรา ๒๖ อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการให้ความรู้และการสนับสนุนในการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชนในระดับที่สูงขึ้นตามความพร้อมและความต้องการของกิจการวิสาหกิจชุมชน เช่น การส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกิจการวิสาหกิจชุมชนและการออกแบบที่ทันสมัยตามความต้องการของตลาด การร่วมมือซึ่งกันและกัน หรือให้ความช่วยเหลือในการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านคุณภาพ การผลิต การจัดการ และการตลาด เพื่อสร้างความพร้อมให้แก่กิจการวิสาหกิจชุมชนในระดับที่สูงยิ่งขึ้น

มาตรา ๒๘ ในกรณีที่วิสาหกิจชุมชนประสงค์จะรวมตัวกันจัดตั้งเป็นเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนหรือดำเนินการจัดตั้งเป็นองค์กรธุรกิจใด ๆ ให้คณะกรรมการให้การสนับสนุนในการจัดตั้ง การประกอบกิจการ ตลาด รวมทั้งส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกันระหว่างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนหรือภาคธุรกิจหรืออุตสาหกรรมอื่น เพื่อขยายและสร้างความมั่นคงให้แก่กิจการวิสาหกิจชุมชน

มาตรา ๒๙ ให้คณะกรรมการส่งเสริมการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพผลิตภัณฑ์และการรับรองเกี่ยวกับแหล่งกำเนิด ส่วนประกอบ วิธีการผลิต คุณภาพ หรือคุณลักษณะอื่นใดของสินค้า หรือการรับรองเกี่ยวกับสภาพ คุณภาพ ชนิด หรือคุณลักษณะอื่นใดของบริการ เพื่อให้สินค้าหรือบริการของกิจการวิสาหกิจชุมชนเป็นที่เชื่อถือ รวมทั้งปลอดภัยต่อผู้บริโภคหรือผู้ใช้บริการ

ในการส่งเสริมตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการพิจารณาให้คำปรึกษาหรือให้ความช่วยเหลือแก่กิจการวิสาหกิจชุมชนในการขอจดทะเบียนเครื่องหมายรับรองตามกฎหมายว่าด้วย

^๕ มาตรา ๒๖/๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒

เครื่องหมายการค้า หรือให้คำปรึกษาหรือให้ความช่วยเหลืออื่นใดเพื่อให้ความคุ้มครองแก่สินค้าหรือบริการของกิจการวิสาหกิจชุมชนนั้นตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๓๐ ในการส่งเสริมและสนับสนุนกิจการวิสาหกิจชุมชน ให้คณะกรรมการพิจารณาว่าดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการที่คณะกรรมการจัดให้มีขึ้นตามมาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ และการส่งเสริมหรือการสนับสนุนตามมาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙

(๒) ให้การส่งเสริมและสนับสนุน หรือประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนแก่กิจการวิสาหกิจชุมชนที่มีปัญหาเกี่ยวกับเงินทุนในการประกอบกิจการ

(๓) จัดให้มีการฝึกอบรมหรือการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นประโยชน์และเป็นไปตามความต้องการของกิจการวิสาหกิจชุมชน เช่น การฝึกอบรมด้านการจัดการ การบัญชี ภาษีอากร หรือการถ่ายทอดความรู้หรือเทคโนโลยีด้านการผลิตหรือการตลาด

(๔) เสนอแนะให้มีการแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับใด ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานหรือการส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชน

(๕) ดำเนินการในเรื่องอื่นใดที่คณะกรรมการเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชน

มาตรา ๓๑^๔ (ยกเลิก)

มาตรา ๓๒ ในกรณีที่กฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับใดกำหนดให้กิจการวิสาหกิจชุมชนต้องดำเนินการใดอันเป็นภาระที่ไม่เหมาะสมหรือเกินสมควร คณะกรรมการอาจเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการให้มีการลดภาระดังกล่าวแก่กิจการวิสาหกิจชุมชนได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่คณะกรรมการประสานงานกับสวนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชนหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๓๐ แล้วไม่บรรลุผล ให้คณะกรรมการเสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๔ ในวาระเริ่มแรกให้นายกรัฐมนตรีดำเนินการเพื่อให้มีการแต่งตั้งกรรมการตามมาตรา ๑๒ (๓) และ (๔) กรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชนและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดตามมาตรา ๒๐ ให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

^๔ มาตรา ๓๑ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เศรษฐกิจชุมชนเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง และโดยที่เศรษฐกิจชุมชนในปัจจุบันจำนวนหนึ่งยังอยู่ในระดับที่ไม่พร้อมจะเข้ามาแข่งขันทางการค้าทั้งในระดับภายในประเทศและระหว่างประเทศ สมควรให้มีคำสั่งส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการ และการพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชน อันจะยังผลให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้และพัฒนาารบบเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งพร้อมสำหรับการแข่งขันทางการค้าในอนาคตไม่ว่าในระดับใด รวมไปถึงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไปสู่การเป็นผู้ประกอบการขนาดย่อมและขนาดกลางต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒^{๑๐}

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๑๐ ให้กรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชนและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนครบวาระ

มาตรา ๑๑ ระเบียบที่ออกตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไป เพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะมีระเบียบที่ออกตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๒ ให้นำยกรัฐมนตรีรักษากำหนดตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน และองค์ประกอบคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนทั้งในระดับชาติและในระดับจังหวัด ยกเลิกคณะกรรมการประสานนโยบายกองทุนเพื่อพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน และกำหนดหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตรในการทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปอย่างคล่องตัว และสามารถส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็งและสามารถพัฒนาไปสู่การเป็นผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมได้ต่อไปตลอดจนสมควรกำหนดให้กรมส่งเสริมการเกษตรและสำนักงานเกษตรจังหวัดทำหน้าที่เป็นศูนย์บริการรับเรื่องประสานงาน ติดตามผลการดำเนินการให้แก่วิสาหกิจชุมชนเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่วิสาหกิจชุมชนในการติดต่อกับส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งสมควรยกเว้นค่าธรรมเนียมในการโอนอสังหาริมทรัพย์

^{๑๐} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖/ตอนที่ ๕๐ ก/หน้า ๓๒/๑๖ เมษายน ๒๕๖๒

ภาคผนวก ง

พระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษของมณฑลกว่างตุง หรือ Regulation on Special
Economic Zones in Guangdong Province

Regulations on Special Economic Zones in Guangdong Province

(Approved for implementation at the 15th Meeting of the Standing Committee of the Fifth National People's Congress on August 26, 1980)

Contents	
Chapter I	General Provisions
Chapter II	Registration and Operation
Chapter III	Preferential Treatment
Chapter IV	Labour Management
Chapter V	Administrative Organization
Chapter VI	Supplementary Provisions

Chapter I General Provisions

Article 1 In order to develop economic cooperation and technical exchanges with foreign countries and to promote the socialist modernization programme, certain areas shall be delineated respectively in the three cities of Shenzhen, Zhuhai and Shantou in Guangdong Province for the establishment of special economic zones (hereinafter referred to as "special zones"). The special zones shall encourage foreign citizens, overseas Chinese, compatriots from Hongkong and Macao and their companies and enterprises (hereinafter referred to as "investors") to open factories and set up enterprises and other establishments with their own investment or in joint ventures with our side, and shall protect their assets, the profits due them and their other lawful rights and interests in accordance with the law.

Article 2 Enterprises and individuals in the special zones must abide by the laws, decrees and pertinent provisions of the People's Republic of China. Where there are specific provisions in these Regulations, they shall be observed accordingly.

Article 3 A Guangdong Provincial Committee for the Administration of Special Economic Zones shall be set up to exercise unified administration of the special zones on behalf of the Guangdong Provincial People's Government.

Article 4 The special zones shall provide investors with a wide scope of operation, create favourable operating conditions and guarantee them stable business sites. Investors may establish, with their own investment or in joint ventures with our side, all projects that have positive significance for international economic cooperation and technical exchanges, including industry, agriculture, animal husbandry, aquaculture, tourism, housing and construction, and research and manufacture involving high technology, as well as other

businesses of common interest to investors and to our side.

Article 5 Land-levelling projects and various public works in the special zones such as water supply, drainage, power supply, roads, wharves, communications and warehouses shall be undertaken by the Guangdong Provincial Committee for the Administration of Special Economic Zones. When necessary, foreign investment may be used in building these projects.

Article 6 Each of the special zones shall invite Chinese and foreign specialists and relevant personages who are enthusiastic about China's modernization programme to form an advisory committee that will serve as a consultative body for that special zone.

Chapter II Registration and Operation

Article 7 Investors wishing to open factories or set up various economic undertakings in the special zones with their own investment shall apply to the Guangdong Provincial Committee for the Administration of Special Economic Zones, which shall issue them registration certificates and land use certificates after examination and approval.

Article 8 Investors may open accounts and conduct their foreign exchange transactions with the Bank of China established in the special zones or with other banks established there with the approval of the Chinese side.

Investors may take out various kinds of insurance policies at the People's insurance Company of China in the special zones or at other insurance companies established there with the approval of the Chinese side.

Article 9 Products of the enterprises in the special zones shall be sold on the international market. If their products are to be sold in the interior of China, they must have the approval of the Guangdong Provincial Committee for the Administration of Special Economic Zones and go through the procedures for paying customs duties.

Article 10 Investors may operate their enterprises independently in the special zones and employ foreign personnel for technical and managerial work.

Article 11 If an enterprise established by an investor in the special zones wishes to terminate operations before its scheduled expiration, it shall report the reasons to the Guangdong Provincial Committee for the Administration of Special Economic Zones, go through termination procedures and settle claims and debts. After termination of operations, its assets may be assigned and its funds may be remitted out of China.

Chapter III Preferential Treatment

Article 12 Land in the special zones is owned by the People's Republic of China. The land to be used by investors shall be provided according to actual needs, and preferential treatment shall be given with respect to the duration of its use, the amount of the use fee and the method of payment according to the different types of business and uses. Provisions for specific measures shall be made separately.

Article 13 The machinery and equipment, spare parts, raw and semi-processed materials, means of transportation and other capital goods necessary for production that are imported by enterprises in the special zones shall be exempted from import duties. The necessary consumer goods may either be subjected to import duties or allowed a reduction or exemption therefrom, depending on the specific situation of each case. When the above-mentioned goods are imported or products of the special zones are exported, a customs declaration shall be filed.

Article 14 The enterprise income tax rate in the special zones is 15 percent. Special preferential treatment shall be given to enterprises established within two years of the promulgation of these Regulations, to enterprises with an investment US\$ 5 million or more, and to enterprises involving higher technology or having a longer period of capital turnover.

Article 15 The lawful profit that an investor receives after payment of the enterprise income tax, and the wages and salaries and other legitimate earnings that foreign, overseas Chinese and Hongkong and Macao workers and staff members of an enterprise in the special zones receive after payment of the individual income tax, may be remitted abroad through the Bank of China or other banks in the special zones, in accordance with the provisions of the foreign exchange control measures of the special zones.

Article 16 An investor that reinvests its share of the profit in the special zones for a period of five years or longer may apply for a reduction of or an exemption from income tax on the reinvested portion.

Article 17 Enterprises in the special zones shall be encouraged to use machinery and equipment, raw and semi-processed materials and other materials produced in China, and preferential prices shall be offered on the basis of China's current export prices for the same kinds of commodities, using foreign exchange to settle accounts. These products and materials may be shipped directly to the special zones with the sales vouchers of the selling units.

Article 18 Entry and exit procedures shall be simplified and conveniences given to the foreign personnel, overseas Chinese and compatriots from Hongkong and Macao entering and leaving the special zones.

Chapter IV Labour Management

Article 19 A labour service company shall be set up in each of the special zones. Chinese staff members and workers to be employed by enterprises in the special zones, whether they are recommended by the local labour service companies or recruited by the investors themselves with the consent of the Guangdong Provincial Committee for the Administration of Special Economic Zones, shall all be tested by the enterprises before employment and labour contracts shall be signed with the staff members and workers.

Article 20 The staff members and workers employed by enterprises in the special zones shall be managed by the enterprises according to their business requirements and, when necessary, may be dismissed, after going through the procedures provided in the labour contracts.

Staff members and workers of the enterprises in the special zones may submit their resignations to the enterprises in accordance with the provisions of the labour contracts.

Article 21 The wage levels, types of wages, award measures and the labour insurance and various state subsidies for the Chinese staff members and workers of the enterprises in the special zones shall be included in the contracts signed by the enterprises with the staff members and workers as stipulated by the Guangdong Provincial Committee for the Administration of Special Economic Zones.

Article 22 Enterprises in the special zones shall adopt the necessary measures for labour protection to ensure that staff members and workers work in safe and hygienic conditions.

Chapter V Administrative Organization

Article 23 The Guangdong Provincial Committee for the Administration of Special Economic Zones shall exercise the following functions and powers:

(1) to draw up development plans for the special zones and organize their implementation;

(2) to examine and approve the investment projects of investors in the special zones;

(3) to handle registration of industrial and commercial enterprises and land allotment in the special zones;

(4) to coordinate working relations among the banking, insurance, taxation, Customs, frontier inspection, postal and telecommunications and other organizations in the special zones;

(5) to provide the staff members and workers needed by enterprises in the special

zones and protect the legitimate rights and interests of the staff members and workers;

(6) to establish educational, cultural, health and various public welfare institutions in the special zones; and

(7) to maintain law and order in the special zones and protect, in accordance with the law, the persons and property in the special zones against encroachment.

Article 24 The Shenzhen Special Zone shall be under the direct management and administration of the Guangdong Provincial Committee for the Administration of Special Economic Zones. Necessary offices shall be set up in the Zhuhai and Shantou Special Zones.

Article 25 A Guangdong Provincial Special Economic Zones Development Company shall be set up to suit the expanding economic activities in the special zones. Its scope of business shall include: undertaking to raise funds and handle trust investment business; operating, or jointing with investors in operating, relevant enterprises in the special zones; acting as agent for investors in the special zones in transactions relating to sales and purchases in trade with the interior; and providing services for business talks.

Chapter VI Supplementary Provisions

Article 26 These Regulations shall go into effect after they have been adopted by the People's Congress of Guangdong Province and submitted to and approved by the Standing Committee of the National People's Congress of the People's Republic of China.